

Vildar, mer eller mindre

Eric Hultman

Ex
Libris
Axel Åkerman

VILDAR

— MER ELLER MINDRE —

SKISSER FRÅN AUSTRALIEN

AF

ERIC HULTMAN

▿ MED ILLUSTRATIONER EFTER ▿
▿ ▿ ORIGINALFOTOGAFIER ▿ ▿
DELVIS TAGNA AF FÖRFATTAREN

STOCKHOLM
A. V. CARLSONS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG.

STOCKHOLM

NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

1907

To my old mate J. N.

We have shared together, often
In the lone australian Bush:
Hardships, that would sometimes soften
Under mirths and humors rush,
Ease and plenty, work and danger
During dry times, during wet;
And when luck seemed quite a stranger
How welcome when it met!

As a friendships tiny token
Now I pledge these lines of mine
To a quondam comrade spoken
For the sake of »Auld Lang Syne»!

E. H.

Berättarens förord.

Låt mig redan från början bereda den välvillige läsaren och den fagra läsarinnan på, att de ej bland »vildar» hafva att vänta några pärlor i litterär mening.

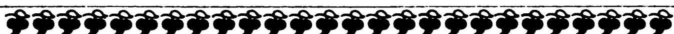
Mer än en rätt och slätt beskrifning på några af de händelser, som författaren upplefvat under en fjortonårig vistelse i det tropiska Australiens skogar och på dess guldfält, kan väl ej rimligtvis begäras af den, som under dessa år nästan uteslutande handterat hackan och spaden, eller från morgon till kväll suttit i sadeln bakom hjordar af idiotiska får eller intelligentare hornboskap, eller halfstekts i solen under försöken att egga arbetslusten hos något hundratal lata kanaker på ett sockerfält.

Äfvenledes bör upplysas att gubben på omslaget ej är författaren, utan den på annat ställe i boken omnämnde konung Moolboolamon.

Stockholm i april 1907.

Högaktningsfullt

Eric Hultman.

Queensland.

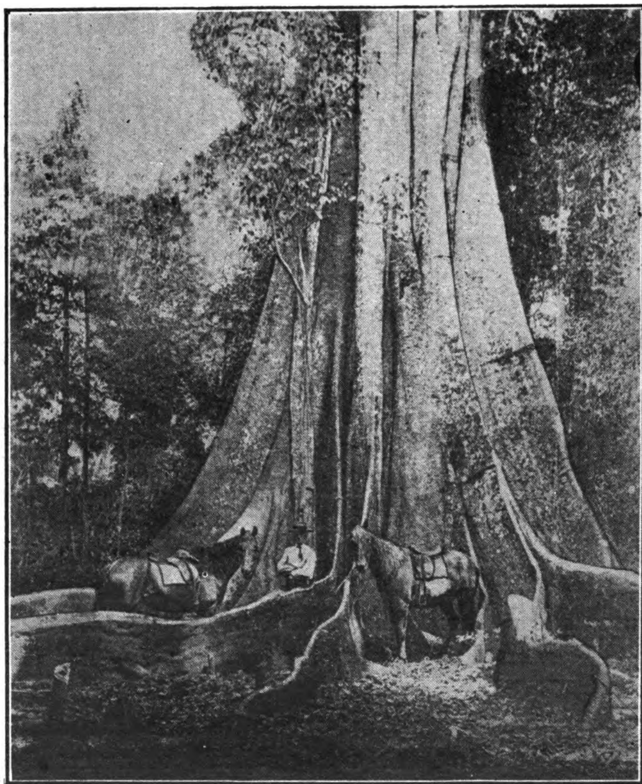
Det soliga och hälsosamma klimatet med åtföljande friluftslif, landets enorma resurser, såväl minerala som agrikulturella, jämte liberala undervisnings- och landlagar samt frånvaron af direkt beskattning alstrar i Australien en fri och oberoende folkras, hvilken trots sin nuvarande lojalitet mot brittiska kronan, inom få årtionden torde komma att yrka på samma frigörelse som på sin tid Amerikas Förenta Stater.

Koloniernas landtbruk och industri äro stadda i stadig utveckling och dess grufdrift, ehuru en af de förnämsta i världen, är ännu i sin linda.

Vegetationen i östra och nordliga Queenslands urskogar är storartad, förutom att i dessa ligga förborgade kolossala förmögenheter för framtidens sågverkspatroner.

Jättelika cedrar, kauris (agathus robusta) samt, kanske det största af Australiens alla trädsorter, det

väldiga fikonträdet (Ficus macrophylla), hvars stam ofta mäter fyratio fot i genomskärning, stå sida vid sida med hundratals andra arter, mer eller mindre

Fikonträd.

kända, såsom Bunya Bunya, Kwondong, Muskot (Myristica insipida), Bönträdet (Castanosperum australe), gummiträd (Eucalyptus) m. fl. m. fl. En svårgenomtränglig mur bilda dessa träd, då de vanligtvis äro

konstnärligt sammanflätade med lianer och vinrankor, för att icke glömma den för ett par tiotal år sedan bland skolpojkar så välkända, men ej till sitt fulla värde uppskattade rottingen, hvilken här uppnår en längd af tvåhundra fot och en tjocklek af två tum. — Ofvantill bilda trädens kronor ett för solstrålarne ogenomträngligt hvalf, under hvilket mångfärgade papegojor och otaliga andra fåglar bidraga till att gifva lif och fägring åt scenen. Nattetid tindra i stället för stjärnor de små eldflugorna, hvarjämte en eller annan murken trädstam eller stubbe med sitt fosforaktiga sken bryter mörkrets intensitet.

Vid ett tillfälle hände det en kamrat och mig, att vi efter en ansträngande färd under regntiden en afton trötta och hungriga måste göra halt vid en brusande flod, ehuru vi beräknade att blott hafva en mil*) kvar till resans mål — det då nyligen upptäckta Russel river guldfält.

Efter några fåfänga försök att göra eld med sur ved och våta tändstickor, begynte vi tillbringa natten på samma sätt som den föregående, d. v. s. sittande på hasorna som vildar, med ryggarne mot ett träd, under det att vattnet rann i strömmar utefter våra kroppar. Samtalet inskränkte sig till en emellanåt utslungad interjektion, då någon af oss med naglarne lösgjorde en blodigel från hals eller ansikte och kastade den i det brusande vattnet vid våra fötter.

Men med ens blef det lif i oss. På andra sidan forsen lyste klart och tydligt genom mörkret gafveln på en guldgräfvares tält! Vi hojtade och ropade, men hur skulle vi väl kunnat öfverrösta vattenmas-

*) Engelsk, liksom annorstädes i boken där mil nämnes.

sornas dån mot klipporna? — Vi erhöllo ej något svar, men vissheten om att få ett välbehöfligt mål mat, en kopp varmt te och framför allt en pipa tobak, bortjagade all tvekan från våra sinnen.

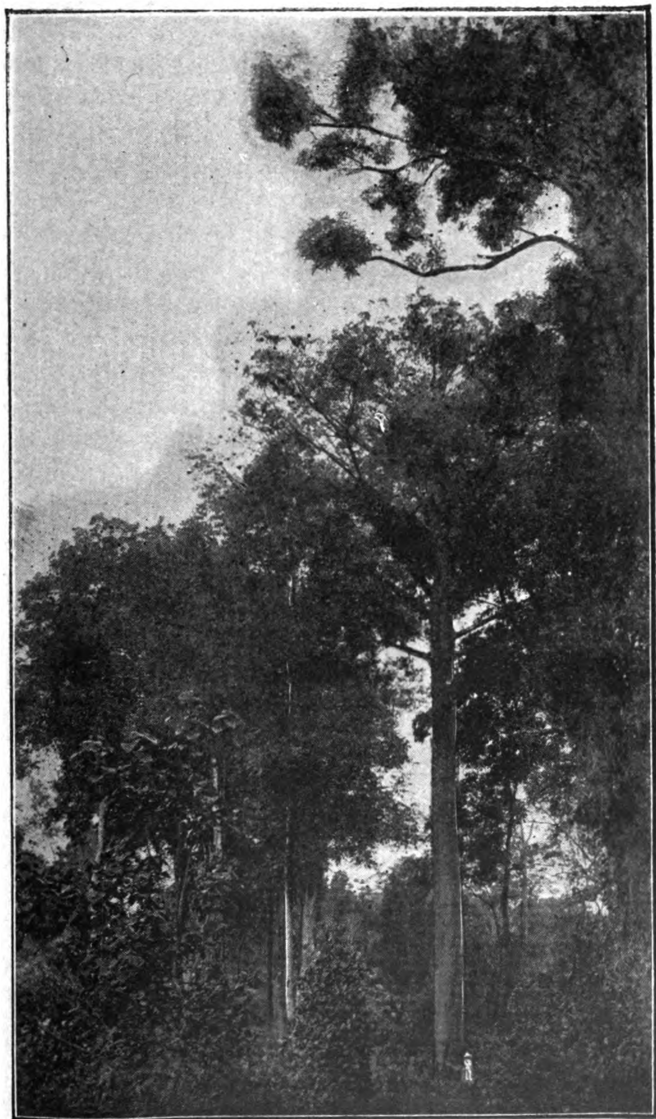
Följande minut klängde och kämpade vi förtvifladt bland klippor och hvirflar för att uppnå motsatta stranden. Detta lyckades visserligen, men nog skulle jag hafva tvingande skäl för att göra om den turen alltid. —

»Tältet» befanns vara en i spetsig vinkel afbruten, fosforescerande trädstam, och jag sträckte ut handen för att vidröra den, då ett skarpt hväsande kom mig att ändra tankar. — Vi hade väntat oss paradiset, men funno endast ormen. —

Om infödingarnes karaktär och vanor har mycket sagts och skrifvits af åtskilliga andra resande, så att det mesta väl är kändt. I likhet med Nya Guineas infödda befolkning är den, som bebor en stor del af norra och inre Australien ännu i stenåldern. Vapen göras af sten eller trä och husgerådssaker äro af den mest primitiva beskaffenhet.

Att de svarte understundom göra sig saker till mord på nybyggare och resande är sannt och äfven att de ibland uppäta sina offer, men vid huru många tillfällen hafva icke dessa vildar hoptals blifvit nedskjutna af de hvite för de mest obetydliga förseelser.

Och den svarte glömmer ej en liden oförrätt; han rufvar på sin hämnd och förr eller senare får han

Kauriträd vid Mulgravefloden.

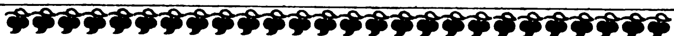
den. Icke nödvändigtvis på den som förfördelat honom, men lika godt, på någon annan af samma ras.

Säkert är likväl att dessa naturbarn äga många goda egenskaper, hvilka fullt ut uppväga de dåliga.

Bland kolonierna — eller staterna — såsom de numera kallas, står kanske Queensland främst som ett framtidsland.

Med en areal på 670,000 kvadratmil och en befolkning af endast 400,000 invånare, af hvilka större delen är bosatt i denna stats södra del, lämna dess norra och västra trakter ett ofantligt fält för kolonisering. Klimatet är varmt men sundt, och tack vare den rikliga tillgången på sol och doften från de stora Eucalyptus-skogarne, kväfvas sjukdomsfröna i sin utveckling och i synnerhet äro bröståkommor mindre vanliga här än annorstädes.

En nyårsidyll.

Percy River var ett splitter nytt guldfält. Några månader förut hade där icke funnits en hvit man, och ännu mindre kvinna, på femtio mils omkrets.

Men »Croydon-Jack» och »Paddy med näsan» hade under en forskningsfärd förirrat sig ända till Gilbertflodens källor och funnit både kvartsref (guld i fast klyft) och löst guld och vid återkomsten till Georgetown hade de omkring 30 uns i sin sämskskinnspåse.

Trettio uns, liktydigt med två tusen kronor i klingande mynt!

Följaktligen dröjde det nära fjorton dagar innan »Croydon» och »Paddy med näsan» och närmaste umgänget nyktrat till så pass, att en »rush» under de förras ledning kunde företagas till det nya Eldorado.

De båda kamraternas sista styfver hade länge sedan »vandrat öfver baren», men hvad gjorde det? — Krediten var god och framtidsutsikterna ännu

bättre. — — — — Och nu kunde »Percyville» skryta med både hotell och handelsbodar, kvartskross och bagare samt en guldgräfvareskara på 150 man.

Där den ädla metallen finnes, går utvecklingen fort.

Det nya guldfältets kvinnliga element representerades af hotellägarens hustru, en massiv dam, som varit med på mer än en »rush» och förstod sig på »pojkarna», samt hennes tre döttrar om resp. tolf, fjorton och sexton år.

Dessa senares dagliga uppgift tycktes vara att diska glasen och afslå friareanbud samt att emottaga små guldklimpar af de förälskade guldgräfvarna.

Utom denna befolkning funnos några hundra urinvånare, tillhörande wailoolo-stammen, som kamperade under bar himmel en half mil nedåt floden.

Stammens manliga medlemmar buro, med undantag af spjut och nulla-nulla (stridsklubbor), ingenting, under det att kvinnorna, åtminstone de yngre, voro klädda i glänsande halsband, förfärdigade af sönderskurna grässtrån.

Men de fröso ej och voro lyckliga i sin oskuld.

Det var nyårsafton. Den första i Percy Rivers unga historia, och den skulle firas.

Gubben Healy, pappan till de tre flickorna, föreslog en bal i matsalen till »Royal Hôtel». (Hotellet var byggdt af boxbark*) och en cyklon lyfte af taket dagen därpå.) Som aftonen var varm — termometern visade 110 grader F. — så föll förslaget igenom, men jag tröstade honom med, att en sådan hetta måste alstra törst äfven utan dans.

Och jag misstog mig ej.

*) Från »boxträdet» (en Eucalyptusart), allmänt byggnadsmaterial.

Gallway Johnston, min tältgranne, som kort förut på en dag hittat guld till ett värde af öfver sju tusen pund sterling, hvilket under skydd af en väpnad eskort förts in till banken i Georgetown, bjöd de församlade på två lådor whisky, skotsk och irländsk, ty båda sorterna hade sina anhängare, och nationalkänslan är stark vid årsskiftet, särskildt hos skottarna.

I ring sutto eller lågo vi på den lilla gräsplanen framför hotellet och rökte våra pipor, medan glasen gingo rundt.

Sedan dagens händelser och de senaste fynden diskuterats, ljödo rop på »Charcoal»: hvar äro Jimmy Charcoal och dragspelet?

Jimmy Charcoal, alias James Petterson från Göteborg, var min kamrat och kompanjon, och en virtuos på dragspel, hvars like knappast torde finnas, säkerligen ej i Australien. Ursprungligen ligapojke från Majorna, därefter sjöman, hvalfångare och fårklippare, nu guldgräfvare, och ägande en ovanlig slagfärdighet i både ord och knytnäfvar, var Jim just rätte personen att höja stämningen vid ett tillfälle som detta.

Hans största fel var hans osläckliga törst, eller snarare hans försök att släcka den, hvilka förorsakade upprepade anfall af den s. k. flugan. — Ja, Jim var förstås icke långt borta från whiskylådorna och klaveret langades ut från hotellets bar. — Efter några preludier kommo tonerna, så som de endast kunna göra det ur ett dragspel, behandladt af en mästare.

Bitar ur operor och operetter, folksånger, svenska, skotska och irländska, marseljäsen, Die Wacht am Rhein m. fl. omväxlade med klunkar af Burkes och Usshers whisky. Jublet var allmänt och Jimmy var aftonens hjälte, då den lede måtte flugit i honom

Wailoolo-stammen, Percy River.

och han som slutkläm stämde upp »The Boyne Water».*)

Men det skulle Jimmy icke gjort. — — — — —
Med ett par vänners bistånd bar jag in kvarlefvorna af honom i hotellet och hällde vatten på och konjak i dem, och så småningom började de få lif.

Men både profilen och enfacen voro förstörda för alltid. — — —

Naturligtvis tog jag min kamrats parti, medan kalabaliken pågick, hvilket hade till följd för min egen räkning en onaturlig fetma i ansiktet den följande veckan, och mörka ringar kring ögonen, som på bofven i ett tredjeklass ambulerande teatersällskap.

Dock blef sämjan, trots detta lilla intermesso, snart återställd och Micky O'Brien fick betala klaveret, som i den stora vredens ögonblick krossats af en välriktad spark från hans högra, järnbeslagna n:r 12 fotbeklädnad.

Senare följde de vanliga oskyldiga nyårsnattsnöjena: skylten på Royal Hôtel refs ned och spikades fast på skjulet till kvartskrossningsmaskinen; Ah Tongs bagareskylt bytte plats med slaktarens o. s. v.

Den kinesiske handelsmannen Sun Sing Fat, som på grund af lidna förluster vägrat att lämna vidare varor på kredit, blef dock utsatt för det mest raffinerade skämtet.

Ett rep hämtades från ett närbeläget schakt och virades ett hvarf kring Suns hus.

*) Denna sång, som på ett hånfullt sätt behandlar irländarnas nederlag i slaget vid Boyne, verkar på en irländare som en röd trasa på en tjur eller som en blixt i en krutfjärding.

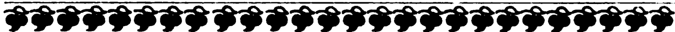
Femtio villiga händer grepo repets båda ändar, och med ett enda ryck jämnades både hus, lager och inneboende kineser med jorden.

Sedan första förvåningen lagt sig hos de ur sin slummer väckta himlasönerna, tycktes de uppfatta situationen och uppgåfvo ljudliga rop af: »Tusiahmah! Ping aj sau mack-ah haj-loh»! Jag vet hvad detta betyder och just därför öfversätter jag det ej.

I alla händelser kunde ej kineserna förmås att betrakta saken som ett skämt, utan blefvo de tvärtom onda och snarstuckna — men så förstå de ju ej heller sann humor!

Härpå gick hvar och en hem till sitt, fast besluten att på ett värdigt sätt fortsätta det nu inbrutna nya året.

Fattig men stolt.

Af utseendet att döma var han af den vanliga luffaretypen: skäggig, mager och missnöjd, och fransarna på de gamla smutsiga mollskinnsbyxorna dolde delvis de trasiga skorna, hvilka i sin tur skylde några af hans tår.

Vi hade knappast hunnit säga goddag, förrän han började:

»Den uslaste håla på Guds gröna jord; det sista land, som vår Herre skapade, fast han aldrig gaf sig tid att göra det färdigt. Passande uppehållsort åt kineser och niggrar och ormar och krokodiler och moskiter och andra flygfän! Sådant är Queensland, främling, och innan ni varit här ett år skall ni erkänna sanningen af mina ord och tacka mig för varningen till på köpet. Låna mig er tobak ett slag.»

Vi räckte honom vår tvåshillings-kaka (»plugg») svart, pressad virginiatobak, hvilken han med van hand skar midt itu, hvarefter han återlämnade hälften.

(»Kommunism» tror jag han kallade detta förfaringssätt.)

»Hvarför jag stannar kvar då? Hur tusan kan en förståndig människa göra en sådan fråga! Därför att jag aldrig på de sista tio åren förtjänat så pass mycket, att jag kunnat ge mig af från de gudsförgätna kolonierna! Langa hit tändstickorna!»

Vi langade dit tändstickorna, och han delade dem lika broderligt som tobaken.

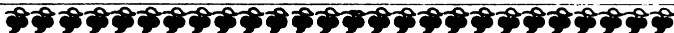
»Nej, min gosse, ni har begått ett sju helsikes misstag i att komma hit och i all synnerhet till dessa västra, uppbrända, glödheta, sönderspruckna slätter. Hvad göra kapitalisterna för de arbetssökande? Intet! Något drägligt arbete kan man naturligtvis ej få, och ett stycke fårkött och ett par näfvar mjöl på hvar station är min själ icke ägnadt att göra en fattig fan till ett matvrak.» Och han uppgaf ett glädjelöst grymtande, hvilket skulle föreställa skratt.

»Om jag ej kunnat få något arbete? Jo, för fjorton dagar sedan erbjöds jag anställning som fåraherde hos snåle Tyson på Tamaringa station — ett pund i veckan och fritt vivre, ha, ha, ha — fårkött och mjöl och te och sofva under en buske! Skulle jag hafva antagit det?!»

»Herre! Fackföreningens minimilön är tjugofem shillings i veckan och allting fritt. Ni förstår, fattig kan man väl vara, men man är väl stolt för d—n! Låna mig en shilling.»

Vi hade också blifvit kommunister, så vi lånade honom sex pence och gingo vidare. Men vi undrade och tänkte.

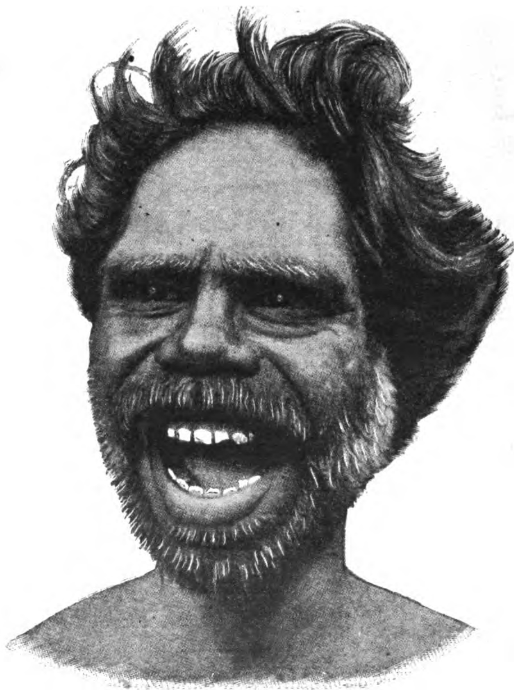
Duellen vid Treemoon Creek.

Buttol var utan jämförelse stammens fagraste mö. Sextonårig, gladlynt och svartlockig och med ett skinn, som i solljuset glänste som finaste silkessammet, var det ju ej underligt om de unge krigarna Deriangle och Yupnil hade öfver öronen förälskat sig i den unga prinsessan.

Ty sådan var hennes rang. Buttols far, den gamle Moolboolamon, härskade nominellt öfver allt område mellan Burnett River och Treemon Creek, uppåt Banana till, men nu ägdes all denna härlighet af hvita inkräktare, boskapspatroner, självständiga eller bulvaner för bankerna, så inte lönade det sig för Moolboolamon att söka göra sin makt gällande i annat än hvad som rörde stammens personliga intressen och dispyter.

Sin rang höll dock Hans Majestät envist fast vid, äfvensom den Queensländska regeringens lagstadgade subsidier, bestående af fem filtar och trettio kritpipor om året.

Buttols fyra år äldre syster, Cora, hade gift sig med en hvit man, en ung »scalper»*), Tom Grant, utan band och utan tvång, ett slags samvetsäktenskap, godkändt af de båda kontrahenterna och den gamle höfdingen.

Konung Moolboolamon.

Detta lyckliga par, ty om deras husliga lycka rådde intet tvifvel, hade hugnats med tre små ljusbruna, till dato odöpta Grantar, af hvilka den äldste,

*) Person, som har till sysselsättning att jaga med skottpengar belagdt villebråd.

en femåring, redan skjutit sin första känguru och kunde följa fadern i skogarna på sin ponny.

Grants hjonelag kritiserades skarpt, äfven i dessa utbygder, af den hvita befolkningen, helst som det visade sig ej blott vara en öfvergående kurtis, utan ett fast beslut å Toms sida, att blifva sin svarta prinsessa trogen.

På den lilla negerstammen hade Grants inflytande på ett uppfriskande sätt gjort sig märkbart.

Han utrustade ett tiotal af stammens yngre medlemmar med hästar — vilda hästar, som de först måste hjälpa att infånga och tämja — samt skjutvapen.

Sedan fingo de som scalpers deltaga i hans jakter och inom kort hade Grant, tack vare sina svarta bundsförvanter, den största utförseln af skinn och skalper (för hvilka senare skottpengar erhöllos) af alla yrkesjägare söder om Dawson River.

Ofvannämnda Yupnil och Deriangle voro ett par af Grants skickligaste jägare och ryttare.

Vid hvarje besök i hemlägret uppblossade med ökad styrka deras kärlek till rosen vid Treemoon Creek — om man för öfrigt kan tala om svarta rosor. Men Buttol tycktes obeveklig. Hon endast log och visade två pärlhvita rader elfenben.

För henne var lifvet ännu fullt af lek och kärleken något, som ej borde tagas på allvar.

Hon mottog med samma välvilja en läcker stekt orm af Yupnil och en näfverkorg med doftande vildhonung af Deriangle.

Ingendera af de kärlekskranke svennerna kunde anse sig gynnad framför den andre.

Hade blott en giljare till den fagra Buttols gunst funnits, hade saken nog längesedan varit ordnad, men att härvidlag göra ett snabbt och opartiskt val ville ej Buttol inlåta sig på.

De båda rivalerna beslöto då att en gång för alla göra slut på ovisshetens kval: låta yxor och spjut medla i tvisten och segraren hemföra priset.

Sedan alla försök till försoning strandat, beslöts att tvekampen skulle äga rum på aftonen, inför stammens församlade manliga medlemmar.

Strax efter solnedgången skedde samlingen. En stor eld hade tändts, som återspeglade sig i flodens klara vattenspegel, och vid skenet syntes hvita, gula och blå näckrosor höja sina stänglar öfver ytan, liksom vore de angelägna att själfva taga del af det drama, som här komme att utspelas.

Nakna och smidiga, målade i hvitt och rödt, såsom seden är på krigsstråt, infunno sig de båda kämparna, hvardera bärande två spjut, försedda med stenhullingar samt tomahawk och nulla nulla.

Först vidtog dansen. Yupnil och Deriangle deltogo ej.

Ett trettiotal strupar stämde upp dödssången:

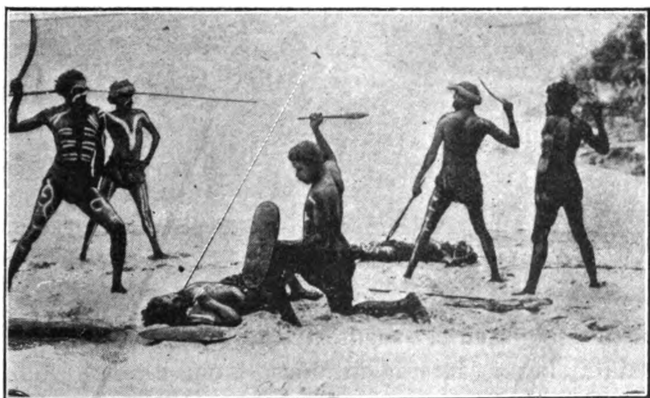
»Bege-Jabamahn de dalgó-vidé de dalgó-vidé,
Ah! Yagor imahn yen-dah,
Yagor imahn yen-dah, mahn yen-dah vidé!
Arra vä-e-vä-e-rah yare-äh,
Arra vä-e-vä-e-rah yare,
Ah! Yagor imahn yen-dah,
Yagor imahn yen-dah, mahn yen-dah vidé!
Hoh! Hoh! Hoh! Hoh!

Efter den rytmiska sångens slut, drogo sig åskådarna, till hvilka äfven berättaren hörde, tillbaka och lämnade valplatsen fri.

Två spjut hveno samtidigt genom luften. Deriangle var oskadd, Yupnil föll genomborrad, men reste sig igen och afbröt med bägge händerna spjutet, som stack ut ur hans bröst.

Med lyftad tomahawk rusade han på Deriangle och klöf med ett hugg hans hufvud.

Några minuter senare hade äfven Yupnil dragit sin sista suck.

En fejd bland infödingarna.

Och Buttol?

Ja, dagen därpå var hennes skratt lika muntert och hennes leende lika okonstladt, och hon visade med stolthet på en röd hufvudduk af silke, som Tom Grant hemfört åt henne från Mount Perry.

»På luffen.»

Göteborgs-Jim sträckte ut benen framför elden och berättade:

»Kort efter upptäckten af S:t Johns Creek, hvilket inom parentes sagdt var ett ganska värdelöst guldfält, begaf jag mig dit för att om möjligt erhålla något guld, eller i brist därpå några veckors arbete.

Någon riktig väg till platsen fanns ännu ej, men träden hade af upptäckarne med längre eller kortare mellanrum märkts med en yxa, så att de, som kommo efter, skulle hitta dit, och de själfva hitta ut igen.

Omkring trettio mil söder om Burnett River träffade jag på »Vackra Tommy», en i södra Queensland ökänd hästtränare samt en mindre intelligent irländare, hvilken vi ögonblickligen döpte till »Cork» fastän han var född i Limerick.

Vackra Tommy var uppnäst och enögd och hade eldrödt hår, och jag kan tryggt påstå att jag sett skönare yngling än han, men ej hjulbentare. Cork var

nog ogrannlaga att redan i början på bekantskapen upplysa honom om att han, »vid den helige S:t Patrick», för framtiden endast komme att kalla honom Tommy, utan tillägg af adjektivet. Som vi alla tre voro stadda i samma ärende, och sammanräknade rörelsekapitalet befanns utgöras af en ensam sexpence, beslöto vi, att åtminstone tills vi anlände till S:t Johns, göra färden tillsammans och under en veckas tid dela resans fröjder och vedermödor.

På aptiten kunde vi ej klaga och nästa morgon voro matsäckspåsarne tomma, och då vi om aftonen gjorde halt, formligen skrek det i inälfvorna på oss.

För att hålla humöret uppe språkades uteslutande om biffstekar och potatis och allehanda läckerheter, tills vi i tankarna hade ätit fem à sex rätter och vi skulle just sträcka ut oss omkring lägerelden, då vi förnummo hästtramp.

Vackra Tommy sprang upp för att hejda ryttaren, »ty», sade han, »det är ganska troligt någon som jag känner och då kunna vi alltid få ett stycke kött och något mjöl.»

Huruvida Tommy kände honom, vet jag ej, men nog tycktes främlingen känna Vackra Tommy, ty med ett »damn you» satte han sporrarne i hästens sidor och gaf sig i väg fortare än han kommit. Genom något missöde föll en butelj från packhästens sadel; Tommy tog varsamt upp den och det befanns vara en ouppdragen helbutelj Jamaica-Rom — Red Heart Brand. Innehållet delades i tre lika stora delar och var snart ett minne blott. Sen vill jag minnas att Vackra Tommy bland annat påstod sig ha tränat hästen Carbine, som vann »the Melbourne Cup», och Cork sjöng fem eller sex af den gröna öns smäktande

sånger och alla till samma melodi, nämligen: »Come back to Erin, Mavourneen, Mavourneen!» och jag tror visst, att jag själf drog på med »Stå stark du ljusets riddarvakt», eller »Konung för en dag» eller något dylikt vackert och stämningsfullt.

Oxforan vid Burnettfloden.

Ingen skulle i alla fall trott att vi varit utan mat hela dagen och hade ringa utsikt att få någon nästa dag heller.

Men jag vill icke rekommendera åt någon att dricka en tredjedel af två tredjedels liter »Red Heart» på fastande mage!

Nästa morgon sjöngo vi ej. Vi badade i en creek och fortsatte vandringen under tystnad — ingen frukost — ingen salt sillbit — ingen porter eller

nubbe, ingenting! Magarna voro tomma och hela lifvet syntes tomt.

Frampå eftermiddagen voro vi trötta och knäsvaga af hunger och lade oss att sofva ett par timmar.

Vi väcktes af bullret af en med aderton oxar förspänd vagn, som under formännens svordomar och pisksmällar mödosamt arbetade sig fram genom den glesa skogen. Foran var lastad med lifsmedel och på väg till S:t Johns guldfält. Nu måste vi passa på tillfället. — Om han också icke hade det fördelaktigaste utseendet, så ansågo vi dock att Cork var den som såg oskyldigast ut, hvarför han skickades fram med sexpencen för att köpa proviant. Cork gick, men lyckans gudinna hade tydligen öfvergifvit honom och oss. —

Formännen voro icke artiga, knappast höfliga. De sade blott: »Dra åt h—e!» och fortsatte färden.

Tårarne stodo i ögonen på Cork, då han återvände och omtalade resultatet. — Själf kände jag mig hätsk som en unghinke mot hela världen, och Vackra Tommys små grisögon glimmade som eldklot under hans röda lugg. Jag såg att han tänkt ut en plan och han var ej sen att delgifva oss den.

Burnett River var endast omkring fyra mil aflägsen. Foran komme med säkerhet att stanna där öfver natten. På andra sidan floden, hvilken nu var i det närmaste uttorkad, fanns en s. k. »shanty», där spritvaror smygsåldes och dit skulle naturligtvis formännen gå för att få sig en grogg, sedan de släppt ut oxarna och ätit sin kvällsvard. —

Vackra Tommy hade rätt. Vi väntade till dess de båda männen försvunnit öfver floden. — Då var det vår tur. I en rödmålad gin-låda förvarades bröd,

smör, sylt, pickles, te och socker. Den buro vi bort. En stor hink med kokt kött, som hängde på en krok under vagnen, fick göra sällskap, hvarjämte vi för framtida behof medtogo en säck innehållande femtio skålpund mjöl samt något tobak och tändstickor.

Vid deras egen eld kokade vi vårt te och åto den första måltid vi smakat på två dagar.

Då vi ätit oss mätta kände vi oss så stärkta till både kropp och själ, att vi ansågo det öfverflödigt att hvila där till morgonen. Den nu tomma lådan lade vi på elden, för att lysa oss vid öfvergången af floden, hvarpå vi nöjda och belåtna gåfvo oss åstad. Vi gjorde två uppehåll under natten för måltider; man blir icke mätt af *ett* mål efter en sådan fasta, men ändock fingo vi så stort försprång, att vi inträffade i S:t Johns Creek en dag före formännen. Där skildes våra vägar och sen har jag ej mött Cork eller Vackra Tommy och ej heller röfvat någon forman eller annan människa på deras matlåda.»

En ödesdiger guld-»rush».*)

Från ön Sudest, där guldgräfning idkats sedan början af nittiotalet, företogo sig några af de djärfvare pioniärerna att år 1895 utforska, om ej guld äfven funnes på Nya Guineas fastland, som då var och ännu är ett »terra incognita».

De landstego på nordöstra kusten af Brittiska Nya Guinea, ett land, som endast sju år förut af sir William Mac Gregor annekterats till Brittiska kronan.

Kolonien äger en hamnplats, Port Moresby, vackert belägen vid foten af Mount Owen Stanley, hvars högsta spets, Mount Victoria, höjer sig 13,200 fot öfver hafvet.

Hela Brittiska Nya Guinea, inklusive dess hufvudstad, har för närvarande en befolkning på fem hundra hvita och approximativt en half million svarta invånare (papuas).

*) »Rush» kallas i Australien den tillströmning af folk, som äger rum omedelbart efter upptäckten af ett gruffält.

Den största floden är Fly River, hvilken är segelbar för ångare öfver fem hundra mil. Näst i storlek komma Purari, segelbar bortåt 120 mil, Bailala och Lakakama, hvars källor äro obekanta, Anabunga och Vanapa från Owen Stanley, där äfven de åt norr utflytande floderna Musa, Kumusi, Mambare och Gira hafva sitt ursprung.

Ofvannämnda lilla expedition undersökte flyktigt, under stora svårigheter och utsatt för infödingarnas trakasserier, en del af landet närmast Gira och Mambare.

Dess forskningar gåfvo dock vid handen, att guld förekom rikligt i de högre liggande trakterna, och i synnerhet omkring Mambare var guldvaskningen lönande.

De återvände efter en kort tid till Cooktown*) i Queensland, där de samtliga intogos på sjukhuset för att blifva kvitt malarian, hvaraf den s. k. Nya Guineafebern är den värsta arten.

Ryktet om de rikedomar, som lågo gömda i Guineas urskogar, spriddes snart.

Reporters intervjuade de återkomna guldgräfvarna och alla Australiens tidningar utbasunerade nyheten mer eller mindre samvetsgrant.

Att landet var rikt på guld var sant, men hvilka de svårigheter voro, som måste bekämpas för dess åtkomst, glömde de flesta tidningar att omtala.

Det upptäckta guldbärande området låg nittio mil från kusten.

Först måste mangrove-bevuxna träskmarker passeras, där endast ett kort uppehåll behöfdes för att

*) Cooktown förstördes af en cyklon den 19 jan. 1907.

af moskiterna blifva inokulerad med dödlig malaria — därefter tät jungle (scrub), där man med yxa och scrubknif fick hugga sig fram, medan man hela tiden kunde befara öfverfall af en osynlig fiende. Pilar och spjut kommo stundom hvinande, utan att ens den hand, som afskjutit eller kastat dem, kunde varsnas.

Proviant, verktyg och förråd af något slag stodo ej att få på platsen, utan måste medföras.

Att sedan forsla dessa saker till guldfältet mötte stora svårigheter.

Hästar funnos naturligtvis ej och hade icke heller kunnat användas.

All transport måste ske med infödda bärare, och dessa voro både dyra och svåra att anskaffa.

Många gånger rymde de under färden med sina bördor, ibland efter att först hafva lömskt öfverfallit och mördat sina hvita herrar.

Dessa uppgifter inflöto visserligen efter hand i tidningarna, och dessa varnade då allmänheten för att begifva sig dit, men guldfebern hade redan då gripit omkring sig och från alla håll afgingo ångare och segelfartyg med lycksökare till Nya Guinea. Flertalet kom från södra kolonierna och storstäderna, en noprafsad samling, ovan vid vildmarkslif och arbete och i de allra flesta fall totalt främmande för de vedermödor, som väntade dem.

På detta sätt landsattes folk i massor på Nya Guineas stränder.

Somliga, och jag kan säga de flesta, ägde vid framkomsten hvarken proviant, arbetsredskap eller pengar och följden blef den naturliga: om de icke genast kunde återvända, blefvo de, hjälplösa som de

voro, kvar vid kusten, där de snart ådrogo sig feber, för hvilken de massvis dukade under.

De, som voro i stånd att genast skaffa bärare och lämna kusten, klarade sig bäst.

En mästerskytt från Fly river, Nya Guinea.

Väl uppkomna i högländerna var faran för feber minimal och guldet räckte till åt alla.

Många blefvo dock mördade af infödingarna, hvilka, jämte alla andra vedervärdigheter gjorde lifvet så surt för vederbörande, att efter ett halft år från rushens början alla främmande element hade rymt fältet, och de få som återstodo voro segslitna kärngubbar, som i åratal följt sitt kall i norra Queenslands urskogar eller på öarna St. Aignan, Woodlark och Sudest.

Eländet gick dock så långt, att myndigheterna i Brisbane och Townsville fingo med ångare afhämta flera hundra nedbrutna människor, som hvarken kunde taga sig fram eller tillbaka.

Af en ren tillfällighet undgick jag att själf sluta mina dagar på Nya Guinea.

En expedition höll på att utrustas i Cooktown under ledareskap af J. Clark, upptäckaren af Charters Towers och Russel River guldfält, för att göra upptäckter i Nya Guinea. Den skulle bestå af tjugufem personer, af hvilka tjugu redan hade anmält sig.

Många af dessa voro personliga vänner till mig från Russel River och Palmer guldfält.

Jag var vid denna tid sysselsatt med guldgräfning på Horn Island, en liten ö i Torres sund omkring sextio mil söder om Nya Guinea.

Inalles voro vi tjugufem man på ön och klarade skifvan godt, så att tills dato hade rushen på Guineas fastland icke kunnat förmå oss att öfverge vår egen lilla ö, där vi för resten mådde som prinsar.

Vildt fanns det godt om: grisar, kalkoner, scrubhöns, änder och dufvor; vidare funnos härliga krabbor på korallrefven, stora som tallrikar, ostron, sköldpaddor och fisk, för att icke tala om flera sorters ätbara vilda frukter.

Men en vacker dag erhöll jag, via Thursday Island, ett bref från ingen mindre än själfve Clark, med förfrågan om jag själf med fyra kamrater ville deltaga i hans expedition.

Hvar och en, som deltog i företaget, skulle satsa tjugofem pund.

På en uppgifven dag skulle vi afhämtas i en för ändamålet hyrd skonare.

En af mina kamrater, David Tolman, och jag beslöto att försöka lyckan i det nya landet. Äfven Muldoon och Joe Ray, en amerikansk neger, skulle följa med.

De båda sistnämnda skickades öfver till Thursday Island, för att för egen och för Tolmans och min räkning sälja guld och göra en del uppköp.

Tre dagar förgingo, utan att vi sågo till någon af våra blifvande kamrater.

På fjärde dagen reste vi själfva öfver. Som ingen båt stod att få, gjorde vi den tolf mil långa resan i en af infödingarnas utriggade kanoter.

På Thursday Island underrättades vi att våra tilltänkta kompanjoner sutto inom lås och bom.

Guldet hade de riktigt nog sålt, men i stället för att sköta om sina affärer hade de gifvit sig ut på ett storartadt »spree», hvarunder de mörbultat ett par poliskonstaplar.

Vidare hade de anklagats för att hafva uppviglat besättningen på ett i hamnen liggande pärldykarefartyg till myteri. Skepparen hade kastats i sjön, men simmande räddat sig i land.

Både sitt eget och vårt guld hade våra vänner utan partiskhet användt på sin fest.

Nu hade de emellertid börjat aftjäna tre månaders straffarbete, hvilket vi gärna unnade dem.

Innan man kan lita på en man, bör man känna honom både nykter och onykter. Af Guinearesan blef härigenom intet. Clarks skonare afseglade utan oss.

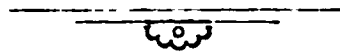
Tre veckor senare ingingo underrättelser från Port Moresby, att nitton af expeditionens medlemmar blifvit mördade efter att hafva landstigit trettio mil uppför Fly River.

Gamle Clark hade hoppat i floden för att undkomma, men i vattnet fått sitt hvita hufvud krossadt af ett klubbslag.

Den ende, som undgick blodbadet, hade, ömsom simmande, ömsom springande och krypande, i medtaget, tillstånd uppnått Port Moresby.

En s. k. straffexpedition utgick efteråt från Thursday Island.

Första by som påträffades uppbrändes och infödingarne nedskjötos, och »rättvisa» var åter skipad.

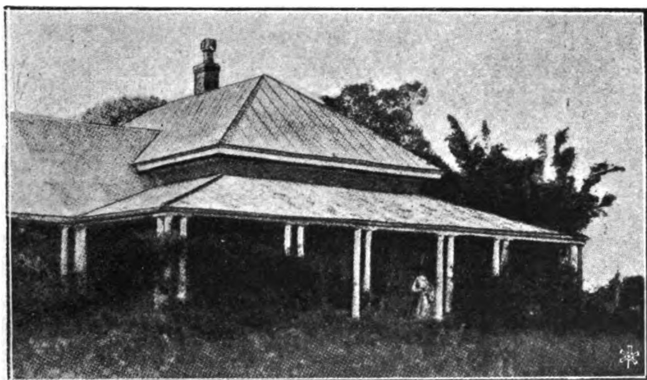
På en sockerplantage.

Innan jag slog mig på guldgräfning som profession, hade jag försökt mig på både den ena och andra branschen af Australiens storindustrier. Den som tilltalade mig mest af dessa var otvifvelaktigt sockerodlingen eller snarare plantagelifvet, ty den direkta odlingen, såväl som skörden och arbetet i samband därmed, utföres af kanaker (infödingar från Söderhafsöarna), japaner, kineser, italienare, galizier eller andra människosläktets lägre raser.

Att jag tog anställning på Bartons naturskönt belägna sockerplantage, »Mon Repos», åtta mil från Bundaberg i Queensland, berodde ej på vetgirighet eller af intresse för industrien, ej heller skedde det för det härliga klimatets skull, utan därför att jag var alldeles pank, hvilket jag hoppas den ärade läsaren aldrig varit — åtminstone ej i främmande land och bland främmande människor och utan vänner att vigga något af.

Så stod emellertid saken, då jag marscherade ned till »Stora huset» vid hafsstranden för att interviewa plantageägaren, vanligen kallad Cranky (»Galue») Barton, och anhålla om ett »jobb».

Mr Barton fann jag sittande i en låg korgstol på verandan, med de bara fötterna på barriären, under det att en ung kanaka-kvinna fläktade svalka öfver honom med en punka. Från verandataket

Hufvudbyggnaden vid »Mon Repos» sockerplantage.

hängde en öppen vattenpåse af segelduk, i hvilken en butelj whisky afkyldes.

Jag hälsade med ett »good morning, sir», och den sedvanliga nicken.

En fri australier skulle nämligen förlora kast, om han lyfte på hatten för en man, vore det så guvernören själf. Mot en kvinna däremot är han alltid artig, och skulle det hända, att en karl förginge sig så långt, att han svor i fruntimmers närvaro, ber han antingen genast om ursäkt eller också kastas han ut.

Här i Sverige däremot, och i synnerhet bland arbetsklassen, tyckes det vara ett bevis på manlighet och oberoende att opåtalt få välta ur sig de ohyggligaste eder och svordomar, äfven på allmänna platser: på källare och restauranter, i spårvagn o. s. v.

Jag skulle vilja skicka dessa herrar till de halfciviliserade skogsarbetarna i Australien för att uppfostras och lära sig seder och hut!

Sockermagnaten besvarade min hälsning på enahanda sätt, och jag framförde mitt ärende.

»Hvad kan ni göra?» var hans första fråga.

»Nästan hvad som helst», var mitt blygsamma svar, »köra, mjölka, klippa får, sy sockersäckar, gräfva brunnar, drifva negrer, eller läsa matematik med edra barn», jag visste nämligen, att han icke hade några, samt åtskilligt annat, som jag ej för tillfället kommer ihåg.

»Mycket bra, unge man», svarade mr Barton, »men kan ni icke också laga mat, duger ni ej för mig. Jag behöfver en duktig kock för plantagens hvita arbetare, och kan ni åtaga er den sysslan, får ni börja i morgon bittida; lönen är trettio shillings i veckan.»

Som jag visste, att det ej var nödvändigt att vara någon fransk chef de cuisine för att koka en gryta sötpotatis eller salt kött eller för att röra ihop en plumpudding, så tvekade jag ej att säga, att just detta var det arbete, som jag alltid haft mest fallenhet för, och att jag öfverallt ansetts som en skicklig och sparsam kock.

Jag fick platsen, nickade vänligt åt min principal och gick.

»Åh, en sak till innan ni går», yttrade mr Barton och vinkade mig tillbaka med handen. »Jag hoppas ni är nykter?»

»Absolutist sedan fjorton dagar», svarade jag och sneglade menande på whiskybuteljen.

»Så, det är bra», sade han, »intet är så skadligt i detta klimat för en människa som bruket af starka drycker; en ung man, som hänger sig åt dryckenskapslasten, går alltid under, i synnerhet som de varor, hvilka vanligen tillhandahållas allmänheten på barer och hotell, äro i högsta grad underhaltiga, förfalskade och hälsofarliga. Nej, *skall* man dricka, bör man välja en dryck, som är ren och hälsosam; den enda absolut äkta spritdryck, som kan fås i Queensland!»

»Se här, unge man», nu steg mr Barton upp och ur ett väggfast skåp hämtade han ett lerkrus, ur hvilket han fyllde i åt mig ett halft glas rom, som tillverkats på hans egen plantage.

»Smaka på den och säg hvad ni tycker.»

Ja, jag tyckte den smakade bra och sade så.

»Ja, icke sant, det är en fin dryck, jag dricker aldrig annat, utom då gikten sätter åt mig, då tar jag mig ibland en whisky. Good bye! Börja i morgon.»

För andra gången gick jag, under det jag funderade, hvarför denne herre kallades Cranky Barton. Mig föreföll han mycket klok, åtminstone i sitt val af kock.

Nu styrde jag kosan till mr Davis, inspektoren, och presenterade mig som den nye kocken. Han visade mig en liten bananplantering, där jag kunde sätta upp mitt tält, hvarefter vi gingo för att taga det närbelägna köket och matsalen i betraktande. Så visades jag

kökspersonalen: tre kolsvarta Locqunnegrer, af hvilka den ene kokade för plantagens tvåhundra svarta arbetare och de två andra, Moru Moru och Vitteri, skulle blifva mina hjälpredor med att hugga ved, diska tenntallrikar och bleckmuggar o. d.

Mitt åliggande var att tre gånger om dagen punktligt sörja för lekamlig spis för omkring trettio stycken europeiska, hungriga arbetare, och då jag hörde, att den förra kocken blifvit bortkörd af dessa på grund af bristande duglighet inom sitt fack, svalnade min ifver betydligt, men då jag fick veta, att han begått så grofva fel som att lägga lök i äppelpajen och såpa i stället för fett omkring rostbiffen, vaknade hoppet ånyo, och jag beslöt att koka för dem så som aldrig någon kokat för dem förut. I början gjorde jag nog det också och därför knotade de, och en och annan ville slåss och klagade öfver magkatarr och förstoppning eller tvärtom, men på det hela taget kommo vi bra öfverens och af Moru Moru fick jag lära mycket, som han i sin tur lärt af den förra kocken.

Det värsta var med vattnet. Regnvattnet tog slut, och vi nödgades använda brunnsvatten, som var dåligt och salt; äfven om teet gjordes starkt och mycket socker lades i, framträdde den salta smaken. Som en följd häraf utbröt en rödsotsepidemi, och den ene efter den andre af kanakerna ströko med.

Så snart någon af dem greps af sjukdomen, förlorade han genast greppet på lifvet, han var säker på att han skulle dö och kunde följaktligen inte lefva.

Jag gick dagligen ned bland deras gräshyddor med en och annan delikatess från de hvites kök eller litet medicin och kunde då ibland se några

stycken utmärglade figurer sitta lutade mot en vägg och stirra själlöst framför sig.

En mycket anlitad medicinman, Bessáu från Malicolo, brukade då peka på den ene efter den andre: »Den där, han dö i natt», »den där, han dö i morgon, sol gå upp», den där i öfvermorgon o. s. v. Han tog sällan fel. Det föreföll mig nästan som om de dogo på hans befallning.

Begrafningen var den enklaste. Liket lindades i en filt och kördes i en gruskärra ett stycke inåt skogen, där en grop var gräfd för att mottaga det. Bartons förlust på tio dagar var tjugu stycken sockerrörshuggare.

»Only niggers», sade Davis, »plenty more where those come from.»

Epidemien gjorde också sin rond bland de hvite, men dessa dogo ej, ehuru det i några fall var på ett hår när — de *ville* ej dö, och därför lefde de. Själf undgick jag ej farsoten, och jag blef så försvagad, att jag med möda kunde krypa på händer och knän ur tältet.

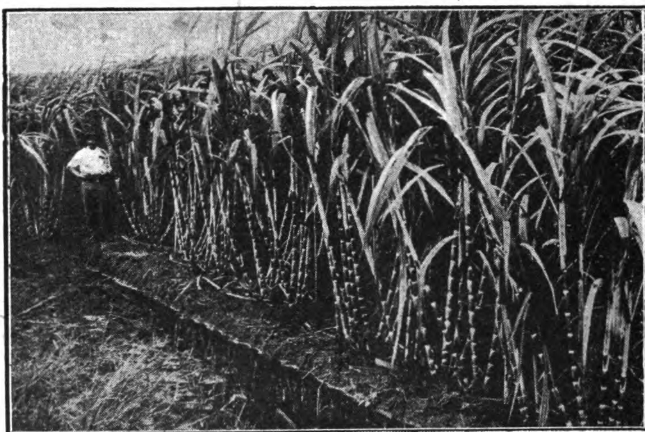
Bessáu infann sig med några örter, hvilka han före soluppgången doppat i hafsvattnet; dessa strök han öfver min mage och mitt bröst, under det han ideligen sjöng en trollformel, som ofta ännu ljuder i mina öron:

»Vibogeli, vibogeli, vivaggeli, vivaggeli,
Ahaga maogi, ahaga mahogi.
Wahoh! Aomeh! Wahoh! Aomeh!
Aoeh! Aoeh! Aoh-oh-oh-h!»

Efter en vecka var jag frisk igen, hvilket jag tillskrifver bruket af järnbarkträdets (Eucalyptus Side-

rophoia) kåda, pulveriserad och upplöst i vatten, men Bessáu trodde fullt och fast, att hans kur gjort susen, och som han för öfrigt varit tjänstaktig och hjälpsam, gaf jag honom tio shillings i läkarearfvode, hvilket för honom motsvarade en hel månads aflöning.

Dessa kanaker hämtas för sockerplantagerna från Stilla hafvets öar i af queensländska regeringen be-

Sockerrör.

myndigade fartyg, och kaptenen erhåller en viss kontant summa för hvarje man eller kvinna, han lyckats värfva för kolonien.

Att detta ofta ger uppslag till mycket missbruk, är välbekant, och massor af människor hafva med våld bortförts från sina öar för att utbyta sin lyckliga och sorgfria tillvaro mot ett sträfsamt lif och ofta en förtidig död.

Det hela är icke stort bättre än en legaliserad slafhandel och kommer troligen att inom kort afskaffas. Åtminstone gör premierministern Kidston för närvarande hvad han kan för saken. Kanakans lön är för de tre första åren, utom kost, tre pund st. om året. Vid denna periods slut skola de kostnadsfritt återlämnas på sina respektive öar. Nu händer det ibland, att fartygets befälhafvare för att slippa en långvarig kryss mellan ett hundratal eller femtiotal öar, landsätter »hela rasket» på första bästa ö han träffar på.

Hvar och en som känner till förhållandena i Söderhafvet vet att detta är liktydigt med en allmän massaker på de landsatta infödingarna, såvida icke dessa äro manstarka nog att taga lifvet af öns rättmätiga invånare.

På grund af dessa förhållanden, kvarstanna större delen af kanakerna i kolonien, där de efter den första s. k. tvångsperiodens slut taga ny värfning på kortare tid och mot högre aflöning.

Som de olika öborna ligga i ständig fejd med hvarandra, och besättningen på en plantage vanligen är rekryterad från ett flertal öar, höra kravaller och slagsmål till ordningen för dagen.

Jag erinrar mig en söndag, då pojkarna från öarna Locqun, Salomon och Maratta hade sammangaddat sig till ett gemensamt anfall mot deras arffiender Tanna-negrerna. Dessa senare äro storväxta och begagna sig af klubbor, spjut och tomahawks, medan de förra däremot voro beväpnade med bågar och pilar.

Striden blef både het och blodig, och när pilarna började hvina obehagligt nära, drogo jag och några

andra åskådare oss tillbaka i kökets förskansningar. Här fann jag till min öfverraskning mina båda medhjälpare Moru Moru och Vitteri ifrigt sysselsatta att med stor precision från sina långbågar afsända den ena pilen efter den andra genom öppningarna mellan timret i husets långvägg. De förehöllos det omanliga i detta tillvägagående och försvunno hastigt ur köket.

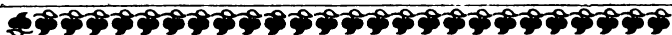
Efter denna batalj funnos många mer eller mindre svårt sårade och två dödade, men händelsen omnämndes det oaktadt icke i stadens tidning, hvilket ju ej var så förvånansvärdt, då den ägdes och redigerades af en plantageägare.

För resten tyckte jag bra om kanakerna; vi jagade och fiskade tillsammans och af dem lärde jag den noblaste sport som finns, s. k. surf-riding. Med en i ena ändan tillspetsad planka om cirka fyra fots längd, simmar man ut till hafs — ju längre dess bättre — om där ej finnas hajar. Med kroppen utsträckt på plankan följer man sedan någon stor våg på dess färd till stranden. Det hela verkar något liknande kälkbacksåkning på magen, och utan att behöfva taga ett simtag bäres man af vågen i svindlande fart långt upp på sanden.

Efter ett halft års vistelse på »Mon Repos», skildes jag med saknad från både hvita och svarta, och »Cranky Barton» skall jag alltid minnas som en hedersman.

Behöfver ni en bra kock så kom ihåg berättaren.

I regntiden.

För tidningen »Mining Heralds» räkning erhöll jag i uppdrag att inspektera och afgifva rapport om ett par grufföretag å Palmer guldfält, hvilka på sista tiden ådragit sig den gruf-intresserade och aktie-spekulerande allmänhetens uppmärksamhet.

Genaste vägen dit — jag befann mig för tillfället i Townsville — var via Cooktown, hvarifrån järnväg kunde tagas till Laura, och därifrån vidare till häst.

Det var strax på nyåret, men regntiden hade ännu ej brutit ut och jag hoppades att hinna fram medan ännu uppehållsvädret varade. Men häri bedrog jag mig, ty redan dagen efter afresan från Townsville utbröt en storm, som hade regnet i faggorna.

Ångaren »Aramac» stampade svårt i den höga sjön och gång på gång spolades den från för till akter af våldiga brottsjöar. På ömse sidor fräste bränningar öfver korallref och atoller och ibland

föreföll det som ett underverk, att fartyget kunde finna en passage mellan de sjudande skären.

Vid mörkrets inbrott ankrade ångaren i skydd af en liten holme, som fick tjänstgöra som vågbrytare. Hela natten öste regnet ned i strömmar, men trots detta fortsatte stormen. Frampå morgonen var det full orkan, och för att rädda fartyget måste kaptenen söka sig ut öfver Barrier-refvet och i två dagar hålla öppna sjön.

Någon njutning var det egentligen ej, att på detta sätt kastas omkring som en boll, men det hade det goda med sig, att ens inre människa blef grundligt rensad och på morgonen den tredje dagen, då stormen lagt sig, och sedan, så länge resan räckte, hade stewarten full sysselsättning att servera mat och dryck åt sina uthungrade gäster.

Hela tiden föll regnet i strida strömmar. Vid ankomsten till Cooktown tog jag in hos gamle Charlie Wilson, som då ägde »Court House Hotel». Charlie var rospigg, från Väddötrakten, och hade några år förut på Clan Kelly-grufvan vid Cohen river förtjänat bortåt tjugutusen pund sterling. Han förtärde dagligen en helbutelj Jamaicarom, utan att detta på minsta sätt tycktes menligt inverka på hans hälsa eller intelligens. Sin mesta tid tillbragte han i biljardrummet, ty han var stadens skickligaste spelare.

Här sammanträffade jag äfven med min gamle vän och kamrat, John Norman, och vi beslöto att tillsammans göra resan till Palmerfloden, så snart vädret blef bättre. Men det regnade i fjorton dagar innan skyarna lättade, och då stod vattnet 12 fot öfver järnvägsbron vid Laura River och trafiken kunde ej återupptagas på en längre tid.

Med en sydgående ångbåt återvände vi därför till Port Douglas, för att därifrån söka nå vårt mål. Hit fraktades med karavaner af mulåsnor och packhästar allt silfver och tenn från grufvorna i och omkring Herberton för att sedan per ångare utskeppas till Sydney och Melbourne.

Port Douglas är äfven en af »Beche de Mer»-fiskets stapelorter. (Beche de Mer* kallas ett djur, till utseendet liknande en grynkorf. Det förekommer på korallrefven och hafsbotten, upphämtas af infödingar, torkas, rökes och exporteras till Kina, där det anses som en läckerhet). En gång i veckan afgick härifrån en »mailcoach» med post och passagerare till silfvergrufvorna, och som denna redan följande morgon skulle afgå, tingade vi platser till Herberton.

Regnet hade börjat komma ned på nytt, så vi uppsökte vårt hotell, gingo in i baren och beställde ett par varma whiskytoddar. Vid andra ändan af baren stodo några beche de mer-fiskare och samtalade öfver sina glas. Efter att hafva sneglat på oss en stund, kom en af dem, som till utseendet mera liknade en sämre sorts sjöröfvare, och föreslog i en skräflande ton, att vi skulle bjuda på rom eller slåss.

Mannens fräckhet retade mig och innan han hade tid att blinka, hade jag med all kraft applicerat min högra knytnäfve i hans vänstra öga. Han stapplade baklänges ett par steg och förrän han hunnit hämta sig, gaf jag honom ännu en under hakan, så att han tungt föll i golfvet, där han förblef liggande.

Under tiden hade Norman kastat af sig rocken, färdig att börja utplåna någon af den fallnes kamra-

* eller trepang.

ter, men som ingen af dessa syntes angelägen att blanda sig i saken, drucko vi ur våra toddar och gingo till kojs.

Klockan sex följande morgon var »coachen» förspänd med sex hästar, redo att taga oss ombord. Utom oss medföljde fem passagerare: två unga damer, en handelsresande samt två arbetare, hvilka senare hade anställning i silfvergrufvorna. Kusken, Jack Innes, var en karl, som om han ej hvisslade eller sjöng, berättade roliga historier.

Hans mongoliska drag tydde på att han på fädernet härstammade från det himmelska riket, medan hans namn troligen var hans enda arf från spinnsidan.

Jack handterade sina hästar som en cirkusdirektör och behöfde ej spara deras krafter, ty hvar tionde mil (engelsk) byttes om dragare. Värst var det när bäckar och åar skulle åkas igenom, ty vattnet gick ofta upp till sätena, på hvilka vi sutto. Flickorna togo saken gemytligt, men profryttaren, en nykomling från England, visade vid flera tillfällen en sådan feghet, att vi beslöto att vid lägligt tillfälle bota honom härför.

På andra sidan »Stony Creek»*) låg ett litet värdshus, där vi skulle tillbringa natten. Vid ankomsten dit funno vi tyvärr, att den eljes obetydliga ravinen hade förvandlats till en djup och brusande ström, visserligen smal, men med en vattenkraft, som nog utvecklade hundratals hästkrafter. På andra sidan låg det lilla värdshuset, idylliskt inbäddadt bland oranger, mangoträd och bananer, medan i bakgrunden väldiga cedrar höjde sina lummiga kronor.

Och regnet öste ned! Att försöka köra öfver forsen hade varit uppenbart själfmord. Ej heller ville

*) »Steniga ån».

vi stanna där vi voro, då allt godt väntade på andra sidan. Vi ropade vårt »Coo ee»*) och afsköto några revolverskott, utan att lyckas ådraga oss folkets uppmärksamhet.

Men Jack visste på råd. Han hade rest förut under åtskilliga regntider. Varsamt tog han fram ett bylte, omlindadt med filt och vaxduk. Ur detta framtog han en dubbelbössa och lade in ett par patroner.

»Tänker karlen skjuta in genom fönstren?» undrade jag.

Men det tänkte inte Jack. Han affyrade i stället bägge piporna mot det af spjälor byggda hönshuset, som skymtade fram mellan buskarna.

Ett öronbedöfvande kackel följde på skottet och det dröjde ej många sekunder förrän husets folk kom utrusande, för att se hvad som stod på. Nu upptäcktes vi och värden kom ned för att hälsa.

Därefter hämtade han ett rep, hvilket vi lyckades sträcka mellan två träd öfver ravinen. På detta gingo vi öfver, hand för hand, medan fötterna dinglade i skummet. Med tillhjälp af ett mindre rep, som kastades öfver det större och hvars ena ända bands om lifvet, fingo vi äfven damerna öfver på andra sidan, där de omhändertogos af den välvilliga värdinnan, för att vederbörligen torkas och skötas om.

Att förmå vår merkantile reskamrat att anförtro sig åt det svängande repet, mötte stora svårigheter. Då vi hotade att lämna honom kvar öfver natten, skrek han som ett agadt barn och tårarna tillrade i kapp med regnet utför hans skjortveck.

Till sist måste han med våld halas öfver på repet. Kommen midt öfver forsen sänktes repet plötsligt ett par

*) Det allmänna lystringsropet i Australiens skogar.

meter och vår vän försvann för ett ögonblick i vågorna. Halfdöd af förskräckelse halades han upp igen, minus hatten, hvilken han påstod kostat honom femton shillings i Sydney. Jack släppte lös hästarna och vi gingo alla upp för att få oss en styrkare. Medan kläderna torkades sutto vi, klädda i filtar och kjolar, kring matbordet och spelade kort om »drinks».

Naturligtvis fingo vi höns till kvällen: Stekt höns, kokt höns med ris och hamburgerkyckling!

Till frukost nästa morgon fingo vi höns med curry! Jacks skott måtte ha träffat midt i hönsfamiljens sköte.

Då jag vid ett flyktigt besök i köket frampå förmiddagen såg anordningar, hvilka tydde på ragôut på höns till middag, umgicks jag med tankar på att skjuta grisen, som vistades i en stia längst ned i trädgården.

Och det vardt morgon och det vardt afton, och alltjämt regnade det. På morgonen den tredje dagen anlände coachen från Herberton med sex passagerare. Vi lärde dem att gå öfver ån på slak lina.

Så bytte vi hästar och vagnar och fortsatte resorna.

D. v. s. profryttaren stannade kvar. Han föredrog att invänta regntidens slut. Han reste för en förmögen firma.

Vid Scrubby Creek höll det på att gå illa. Hästarna voro tvungna att simma ett stycke och vagnen svängde rundt med strömmen, men ehuru vi doppades till halsarna, skedde ingen olycka. Nästa hållplats var Granite Creek, nu en jätteflod, en kvarts mil bred. Detta betydde ett uppehåll på oviss tid: minst tre dagar, möjligen fjorton. Visserligen fanns

här ett slags härbärge, men jag hade min mission att utföra och om den skulle vara till något gagn, var skyndsamhet af nöden.

Norman och jag sade farväl till våra reskamrater, afklädde oss, togo Gud i hågen och kläderna på nacken och började öfvergången af floden. Detta var den styfvaste simtur jag någonsin varit med om, och Olof Köhler, som några år förut utbildat mig till simmagister, får taga äran åt sig att det lyckades.

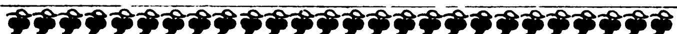
Under åskådarnas hurrarop landstego vi på andra sidan; ja, det vill säga vi stego ej, utan släpade oss i land och där blefvo vi liggande en dryg halftimme, innan vi förmådde röra på oss. Vägen från Granite Creek till Limestone tillryggalade vi till fots. Öfver floderna Hodgkinson och Mitchell togs äfven vår simkunnighet i anspråk.

Efter en ganska kort inspektion kunde jag afgifva min rapport, som lydde:

»Grufvan 'Fairy Queen': godt om sten, ondt om guld.»

»Opal prospecting Company L:ted: Opalerna äro agater, köp inga aktier.»

Framstående landsmän å utrikes ort.

En af den svenska koloniens i Rockhampton mest kände medlemmar var John Pearce Esq. John var en ståtlig karl och hade ett gentlemannalikt uppträdande, då han var nykter, hvilket ofta inträffade, i synnerhet om förmiddagarna.

Hans väldiga, välputsade mustascher voro hans speciella stolthet. Hans humör var »ett på tusen». Alltid glad och alltid törstig. Hans älsklingsdryck var kolonialbrygdt fatöl, s. k. »Strike-me-dead».

Hemma i det gamla kära X. hade han helt anspråkslöst hetat Johan Persson, men anglosaxaren vill nu en gång för alla uttala namn på sitt eget vis. Följaktligen stod att läsa på en mässingsplåt på Johns kontorsdörr: »John Pearce, Sharebroker», samt därunder på en pappskifva: »Kommer strax».

Pappskifvan sattes upp, när John lämnade kontoret, och togs ned nästa gång han gjorde ett besök där, hvilket ofta kunde dröja två à tre dagar.

På grund af sitt yrke som aktiejobbare räknade mr Pearce bekantskaper bland alla samhällsklasser: guldgräfvare, grufägare, pantlånare, arbetare och handtverkare samt journalister med och utan anställning och samvete etc.

John hade två principer, som han höll på. Den ena var att icke låna pengar af sina personliga vänner, dels emedan detta sällan lyckades, men egentliger därför, att han ansåg det vara värdshusvärdarnas privilegium att tillmötesgå honom härutinnan.

Den andra var att aldrig bo på ett hotell, där afgiften för rum och table d'hôte erlades i förskott.

De bättre hotellen presentera ej sin räkning förrän fjorton dagar förflutit.

Min vän flyttade också vanligen två gånger i månaden.

Detta system hade äfven sina sidor.

Största svårigheten låg i att före flyttningen ograveradt bortskaffa garderob och lösöre. Men John var praktisk, och ofvannämnda lilla olägenhet arrangerades i allmänhet till hans egen belåtenhet.

En dag, då John och jag sutto på verandan till »Rising Sun Hôtel», där han nu bodde på fjärde veckan, kom värden ut och yttrade sig:

»Mr Pearce, jag kan verkligen icke nöja mig med bara löften, ni får lof att antingen genast betala mig eller flytta!»

John lyfte på glaset och lät sin favoritdryck långsamt försvinna i strupen och sade: »Verkligen, mr Jones, det gör mig ondt, att edra finanser äro så dåliga. Men om ni ej har råd att försörja mig några veckor, bör ni sälja affären till en förmögnare person.

De nästa fem minuterna var verandan scenen för ett virrvar af knytnäfvar och hårtestar m. m. Jag aflägsnade mig, hvisslande: Home, sweet home, och medan källarmästaren strax därpå i baren läskade sin strupe med en whisky och sin svullna näsa med en våt handduk, försvann John med sina två kappsäckar.

Stundom hedrade mr Pearce landsorten med sin närvaro. Dels togo hotellen slut, dels fordrade hans hälsa ibland svalare omgifningar.

Opossum.

Vid ett sådant tillfälle i trakten af Tambo, då han gått vilse, dref hungern honom att slakta ett lamm.

Tyvärr blef han under tillredningen af steken antastad af ägaren, som jämte ett par i hans tjänst anställda negrer uppenbarade sig på scenen.

Åtal väcktes emot John och tre dagar senare stod han inför domaren Tomkins i Tambo tingssal, för att försvara sig emot anklagelsen att olofligt hafva tillgripit och dödat ett fårkreatur. Infödingar äga ej rätt att i kriminalmål vittna emot en hvit man. Enda vittnet var således målsägaren och Johns ord var lika godt som hans.

Tolf jurymän svuros in och processen började.

Domaren presiderade och afhörde först målsägarens berättelse. Saken såg graverande ut för min gode vän, som ämnade föra sin egen talan.

Nu kom Johns tur, och med högburet hufvud och oskuld i de blå ögonen yttrade han:

»Herr domare och gentlemän i juryn. Ett försök har blifvit gjordt att af en enkel och oundviklig händelse skapa ett brott och för detta tillvita mig. Jag är en fåordig man och skall öfverlåta åt eder, herr domare, och åt dessa intelligenta och klarsynta herrar jurymän att afgöra, om jag ej handlat så som enhvar skulle hafva gjort under samma förhållanden. Att jag dödat fåret, erkänner jag. »Sanning framför allt» är mitt valspråk. Men, frågen I kanske, herr domare och herrar jurymän, hvad månde då motivet till denna handling hafva varit? Hunger, sägen I kanske? Visst icke! Nej, herr domare och herrar jurymän! Saken förhåller sig så, att jag kom lugnt gående vägen fram, då jag plötsligt varseblef en mängd får, kanske ett par hundra.

Ur denna hop framrusar plötsligt ett vildsint får...

»Ett litet lamm!» interfolierade målsägarens advokat.

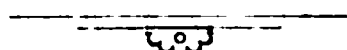
»... ett litet vildsint lamm, herr domare» — fortsätter John utan att blinka — »och biter mig svårt i ena benet! Se äfven på denna sönderrifna väst, herr domare. Må detta vara nog sagdt, herr domare och gentlemän i juryn! Jag är en fri medborgare i kolonien Queensland, och som sådan tillåter jag ingen människas får att bita mig.

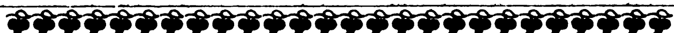
Mina herrar! Jag drefs att utföra denna handling af självförsvar! Jag har den äran att rekommendera mig.»

De närvarandes ansikten uttryckte vid slutet af detta tal en enorm förvåning, som dock snart öfvergick till beundran.

Domaren snöt sig våldsamt och juryn uttalade enstämmigt och utan att lämna sina platser sitt:

»Icke skyldig.»

I torkan.

Patrik Mac Namara — från Tipperary, Irland — och jag, bodde i samma boardinghouse i Brisbane. Pat var tjugu år gammal och sex fot i längd, och likt hvarje annan irländare med en smula själfrespekt i kroppen, härstammade han från en irländsk kung.

Han skulle bli poliskonstapel. Alla utvandrade irländare söka sig in i poliskåren. Lyckas ej detta bli de rallare eller murarehandtlangare. Äfven sådana som härstamma från kungar.

Nå ja. Pats ansökan blef ju ej precis afslagen, men som 154 af hans landsmän stodo före honom på listan, måste han söka sin utkomst på annat sätt under den tid han finge bida.

Ödet hade fört oss tillsammans. Af min kassa återstod föga, af Patrik Mac Namaras lika litet. Jag hade någon erfarenhet i vildmarkslifvet. Pat ej.

Så han var ej svår att öfvertala till en liten tur västerut för att hjälpa upp finanserna.

Efter att hafva rullat upp våra tillhörigheter i filtarna, så att dessa som ränslar kunde bäras öfver axeln, gåfvo vi oss af.

Från Brisbane till Toowomba pr järnväg. Därifrån västerut till fots.

Den, som varit med om den fyraåriga torka, som redan då (februari 1888) grasserade i västra Queensland på tredje året, inser nog det oförståndiga i att välja denna landsdel till operationsfält.

Öster om Dalby gick det an. Torkan hade äfven på denna sträcka ödelagt slätterna, men det lyckades oss dock att följande järnvägen, här och där skaffa oss vatten, som emellertid forslats långa vägar för banpersonalens räkning. Af gräs hade vi de sista dagarna ej sett ett spår. Äfven rötterna voro förbrända och marken låg svart och sprucken och brännhet. Icke skuggan af ett träd syntes på de ändlösa slätterna.

Vår ställning förbättrades ingalunda sedan vi lämnat Dalby och järnvägen bakom oss och styrde kosan mot Surat, där jag beräknade att vi skulle träffa på någon af de boskapshjordar, som vid denna årstid bruka passera på väg från nordligare Queensland till Victoria.

Men äfven om vi uppnått Surat, fanns på grund af torkan ingen boskap i rörelse åt detta håll, de fårhjordar vi här och där stötte på voro jämmerliga att skåda, och slätterna voro strödda med ben samt döda och döende får.

I Balonne-distrikten utbjödo stationsägarna sina får för sex pence pr stycke.

Längre västerut kunde de köpas till en penny. Men till hvad nytta? Innan de forslats en dagsresa mot närmaste gräs och vatten skulle hälften hafva stupat. Två eller tre dagar senare skulle inga finnas kvar.

Nu började vår ställning blifva bekymmersam. Min vän Patrik hade helt och hållet förlorat sitt goda humör och sin energi. »Säkerligen», utbrast han en morgon i förtviflan, »få vi lämna våra ben här, liksom dessa oxar och får! Min stackars mor! Du får aldrig se din Patrik mer!» Och vändande sig mot mig: »Det är du, som narrat mig ut i denna förbannade öken, att omkomma af törst som ett osjäligt djur!»

Ja, felet var ju till stor del mitt, hvarför jag också ansträngde mig till det yttersta för att uppmuntra honom, men med hettan någonstädes i närheten af kokpunkten och vattenpåsen tom sedan kvällen förut, var detta ingen lätt sak.

Mot middagen samma dag kastade sig Pat ned på marken och vägrade att gå vidare. Jag satte mig bredvid honom bland några små eländiga saltbuskar och filosoferade, att lifvet ändock icke alltid var så härligt.

Afkomlingen af den forntida irländska kungen låg som död. Endast ett stönande då och då tillkännagaf, att han ännu var vid lif.

Jag öppnade våra renslar och kastade ut allt som kunde undvaras, skar itu filtarna och kvarlämnade hälften af dessa.

Att finna vatten före nattens inbrott var nu ett lifsvillkor, men åt hvilket håll skulle det sökas?

Upprepade gånger förut hade vi vandrat några mil ur vår kurs för att finna svalka vid de små sjöar och laguner, som hägrade vid horisonten. Nu bör-

jade jag känna igen dessa irrbilder och lät mig ej vilseledas. Jag hade både kompass och en liten karta öfver Queensland och ansåg, att om vi gingo i rätt nordlig riktning, skulle vi inom tjugu mil uppnå floden Condamine, där vi kunde hvila ut, och därifrån åter finna järnvägen vid Miles, hvarifrån jag per bantåg kunde fortskaffa min vän Mac Namara tillbaka till Brisbane.

Det lyckades äfven att få honom på benen igen, sedan jag delgifvit honom min plan och lofvat finna vatten under eftermiddagen. Nog ville jag hålla detta löfte, men skulle jag kunna?

Vi fingo göra många uppehåll, ty krafterna hade betydligt aftagit och att äta något var otänkbart.

Hungern kändes ej, men törsten torterade oss däremot så mycket mer.

Tungan kändes tjock och svullen i munnen och den enda förfriskning vi kunde bestå oss med var att tugga på hvar sin träpinne, för att dymedelst pressa fram någon saliv.

Och huru tinningarna bultade!

Fram på eftermiddagen kommo vi till en mindre, uttorkad flodbädd, men lerbottnen var hård som tegel och täckt med de hvitnade skeletten af oxar, får och känguru.

Här stodo som skiltvakter två ensamma gummiträd, hvars blåaktiga löfverk lämnade en obetydlig skugga.

Själfva naturen tycktes död. Icke en vindfläkt rörde sig bland de lodrätt nedhängande bladen, och intet lefvande väsen syntes till.

Till och med flugorna saknades. Under dessa träd lågo vi i en slags dvala, tills solen sänkt sig under horisonten och stjärnorna började tindra. Jag väckte min kamrat och fann hans tillstånd ganska betänkligt.

Ögonen hade en vild glans och han kunde endast med svårighet yttra sig. Jag insåg att ytterligare dröjsmål vore fatalt.

Här kvarlämnade vi återstoden af vår ekipering, med undantag af segelduksp åsen för vattnet, tekannan samt litet te, socker och mjöl.

De få värdesaker vi ägde stoppade vi i fickorna och vändande sydkorset ryggen, började vi ånyo röra på oss. Denna gång slött och likgiltigt. Några reflexioner gjorde väl ingen af oss annat än i tankarna, om vi ens kunde tänka.

En slags självbevarelseinstinkt dref oss framåt, stapplande, raglande och fallande, men ändå fram.

Vid tiotiden föll Patrik och alla försök att få honom på benen igen voro fruktlösa.

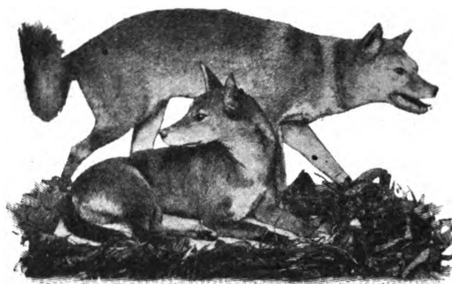
Jag satte mig ned och försökte tänka, men törstens kval togo öfverhand och, denna gång ensam, begaf jag mig ånyo i väg mot målet. Om några ögonblick tycktes dock förnuftet vakna.

Jag såg omkring mig några glesa snår af acacia och brigalow och samlande några torra grenar och löf, tände jag en eld, på hvilken jag därpå staplade allt brännbart jag kunde komma öfver. — Men hvad var detta! En dingos hemska skärande tjut kom mig att spritta till och strax därpå ett annat, och så åter ett, tills luften genljöd af tjuten från ett dussin af dessa roflystna bestar.

Ämnade de anfalla, eller skulle de, sin vana trogna, tåligt afbida vår saliga hädanfärd, innan de började sitt kalas?

Dock! Dessa djur kunna ej undvara vatten! Här måste således finnas vatten i närheten. Denna tanke gaf mig nya krafter. Jag återvände till Pat och med stora ansträngningar släpade jag fram honom till elden och tände försiktigtvis ännu en brasa på några stegs afstånd från den förra.

Mellan dessa lade jag ned honom.

Vilda hundar (dingos).

Härpå tog jag min bleckkanna och en brinnande trädgren och började söka efter vattnet, som jag nu var fast öfvertygad om funnes i närheten.

Häri misstog jag mig heller ej. Knappt hundra steg därifrån påträffade jag en lergrop, innehållande ej blott vatten, utan äfven kadavren af några får, som släpat sig hit för att dricka. Dessa hade fastnat i leran, och som de varit för utmattade att själfva frigöra sig, hade de drunknat i det vatten, som eljest skulle med ett par dagar hafva förlängt deras lif.

Detta var således orsaken till dingornas närvaro och ej något särskildt intresse för mig och min kamrat.

Dessa reflexioner gjorde jag under det jag i långa drag drack af denna tjocka, grågröna vätska, som i alla fall innehöll en försvarlig procenthalt vatten.

Jag fyllde kannan på nytt och skyndade upp till Mac Namara.

Ehuru dåligt och kanske innehållande tyfus- och andra baciller, åstadkom vattnet i detta fall en både kraftig och glädjande reaktion.

En timme senare kunde min vän både gå och tala, till och med tänka på sin kvällsmat!

Så vi togo itu med matlagningen. Johnny-kakor bakades på glöden, teet lagades, och huru enkel vår måltid än var, smakade den förträffligt.

När vattnet till teet började koka, märktes att det innehöll äfven andra ämnen än de obligatoriska H_2O.

En massa små, tjocka, hvita maskar, af ungefär en half tums längd, uppflöto till ytan, men kunde utan svårighet skummas med en sked och aflägsnas.

Dessa voro inga vattendjur, utan härrörde från fårkropparna.

Vattnet fick därför koka i fem minuter längre än annars.

Vi gjorde teet starkt och för resten voro vi alltför tacksamma, för att nu börja finna fel med maten.

Efter denna fest smakade våra sura blockpipor som Henry Clay. Vi lagade och drucko ännu ett par kannor te, hvarpå vi sträckte ut oss och föllo i en tung sömn, obesvärade af drömmar och dingos.

Följande dags eftermiddag uppnådde vi Condaminefloden.

Härifrån fingo vi medfölja en forman, som med en last ull var på väg till Chinchilla järnvägsstation.

Denna uppnåddes efter två dagar och där skildes vi åt. Jag för att till fots fortsätta norrut, till de små guldfälten kring öfre Burnett, och Patrik Mac Namara pr järnväg österut, med Brisbane och dess poliskår som mål.

En cyklon.

Har den ärade läsaren någon gång varit med om en cyklon?

Jag menar icke en sådan där liten cyklonunge, som blåser af hattar eller blåser ned en eller annan skorsten eller telegrafstolparna mellan Malmö och Lund, utan en riktig, fullväxt, ilsken cyklon, som gör rent hus hvar den drar fram, och som med ett rytande, såsom af tusen vilddjur, sopar bort allt, som står i vägen, utom människor och berg..

Att människan på sina två små eller låt vara stora fötter kan stå emot ett element, som blåser bort — eller af — metertjocka träd, är minst sagdt förvånansvärdt, men icke desto mindre sant. Om det beror på något alldeles tillfälligt, *extra* samarbete mellan den animala och jordmagnetismen är jag icke alldeles säker på, men vore det ej så, tycker jag, att det i hvardagslag skulle blifva tungt att släpa benen med sig.

Att någon lärd man kan komma med en riktigare förklaring är ganska sannolikt och äfven önskvärdt.

En sådan där genuin blåsare ödelade för omkring tio år sedan en stor del af staden Townsville i norra Queensland, liksom i år Cooktown. Tegelhusen gingo först — träbyggnaderna sedan; de tycktes vara mera motståndskraftiga. I samma cyklon förliste på kusten mellan Townsville och Kap York ett obekant antal segelfartyg och sex ångare.

Omkring fem hundra människor anses hafva omkommit, men som tidningarna efteråt uttryckte sig, voro dessa lyckligtvis till större delen färgade personer och japaner, tillhörande pärlemor- och »beche de mer»-flottorna.

Ett par »luggers» (tvåmastadt, heldäckadt fartyg) och en skonare återfunnos i det närmaste oskadade på torra landet, fyrtio meter från stranden.

Townsvilles vågbrytare, hvilken tagit många år att bygga och kostat åtskilliga millioner — blef förstörd tror ni kanske? Nej, den höll, och alla fartyg, som i tid kommo in i hamnen, blefvo räddade.

En mindre ångare på ett par, tre hundra ton räddades på ett märkligt sätt; den kom drifvande mot vågbrytaren, oförmögen att hålla sjön mot både vågor och vind.

Just som den tycktes färdig att slungas mot stenmassorna för att krossas, lyftes den af en jättevåg öfver vågbrytaren och landade i lungt vatten på andra sidan.

Den tillhörde, om jag minnes rätt, den stora firman Burns, Philp & C:ni L:ted, och kaptenen brukade sedan skrytsamt påstå, att han med sin ångare

kunde hoppa öfver hvilka hinder som helst; men det ljög han, förstås, för resten tror jag ej, att han försökte.

En cyklon på landbacken är nog betydligt angenämare än en till sjös, ty man löper ej risken att drunkna, och kan man klara sig för de fallande träden, blir man på sin höjd piskad af det nedstörtande regnet eller ihjälskjuten af någon af de tusentals blixtar, som vanligtvis göra cyklonen sällskap — och dessa olägenheter har man ändå på köpet, om man är ute till hafs.

En nyårsdag vid Percy River (dagen efter den i ett föregående kapitel omtalade nyårsnatten) lågo min vän Charcoal, alias Göteborgs-Jim, och jag och latade oss i vårt tält.

På grund af den tryckande värmen hade vi fästat upp tältväggarna för att tillgodogöra oss den minsta bris, som till äfventyrs skulle komma i vår väg.

Jag läste Robert Burns dikter, och Jim hade hufvudvärk, och som det var »dagen efter» hade han från hotellet skaffat tre buteljer porter — icke Carnegies — men den näst bästa, »Guinness Stout», till tre shillings stycket.

Af dessa hade han redan tömt två, och jag lade bort boken för att ta hand om den tredje, då ett dån, som närmast kunde jämföras med några »Niagaror», kom oss att rusa upp och ut.

Hvad vi då sågo, var lika hemskt som storartadt. Ur en kolsvart molnvägg, som hastigt nalkades söderifrån, sköto oräkneliga blixtar, somliga röda, andra blå, tills firmamentet formligen liknade ett eldhaf. Medan vi ännu betraktade fenomenet, mörknade det

och dånet af cyklonens framfart kom närmare och närmare.

Det var icke blott vindens tjut och åskans oupphörliga mullrande, utan braket af miltals fallande skog, som under dessa väntans minuter ljödo i våra öron.

Nu kom en vindpust! Så åter en, något starkare, så ett par örondöfvande åskknallar och så bröt det lös!

Instinktivt höggo vi tag i tältet för att hålla det kvar, men lika gärna kunde vi ha blåst på det för att hjälpa stormen!

Ett krasande, som knappast hördes under elementens rytande, och där stodo vi böjda och spjärnande mot orkanen med hvar sin lärftstrasa i händerna.

Tältet flög sin väg för att på egen hand uppsöka nordpolen.

Samtidigt började regnet ösa ned, och det hade väl gått an, om icke en hagelskur äfven hade hjälpt till att mörbulta oss; icke små, nätta, runda hagel, utan ispiggar och trianglar och stjärnor och alla möjliga fantastiska figurer af is kommo neddansande, och om ovädret icke gått öfver lika fort som det kommit, fruktar jag, att vi tagit allvarsam skada.

Ungefär fyra minuter rasade cyklonen, några minuter senare upphörde regnet och solen lyste fram.

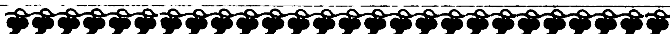
Luften var nu ren och sval, så sval att vi nästan fröso.

Men på ved hade vi fått öfverflöd för framtiden, ty rundt omkring oss lågo kullfallna, afbrutna och uppryckta träd.

Har ni sett, hur det ser ut, när en uthuggning gjorts genom en skog för en ny telegraflinje eller järnväg? Ett sådant spår, ehuru bredare, lämnade cyklonen efter sig.

Af vårt »egna hem» återstodo endast några småsaker och en butelj porter.

Fårens intelligens.

Fårets andliga utveckling står på en något högre nivå än ostronets.

En af mina första erfarenheter i australiskt lif var på en af de mindre stationerna i mellersta Nya Syd Wales.

»Station» i Australien motsvarar amerikanens »ranch», vare sig den producerar får eller boskap. I detta fall var det en fårstation, Coonabarrabran, och ägdes af en skotte, mr Campbell.

Det var augusti månad, och fåren, till ett antal af trettio tusen, skulle klippas, innan sommarvärmen blef för svår. Lifvet i ullskjulet, där fåren klippas och ullen sorteras och pressas i balar, är långt ifrån enformigt. Då en öfvad klippare dagligen klipper mellan 100 och 150 får eller 200 lamm, kan lätt förstås att »schwungen» här är annorlunda än t. ex. på vår svenska landsbygd, där tio, tolf får om dagen anses som ett godt resultat. Saxen hålles ytterligt

hvass. Emellanåt följer ett stycke af skinnet med. Då ropar klipparen »tar»! och en pojke med en målarpensel och en tjärpyts infinner sig och smetar en kladd tjära på såret för att afhålla flugorna.

Att fåren handteras ganska vårdslöst och många gånger vikas i onaturliga ställningar synes däraf att efter hvarje slutadt dagsarbete ett eller par lass döda får få köras bort. Dock, beräknar man dagens klipp till två tusen får, så är ju förlustprocenten obetydlig.

Fåren hopsamlas för att klippas.

En liten brigad ryttare insamla dag efter dag alla oklippta får, som påträffas i skogar och på slätter, och drifva ånyo ut dem, som blifvit af med sin ull. Sålunda händer ibland, att åtskilliga hundra får kunna få vänta flera dagar på sin tur att blifva klippta. I de små inhägnader, där de förvaras, finnes naturligtvis hvarken gräs eller vatten, hvarför det blef min uppgift att ibland vattna dem vid en några hundra meter därifrån belägen lagun.

Vid särskildt ett tillfälle erinrar jag mig, huru en skara på 800 får varit instängda i tre dagar utan vatten.

Det tyckes väl som om om de borde varit törstiga och med glädje sprungit i lagunen, men vid ankomsten dit började de i stället springa rundt och kunde ej på villkor drifvas till vattnet, trots det jag gång på gång red in i skocken och uppmuntrade dem med min piska. Sedan de under en halftimmes tid roat sig på detta sätt i solvärmen, fingo de återvända lika ovattnade som de kommit.

Här fingo de sedan stå i ytterligare tre dagar utan vatten, innan de blefvo klippta. Om de därefter ansågo sig behöfva en läskedryck, vet jag ej, men under de sju veckor, jag vistades på denna station, fick jag erfara så många bevis på fårens brist på uppfattning och instinkt, att jag för alltid förlorat all aktning för dessa djur.

I människoätares land.

Det enklaste sättet att undvika konflikter med urskogarnas mörkhyade invånare har jag alltid funnit vara att behandla dem vänligt men bestämdt, att aldrig göra dem några löften, hvilka ej infrias, samt framför allt att icke visa fruktan, äfven om den finnes. Ehuru man städse måste vara vaksam och beredd på ett öfverfall, får man dock ej i onödan skylta med, eller hota dem med skjutvapen.

Genom att, så vidt det varit möjligt, tillämpa dessa grundsatser, har det lyckats mig att, ibland till och med ensam, företaga långa ströftåg genom trakter, där infödingarna ännu i dag äro kannibaler.

Under min vistelse i norra Queensland har jag lagt märke till, att vildarnas mordlystnad brukar uppenbara sig som en periodiskt återkommande epidemi. Ett helt år kan förgå, utan att mer än ett eller annat mord på en hvit man äger rum, eller kanske rättare sagdt, kommer till yttervärldens kän-

nedom, då man däremot ibland på en helt kort tid hör omtalas den ena massakern eller mordgärningen efter den andra och samtidigt på vidt åtskilda platser. Många af mina personliga vänner och bekanta bland den lilla guldgräfvarekåren på Kap Yorkska halfön föllo på några år offer för infödingarnas spjut och nulla-nulla: såsom Joe Skeen vid Nigger Creek, som kämpade till sitt sista andedrag, med nio spjut genom kroppen, Jack Trancy, som mördades och uppåts vid Stewart river, Alf Peterson, Gillies, Chandler, Giordini m. fl. vid Russel river, »Greasy Bill» och Thornton vid Sud Est, stationsägarna Watson och Massey samt Kelly på Kap York, för att icke tala om Jim Clarks expedition till Nya Guinea och tjogtals andra, som på en jämförelsevis kort tid mördats både på fastlandet och på öarna.

Men taflan har nog ock en frånsida. Huru många svarta hafva väl ej under samma tidrymd af dessa och andra hvita förpassats till evigheten!

År 1891 var ett sådant orosår i Nord Queenslands vildmarker. Min dåvarande kamrat och kompanjon i guldgräfningen, John Norman, numera i »South African trading Company» i Lorenzo Marques, och jag hade från Palmer guldfält flyttat till Hodgkinson river för att undersöka bergstrakterna däromkring.

De svarta voro talrika, men skötte sin jakt och sitt fiske och besvärade oss ej, utan stodo vi tvärtom

på vänskaplig fot med dem. Till lägervakt och kock hade vi tagit med oss en kines, Tong Fui, hvilken äfven tjänat oss vid Palmerfloden.

En eftermiddag vid vår hemkomst saknades Tong, och ej heller syntes någon middag till. Vi gingo ned till floden för att bada och hämta vatten till te, då vi påträffade kinesens lik, liggande i det grunda vattnet vid stranden. Dödsorsaken var tydlig nog: ett spjut, hvilket ännu var kvar, hade genomborrat kroppen. Med våra winchestergevär i handen gingo vi till de svartes läger på andra sidan floden för att utforska anledningen till mordet och om möjligt finna den skyldige.

Men ej en enda vilde syntes till; de voro liksom bortblåsta. Detta var ett ledsamt tecken, ty nu kunde vi vänta ett öfverfall när som helst.

Ett stycke från tältet hade vi några dagar förut gräft en sju fot djup grop för att söka efter guld, och där släppte vi ned Tong Fuis lik tillsammans med litet risgryn och matvaror, så att han ej utan matsäck skulle behöfva anträda färden till mongolernas himmel. Därpå fyllde vi igen grafven, rekommenderande vår tjänares själ till det bästa hos Buddha, tände några eldar rundt grafven för att hålla smådjäflar på afstånd, lyfte på hattarna, som en sista gärd af erkänsla åt den så hastigt bortgångne, hvars aflöning ännu är innestående, och återvände till tältet för att få en kopp té och en bit mat, samt taga våra mått och steg för framtiden.

Någon långvarig rådplägning behöfdes ej. Två mil från vårt läger fanns en liten guldgräfvarekoloni på fjorton personer, inklusive kvinnor och barn. Dessa måste först och främst varnas, ty att de svarta hade

ondt i sinnet, var otvifvelaktigt. Jag hämtade våra hästar, hvilka betade några hundra steg bortom lägret, medan Norman tog ned tältet och packade ihop vårt lösöre. En stund efteråt voro vi på väg.

Vi hade ridit ungefär halfvägs, då ett dämpadt utrop från buskaget framför oss kom oss att hålla in hästarna. Det befanns vara en ung negerkvinna, vid namn Narangbah, som var särdeles vänligt stämd mot oss, sedan jag en gång räddande trädt emellan henne och hennes brutale man, Koorbooroo, hvilken vid tillfället i fråga varit i färd att med en bastant käpp tilldela henne husaga.

Af den unga kvinnan fingo vi veta hela förloppet af den sista dagens händelser.

Arthur Crowley, fredsdomare och stationsägare vid Hodgkinsonfloden, hade dagen förut funnit ett par af sina kreatur dödade med spjut och delvis uppätna. För att hämnas hade han tillsammans med ett par lika blodtörstiga stockmän och en kines före dagningen ridit in i ett neger-camp och skjutit till måls på de sofvande infödingarna, hvarefter våldsverkarna ridit sin väg igen.

En man, tre kvinnor och några små barn hade blifvit ihjälskjutna eller sårade. En kvinna hade, bärande sitt årsgamla barn på axlarna, sprungit en half mil till nästa camp, medan tarmarna släpade efter henne på marken!

Ofvannämnde Crowley var distriktets ende myndighetsperson, en kristen och civiliserad människa! Hade vi följt vår första impuls, tror jag visst han hade fått hejda den första kulan — men han skulle väl ändå ej undgå sitt straff!

Följden af detta illdåd var ett uppbåd af traktens stammar för att utplåna alla hvita, som kunde anträffas. Tong Fui hade råkat blifva det första offret. Sedan skulle turen komma till oss och den lilla guldgräfvarekolonien, men ej förrän i dagningen nästa morgon. Koorbooroo hade såsom »envoyé extraordinaire» skickats med budkaflen till Mount Mulligan för att skaffa förstärkning hos den där lägrade talrika stammen, men, sade Narangbah med ett mystiskt leende, »ni hafva varit goda mot mig, därför ville jag rädda er och de små 'piccaninies' därborta», och hon pekade öfver axeln mot guldgräfvarelägret.

Budkaflen.

»Ej heller har Koorbooroo budkaflen med sig; han tror den ännu sitter gömd i hans ullhufvud, men jag tog omärkligt bort den, innan han gick, och det kommer att fördröja samlingen några timmar, men ni hafva ingen tid att förlora, utan måste genast fly till Thornborogh.»

Härvid höll hon upp emot mig en liten tingest, skuren af något ljust träslag och märkt kors och tvärs med skåror och tecken. Detta var den för uppbåd af krigare så viktiga budkaflen. Jag behöll den som ett minne af Narangbah och har den ännu i min ägo.

Vi tackade hjärtligt den unga kvinnan, som gjort oss en så ovärderlig tjänst och för vår skull riskerat så mycket. Till minne och som en obetydlig gengäld gåfvo vi henne en guldsovereign samt nästan all vår tobak och en ask tändstickor, och jag tror visst, att jag också klappade henne under hakan.

Klockan tolf på natten voro guldgräfvarnas kvinnor och barn inpackade i två rymliga kvartsvagnar, och under männens beridna eskort uppnåddes den lilla grufstaden Thornborogh utan äfventyr efter två dagar. Här underrättades polisen både om Crowleys hjältebragd och om Tong Fuis död. — Crowley och hans hvite medhjälpare blefvo verkligen åtalade för mord inför domstolon i Port Douglas, men som var att vänta kunde de, mot sitt nekande och i brist på vittnen, ej till ansvar fällas. Infödingar få ej vittna i brottmål, och kinesen hade försvunnit. Det antogs, att Crowley förpassat honom till en värld, hvarifrån inga vittnen kunna kallas.

Det kan ju ändå vara en tillfredsställelse att veta, att mr Crowley, när detta skrifves, är såsom obotlig dåre inspärrad i Woogaroo hospital i Brisbane.

Under några dagar gästade vi en landsman, hr Carl Egerström, i hans idylliska lilla hem, två mil från Thornborogh.

Hans stuga var belägen vid en porlande bäck, omgifven af höga, skogbeklädda berg, bland hvars kvartsådror han sökte och fann det kvantum guld, som behöfdes för hans uppehälle.

Ingen, som jag känt under min vistelse i Australien, har varit så allmänt aktad och älskad af sina medmänniskor som han. Äfven vildarna hyste vördnad för den gamle mannen och betraktade hans lilla trädgård som fridlyst område.

Här fingo vi hvila ut i lugn och ro. Vi fråssade på däjliga frukter: mangos, granadillas, plantaner, apelsiner och mandariner, saftiga, blodröda meloner och bananer, men, bäst af allt, vi fingo läsa svenska tidningar! Visserligen ett halft år gamla, men ändå innehållande nyheter för oss. Aftonbladet, Stockholms Dagblad och Figaro! Sällan har väl Jörgens avisa slukats mera begärligt. Än då. Där. I urskogen. —

Egerströms lif hade varit rikt på skiften och äfventyr. Från Kaliforniens guldfält hade han återvändt till Sverige. Efter ett par års vistelse hemma hade han begifvit sig till Söderhafsöarna, där han idkat »trade» med infödingarna på sin egen skonare, med hvilken han äfven ett par gånger besökte Australien. Längre fram slog han sig ned som sockerplanterare på en liten ö i Fidjigruppen, men måste på grund af negeroroligheter fly till Suva, där han blef medlem i Fidjiöarnas första parlament. Vid ett tillfälle och under stickande storm gick ett stort passagerarefartyg sin undergång till mötes utanför Suva hamn. Egerström satte ut sin skonare och lyckades föra det större fartyget i säkerhet i hamnen. Han bröt härvid själf ena benet och förlorade sitt eget fartyg, men var rikt belönad i medvetandet af att hafva gjort sin plikt.

Efter sin hustrus död flyttade han med sin son öfver till Queensland.

Nu var han ensam; sonen, tjuguårig, hade dött året förut af malaria. Sin egen graf hade Egerström redan vid vårt besök färdig; den var sprängd i den flinthårda klippan, i skuggan af ett jättelikt orangeträd.

Några år senare tog han också denna hviloplats i besittning, efterlämnande ett äradt och aktadt minne.

Efter att hafva tagit ett hjärtligt farväl af vår gästfria värd styrde vi kosan mot Stilla hafvets kust. — Så småningom öfvergingo inlandets öppna gummiskogar till kustlandets jungle och vajande palmskogar. Till Barronfloden ankommo vi i tid för att närvara vid begrafningen af en nybyggare vid namn Hobson, som dagen förut mördats af de svarta och uppskurits i stycken, af hvilka några uppätits och andra voro inkastade i eldstaden.

Det var en dyster och primitiv begrafning, men en storslagnare tafla, än omgifningarna företedde, kunde man dock ej föreställa sig. Farmen utgjorde en röjning om vid pass ett tunnland på flodens vänstra bank och några få steg ifrån oss vräkte sig Barrons väldiga vattenmassor sjuhundra fot lodrätt ned för klipporna, och dånet från detta koloniernas största vattenfall ekade milsvidt genom urskogens halfmörker och gaf eftertryck åt den känsla af högtidlighet, som här med eller mot vår vilja bemäktigade sig oss.

Det fåtal pioniärer, den så att säga första uppsättningen af nybyggare, hvilka vid denna tidpunkt slagit ned sina bopålar i den vildt praktfulla och fruktbara Barrondalen, tvingades till stor del genom

infödingarnas fientlighet och de dåliga kommunikationerna, att öfvergifva sina hem och på andra ställen söka sin utkomst.

En af dessa var den mördade Hobsons granne, min landsman och vän, Carl Rick, hvilken endast hade sin dåtida brist på hull och sin svarta tjänarinnas vaksamhet att tacka för att en svartglänsande kannibal icke blef hans minnesvård och sista hvilorum. — Rick envisades att bjuda på graföl, och vi tågade samtliga, sju man högt, till hans en half mil längre upp vid floden belägna »plantage».

Egendomen, som bestod af den rikaste matjord, 40 fot djup, var i storlek som staden inom broarna i Stockholm och täckt med en nästan ogenomtränglig urskog, ehuru den uppodlade delen däraf knappast var så stor som operakällarens matsal.

De enda landtmannaprodukter vi kunde upptäcka voro pumpor i oändlighet samt tre höns och en tam iguana*), men Rick hade skrifvit till Brisbane efter frön, och dessa kunde väntas när som helst före jul, så han hade ju framtiden för sig. Vi blefvo ej presenterade för husföreståndarinnan, ty hon hade redan vid vår ankomst flytt in i skogen. Troligen hade hon, likt moder Eva, fått sina ögon öppnade och märkt att hon var naken, eller åtminstone omodernt klädd. Detta vet jag dock ej med bestämdhet, ty Rick var mycket förbehållsam på denna punkt.

»Villan», som bestod af ett rum och intet kök (det senare var ute på backen), var enkelt men smak-

*) Ett slags ödlor, ända till 7 fot i längd.

fullt möblerad. En hängmatta, ett golffast bord, hopfogadt med sextumsspik, en dito träbock, (empire-stil) att sitta på, samt några känguruskinn var allt hvad som syntes i lyxväg, men konstsakerna och pianot skulle visst anlända från kusten samtidigt med fröpaketet.

Rick och hans villa vid Barron River.

Åt grafölet, hvilket bestod af whisky och kokt pumpa samt vild kalkon och mer whisky, gjorde vi all heder, och ingen af gästerna gjorde min af uppbrott förrän nästa morgon.

Då plockade Rick bort tombuteljerna, vi önskade honom lycka och välgång och en rik skörd af pumpor och vände kosan mot Russel River.

På detta guldfält arbetade vi en kort tid utan att finna mer guld, än hvad som gick åt till födan, och då på en vecka tre guldgräfvare mördades på olika ställen i jungeln, ansågo vi risken ej uppvägas af förtjänsten, utan tågade vidare till hamnstaden Cairns, hvilken uppnåddes efter en besvärlig resa och med förlust af två hästar och en del af vår ekipering.

Ytterligare några hvita dödades och uppåtos inom den närmaste tiden vid Russel River, och den straffexpedition, som ditsändes, gjorde sitt arbete grymt och grundligt.

Hvarför posten blef försenad.

Vid en utflykt, som jag företog från den lilla grufstaden Charleston, några mil från Delaney River, för att bese de intressanta grottbildningar, på hvilka trakten är så rik, upptäckte jag högt uppe på en liten bergsplatå i en formation af vulkaniskt konglomerat och sandsten, ett litet »stratum» med guldbärande grus, s. k. vaskjord, och ansåg platsen vara värd att undersökas närmare.

Jag återvände således till Charleston, dit jag anländt ett par dagar förut och gjorde min karavan i ordning. Denna bestod af ridhäst och packhäst. Försedd med ett par veckors proviant och behöfliga verktyg, begaf jag mig i väg utan att till någon yppa min bestämmelseort. — Sju timmars färd, hvaraf de sista två timmarna tillbragtes med att mödosamt klättra uppför branta raviner och småbevuxna bergssluttningar, och jag var vid min resas mål.

Den lilla platån, hvilken på två sidor omgafs af tvärbranta klippväggar, medan åt andra hållet utsikten var fri öfver ett vildt och storartadt berglandskap, bar intet spår af att förr hafva varit besökt af någon hvit man. Ingen kvartsbit var knäckt med hammare eller hacka, och ingen grop utvisade, att guldgräfvaren med sin spade redan sökt efter den gula metallen.

Att de svarta i forna tider haft stället till något slags högkvarter, skönjdes dock snart.

På väggarna i en rymlig grotta i berghällen funnos allehanda teckningar af ormar, krokodiler och fåglar samt en massa otydbara figurer, några liknande stegar, som möjligen tjänat eller ännu tjänade som något slags teckenspråk infödingarna emellan.

Hvad som likväl mest prydde den hvita sandstenen var en massa mörkblå aftryck af händer: från de minsta barntassar till stora manshänder.

Ett mindre stilfullt försök till skulptering hade äfven gjorts, i det en sandstenspelare i ett hörn af grottan uthuggits till något liknande en mänsklig gestalt med ett cirkelrundt hål genom halsen.

Från taket nedhängde stalaktiter af alla storlekar, på hvilka jag snart lärde mig att med en käpp spela Gubben Noak och »Sommarens sista ros», de enda melodier, som ingingo i min repertoar.

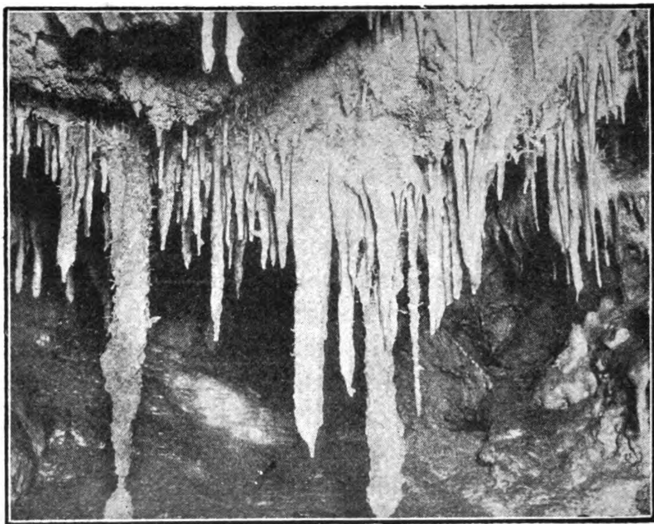
Som emellertid nu ingen fanns som gjorde mig äganderätten stridig, inredde jag mig på bästa sätt och släppte hästarna på bete.

Vatten fanns i en klyfta nedom platån, men som både jag och hästarna skulle använda häraf till dricksvatten, blef tillgången för guldvaskning ganska knapp.

Jag var ifrig att undersöka värdet af mitt fynd och satte genast i gång med arbetet.

Resultatet var öfver förväntan godt. Guldet förekom i ett led, från foten af klippväggen, femton fot bredt och löpande, som det tycktes, rätt igenom hela den lilla slätten framför grottan.

Det var af en s. k. knubbig typ, d. v. s. icke tunnt och skaligt, utan små rena bitar, i storlek från

Stalaktiter i min »musikgrotta» vid Delaney-floden.

hvetekorn till ärter. Den största biten jag fann, vägde ett uns och var värd ungefär fyra pund sterling.

På fjorton dagar hade jag samlat omkring ett skålpund guld — men för hvarje dag som gick började ensamheten kännas mera tryckande.

Den, som ej har fallenhet för eremitlifvet, kan icke någon längre tid uthärda i sällskap med sig

själf och naturen. Icke underligt om Robinson Crusœ höll långa föredrag i filosofi för sin hund och klädde sig i skinnpäls för att hålla sig sval!

Efter fjorton dagar sadlade jag min häst och red in till Charleston, fast besluten att göra mig en glad dag och skänka hälften af min inmutning till hvem som helst för att slippa enstöringslifvet.

Framkommen till Steeles hotell, där jag förut bott, lät jag »Boots» ta hand om hästen samt bjöd gubben Steele och frun på whisky — Canadian Club — och ströfvade se'n ut på stadens gata för att finna en sympatisk kamrat för ett »spree».

Charlestons innevånare, omkring 50 stycken, voro grufarbetare — ej guldgräfvare.

En grufarbetare arbetar för daglön i någon större grufva och lämnar sällan sin säkra inkomst för att taga risken af den självständige guldgräfvarens mera osäkra existens. Härför hyser i allmänhet guldgräfvaren, ehuru kanske oriktigt, ett visst förakt för grufarbetaren.

Att beträda en bar och ensam njuta sin drink är i Queensland ett etikettsbrott, som ej begås af den, som är det minsta mån om sitt anseende. Häraf mitt sökande efter en människa. Nu ville ödet, att den ende bekante jag fick syn på, var Joe Mullins, postmannen, en ung, rödblommig Yorkshireman, hvars treåriga vistelse i tropikerna lika litet förmått bleka hans rosiga hy som ändra hans breda dialekt.

Joe förde posten på packhästar från Georgetown till Woolgar och vice versa hvar fjortonde dag och öfvernattade i Charleston i Steeles hotell.

Det förargligaste var, att Joe Mullins var goodtemplare. Annars var han en bra och rättskaffens

pojke, som jag kände sedan ett år tillbaka från Percy River.

Posten för Charleston aflämnade Joe hos Briggs, handelsmannen, som äfven var poststationsföreståndare, bar in sadlarna jämte Georgetowns postväska på sitt rum och låste dörren.

Därpå tågade vi tillsammans in i baren.

Joe festade på lemonad och jag på lemonad med whisky. — Om det var på min inrådan eller om det var hans bättre jag, som gjorde sig gällande, kommer jag ej nu ihåg, men faktum är, att äfven Joe började dricka lemonad med whisky.

Litet senare drucko vi båda, och åtskilliga andra vänner som tillkommit, whisky med lemonad.

Plötsligt försvann Joe, men återkom om tio minuter, glad och belåten men något osäker på benen.

Han hade känt sig orolig för postväskan, men nu hade han gömt den på ett säkert ställe.

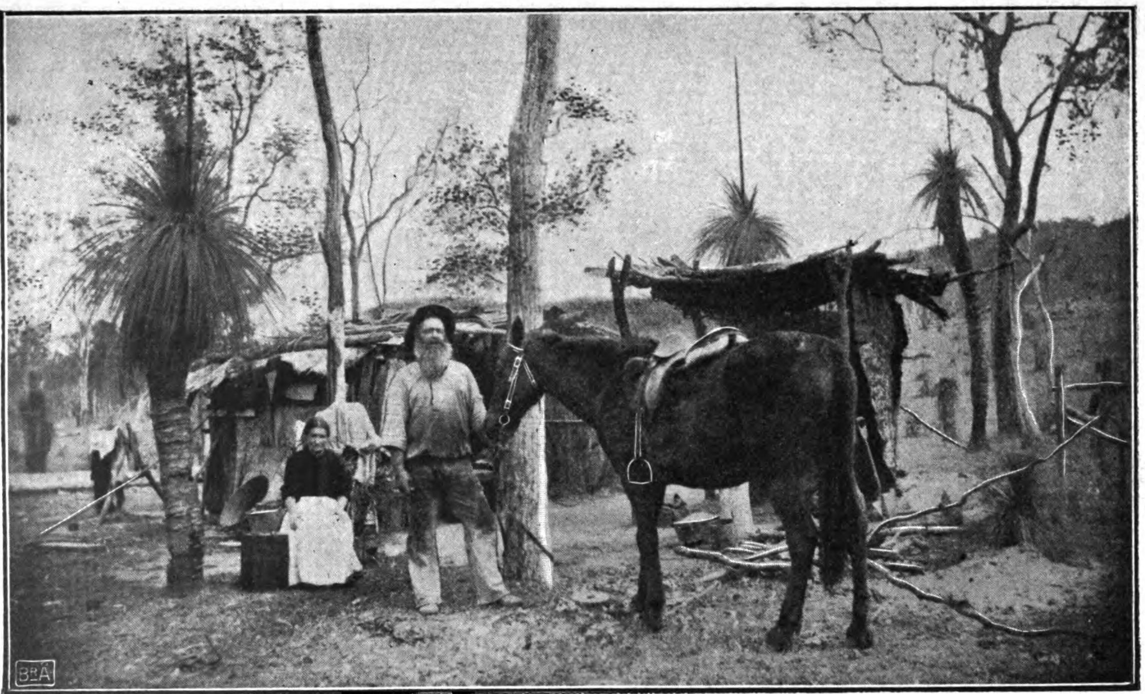
Efter hand fylldes verandan af medborgare och med undantag af ett par slagsmål stördes icke trefnaden af någon disharmoni.

Vid tolftiden blef uppbrott, d. v. s. gubben Steele låste igen baren.

Hvarken kungliga postens representant eller jag funno dock våra rum den natten. Åtminstone vaknade jag nästa morgon i det mjuka, daggiga gräset i Steeles trädgård, och ett stycke därifrån sof Joe lugnt och fridfullt.

Klockan var sex och solen visade just sin blanka skifva öfver horisonten. Jag väckte Joe.

Kungl. Majestäts och kronans post finge ej försofva sig.

Bob Quinns egna hem vid Charleston.

Han kände sig olustig. Det gjorde jag också, så vi gingo ned till grufdammen och badade.

Vid återkomsten stod mr Steele på hotellverandan och vinkade.

Vi förstodo och följde uppmaningen, men det var mera af pliktkänsla än af öfvertygelse vi drucko våra »revivers».

Vid åttatiden hade fru Steele med kineskockens hjälp den allra härligaste frukost i ordning: skinka och ägg, rädisor, smör och sylt och bröd och bananer. Men vi behöfde ingen frukost. Läckerheterna frestade oss ej.

Joe gick att sadla sina hästar och märkte då, att postväskan saknades. Nu blef det lif i Joe.

Jag påminde honom, att han själf kvällen förut gömt den på ett säkert ställe, men härom ville han ej höra talas. Till sist blef han mot sin vilja öfvertygad, att så var förhållandet.

Allt sökande var dock förgäfves; väskan var och blef borta.

Gamle Bob Quinn, bolagets maskinist, som var erfaren och flera gånger haft »D. T.», kom nu med råd.

»Det enda du kan göra, Joe», sade han, »är att fortast möjligt supa dig full igen. Då kommer du ihåg hvar du lagt väskan.»

Förslaget behagade visst icke Joe, men nöden har ingen lag, och Kungl. Majestäts postförare grep sig tappert verket an.

Quinn skulle på min bekostnad tjänstgöra som »pacemaker», mot det att jag själf skulle slippa deltaga i täflingen. Bob tog sin whisky »naken», som han kallade det, d. v. s. utan fördärfliga tillsatser af vatten eller dylikt.

Om en timme drog han sig ur leken. Icke självmant, ty Joe och jag drogo honom vid benen ut på backen, där han i skuggan af ett mangoträd fick taga sig en tupplur.

Den oro och spänning, hvari Joe befann sig, gjorde, att både ruset och den af Quinn förespådda inspirationen uteblefvo.

Då vidtogo vi den enda förståndiga åtgärden: utlofvade åt de svarte, som hade ett läger i närheten, en belöning af två shillings och ett halft skålpund tobak, om de tillrättaskaffade den försvunna postväskan.

Inom en half timme hade Joe åter väskan i sin ägo.

En gammal »gin» (negerkvinna) hade funnit den hängande på en trädgren, nära den plats, där vi samma morgon hade tagit vårt bad. Allt var nu godt och väl, men Georgetown-boarna fingo sin post en dag för sent, och Joe fick en varning af postmästaren och en af goodtemplarelogen, som fått sig en extra trumf på hand.

Ett par dagar senare återvände jag med två kamrater till min grufva. Värmen och vaskningen och hästarna gjorde snart slut på vattenförrådet, och som den torra årstiden stod för dörren, utrymde vi platsen för att återkomma nästa regntid. Själf kom jag emellertid icke mer tillbaka. Huru de andra gjorde, vet jag ej.

Hur australiskt oxkött anskaffas.

Från de stora boskapsstationerna i norra och nordvästra Queensland försändas årligen till Victoria, Nya Sydwales och de stora slakterierna i Queenslands kuststäder hundratusentals oxar och kor för vidare utskeppning i fruset eller konserveradt tillstånd till Europa, Asien och norra Afrika.

En sådan resa med en hjord på ett à tvåtusen kreatur tager understundom en tid af flera månader och är ofta förenad med mödor och äfventyr, men »stockmännen» eller hjordens »drovers», såsom dess vaktare kallas, hafva vid framkomsten en ganska ansenlig sparad check att lyfta, och ett par veckors lif i sus och dus i Melbourne eller Sydney uppväger resans alla obehag och reducerar till ett minimum den förvärfvade sedelbunten.

Sedan bär det af tillbaka igen, till häst eller per ångbåt, för att upprepa samma historia eller söka nya verksamhetsfält.

På Lyndhurst station, belägen vid floden Lynd, en biflod till Mitchell River, engagerades jag en gång att medfölja tvåtusen oxar, hvaraf hälften skulle levereras till Ross River-slakterierna i Townsville för att »frysas» och den andra hälften till Alligator Creeks inkokningsverk vid samma stad för att allesamman, utan att köttet på något annat sätt tillvaratogs, förvandlas till Liebigs köttextrakt, ett rent och kraftigt buljongämne.

Som stationens folk var ute i skogarne för att hopsamla det erforderliga antalet kreatur och icke väntades tillbaka förrän om tre dagar, satte jag upp mitt tält invid en stor lagun på stationsområdet och fördref tiden med att fiska och skjuta änder, hvilka här förekommo i enorma massor. Jag upptäckte snart, att det var onödigt att slösa bort ammunition på dem, ty då de likt stora moln sväfvade i luften, kretsade ständigt ett antal hökar i regionerna ofvanför, och alltsom oftast sköt någon af dessa ned på någon and, hvars hufvud han genomborrade med näbben, hvarefter bytet fick falla till marken för att sedan plockas och förtäras.

Att skynda fram och lägga beslag på fågeln före höken lyckades ofta och jag har äfven sedermera vid ett par tillfällen förskaffat mig en andstek medels samma enkla förfaringssätt.

Så småningom inburades i Lyndhursts rymliga boskapsfållor den ena samlingen oxar efter den andra.

Feta och vackra sågo de ut, men vilda voro de alla som bufflar. Förutom fyra drovers, af hvilka jag var den ene, medföljde en negerpojke kallad Bully för att om morgnarna hopsamla hästarne, samt

en hindu vid namn Sinjaub, som blifvit anställd som kock.

Utom packhästarne försågs hvarje man med fem hästar, hvilka han i tur och ordning skulle rida och efter bästa förmåga hushålla med. Att på en sådan färd som denna erhålla hästar, som förut äro vana vid detta slags arbete är en förmån, hvilken icke nog kan uppskattas. I synnerhet den första veckan, innan djuren hunnit blifva något så när lugna.

Efter många råd och förmaningar af stationsägaren, mr Fulford, angående lämpliga lägerplatser och dylikt, samt framför allt att på alla upptänkliga sätt undvika »rusning» om nätterna, utsläpptes den råmande, böljande massan och resan hade begynt.

Mina kamrater voro af den vanliga australiska typen, långa, smala, gladlynta, från barndomen uppväxta på hästryggen och utan sorger och bekymmer för morgondagen.

Bully var dock sällskapets rolighetsminister och förbluffade oss stundom med de mest märkvärdiga, ehuru ofta ganska logiska frågor om Gud och »devil-devil» m. m. När vi lofvade, att han i Townsville skulle få se långa rader vagnar, hvilka körde fram utan hästar, slog han sig på knäna och gapskrattade, därpå spärrade han upp ögonen och frågade spydigt, om vi sågo något »grönt» i dem. Bully kunde icke luras så lätt!

Kocken Sinjaub var en person, som jag ej kunde komma underfund med. Han lagade oklanderlig mat och utförde alla sina göromål tyst och nästan kattaktigt smygande.

Han talade sällan, men hade ett obehagligt sätt att se på en person så att man frös. Åfven mina kamrater gjorde samma iakttagelse.

Om denna kusliga känsla infann sig hos mig och jag vände mig om, var jag säker på att finna hinduens svartgredelina ögon intensivt stirrande i min nacke. Eget nog märkte jag, att han var till ytterlighet mörkrädd, och att efter mörkrets inbrott förmå honom att aflägsna sig många steg från lägerelden var omöjligt.

Så småningom vann jag hans förtroende, d. v. s. en liten del däraf, ehuru jag gärna tillstår, att han hvarken sökte eller vann mitt.

Sin tidigaste barndom hade han tillbragt i sin födelseby, långt upp vid en af Ganges källfloder, sedermera hade han gått i skola i Benares, där han uppfostrats till fanatisk buddhist. Muhammedaner afskydde han som pesten, och jag misstänker äfven, att hans sympatier för de kristna voro skäligen små.

Hvarför han kommit till Australien och hvad hans mission där gällde, ville han ej inlåta sig på att besvara och för resten var det ju en sak, som ej heller angick mig. —

Första dagen hade vi ett styft arbete att hålla boskapen tillsammans och äfven att få dem »i säng» på lägerplatsen mötte stora svårigheter. Klockan var nära tolf, innan de lagt sig till ro, och då vågade vi ej dela på vår styrka, utan beslöto att allesamman hålla vakt till soluppgången. Rundt den hvilande hjorden redo vi hela natten och när solen höjde sig öfver horisonten dukade Sinjaub fram varm curry och ris och vi åto en välförtjänt frukost och började en ny dags strapatser.

Vi tillryggalade endast åtta mil denna dag och då vi vid sextiden på aftonen anlände till det utvalda lägerstället, var kvällsvarden färdig och både vi och kreaturen trötta och angelägna att få en lur. Dick Forest, en af mina kamrater, Bully och jag skulle taga vakten till klockan tolf och de andra två därefter till soluppgången.

Inom ett par minuter sofvo våra kamrater som stockar; Sinjaub rullade in sig i sin filt framför lägerelden utanför tältet, och första vakten började sin enformiga ridt omkring den stönande och idisslande eller sofvande hjorden.

Klockan kunde väl vara vid pass tio, då ett genomträngande skrik från tältet nästan kom håret att resa sig på mitt hufvud.

Ögonblickligen darrade marken som af en jordbäfning, och tvåtusen vilda och vettskrämda oxar rusade som ledda af en enda tanke genom skog och snår, väjande för intet och nedtrampande allt, som kom i deras väg! Nu värderade jag till fullo min erfarna häst. Innan jag hann tänka hade han i vild galopp gett sig af bland den framrusande boskapslavinen; lyckligtvis befann jag mig nära »kanten» af den rasande hjorden och var snart ute i det fria och i svindlande fart ridande framåt för att upphinna de främsta i ledet och så småningom lugna och vända dem. Tyglarna lämnade jag helt och hållet åt min häst, ty att i mörkret hafva försökt att styra eller hejda honom hade varit vansinnigt, och ett felsteg vid ett sådant tillfälle hade varit nästan säker död.

Kvistar och grenar piskade mig och sleto sönder mina kläder, men jag hukade mig ned längs hästryggen och lämnade resten åt slumpen och försynen.

Ett par gånger snafvade hästen öfver kullfallna träd, men lyckades komma på benen igen, innan någon olycka skett. Denna gamla »stockhäst» skall jag jämt hafva i tacksamt minne. Hade jag i stället ridit en ovan unghäst, hade jag redan i början blifvit ihjältrampad af boskapen eller fått skallen splittrad mot någon trädstam.

Fem eller sex mil lågo mellan oss och lägret, innan våra »shorthorns» och »baldfaces» gjorde min af att minska farten, men den var ännu så stor att det gick i galopp.

Till min glädje märkte jag snart, att både Dick och Bully voro med. Deras erfarenheter hade varit ungefär desamma som mina, utom att Dick fått ena vaden upprispad i trängseln och plågades af värk i benet.

Jag förband honom med min trasiga skjorta, hvarpå vi ånyo satte efter boskapen, hvilken vi omsider lyckades stanna och vända tillbaka mot lägret. Det gick långsammare nu och klockan var nära tre, då vi återkommo.

Vi redo genast fram till tältet för vaktombyte och för att höra hvad som händt där.

Våra bägge kamrater hade legat i djup sömn, men rusat upp när de hört skriket. Sinjaub hade då stått utanför tältet med båda armarne uppsträckta öfver hufvudet och den största fasa målad i sitt anlete.

Samma ögonblick hade boskapen rusat och hvar och en blott tänkt på att rädda sitt eget lif.

Lyckligtvis skedde rusningen i motsatt riktning, eljes hade de varit hjälplöst förlorade, ty inga skyddande träd funnos i närheten af tältet.

När faran var öfverstånden, uppsökte de indiern för att få veta anledningen till hans uppförande. Det visade sig dock vara omöjligt att få ett redigt svar af honom; han endast pekade mot skogen och ropade: »Han dödar mig, han dödar mig!» Därpå rullade han på nytt in sig i filten och lämnades åt sina egna reflexioner.

Dödströtta som vi voro, somnade vi om några ögonblick, sedan vi druckit en kopp te, och då vakten på morgonen väckte oss, stod solen ofvan horisonten, och boskapen hade redan börjat röra på sig.

Jag satte mig upp och såg mig omkring. Sinjaub gick och sysslade med frukosten, medan oxarne fridfullt betade i det daggiga, saftiga gräset, och hade det icke varit för den känsla af ömhet och styfhet, som uppenbarade sig vid minsta rörelse, skulle jag kunna trott att jag drömt den förflutna nattens tilldragelser.

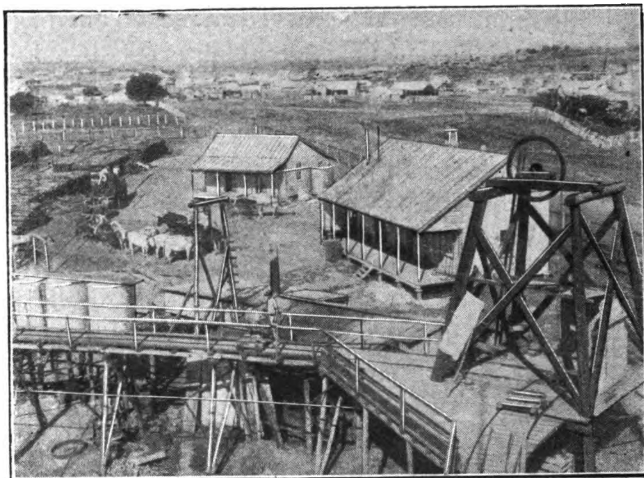
Efter frukosten framkallades Sinjaub för att stå till svars för sitt beteende föregående natt, hvilket så lätt kunde kostat flera människolif.

Han talade på bruten engelska, men innebörden af hans anförande var följande:

»Soupaya Alub förföljer mig, Soupaya Alub vill mörda mig! Han har följt mig från Benares till Kalkutta, från Kalkutta till Colombo, från Colombo till Samarang, från Samarang till Singapore och därifrån till Australien. Två gånger har han haft handen om strupen på mig, men jag var starkare än han, fast han är död! Soupaya Alub har varit död i fem år!

Han förlåter aldrig. Han skall strypa mig, då jag sofver — snart — om några dagar!»

Det var tydligt, att mannen blifvit galen, men vi kunde ej blifva af med honom förrän vid nästa »settlement», hvilket var Kangaroo Hills silfvergrufvor och det var sjuttio mil dit. Under tiden fingo vi hålla ett vaksamt öga på vår kock samt vidtaga alla försiktighetsmått, hvilka stodo oss till buds.

Kangaroo Hills silfvergrufvor.

De närmaste dagarne förflöto utan obehag. Sinjaub visade inga spår till sinnesrubbning, utan skötte sina göromål ordentligt, och vi funderade på att låta honom följa med till Townsville. Lugnet skulle dock ej räcka så länge. Redan dagen innan vi anlände till Kangaroo Hills, började ånyo våra bekymmer.

Till lägerplats hade vi bestämt den s. k. »Dead mans lagoon», dels emedan det var det enda vatten som fanns på tio mils omkrets, dels på grund af det

ymniga gräset, som växte på den jämna terrängen däromkring.

Bully och Sinjaub redo i förväg med packhästarne för att sätta upp tältet och tillreda kvällsvarden, under det vi andra kommo efter med boskapen.

När vi kommo fram, mötte oss hinduen i ett ganska upprördt tillstånd.

Han bad i de mest bevekande ordalag att vi skulle flytta lägret en mil längre fram, men denna begäran kunde af flera skäl icke villfaras.

Vi drucko vårt te och beredde oss på att samla ihop hjorden, som delvis ströfvat långt bort, innan vi delade upp vakterna för natten. Vi fingo djuren tillsammans, men de voro ovanligt oroliga och den ena efter den andra bröt sig ur hjorden och måste hämtas tillbaka. Vi beslöto att alla fem hålla gemensam vakt ett par timmar, för att söka få kreaturen så pass lugna att de skulle lägga sig ned.

På en af ronderna red jag fram till lägerelden, för att fylla och tända min pipa. Jag märkte då, att Sinjaub gått och lagt sig inuti tältet, och jag klef in för att visa ut honom, då han satte sig upp och yttrade:

»En död man har varit här två gånger och sagt att Soupaya Alub kommer i natt!»

Det kom en »krypande» känsla öfver mig, men för att lugna honom sade jag:

»Ligg bara stilla här, så skall jag mota bort honom, och hvad du gör, skrik ej och skräm oxarna.»

»Ha ha», svarade hinduen, »ni tror jag är galen, men jag är lika klok som ni, fastän jag kan se... se! se! och därmed sträckte han ut armarne för att

värja sig och det hemska skriket skar igen igenom mörkret. Jag rusade ut ur tältet och upp på min häst, och ej ett ögonblick för tidigt.

I flygande fart måste jag ge mig af för att ej blifva nedtrampad.

Tältet, elden, allt jämnades med jorden af den vilda hopen! Så snart sig göra lät vände jag om till den plats där lägret hade varit, för att se om Sinjaub ännu lefde.

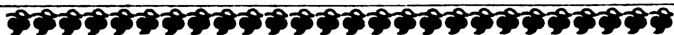
På vägen mötte jag Dick, stadd i samma ärende, och jag var glad att slippa gå dit ensam.

Hinduens kropp var trampad till en oformlig massa, insnärjd i tälttrasorna och ett af tältrepen var lindadt flere hvarf om hans hals och hade synbarligen strypt honom. Hade Soupaya Alub hämnats?

Det blef middag nästa dag, innan vi lyckades samla våra kreatur, och då fattades omkring tjugo stycken, hvilka vi aldrig återfunno. Innan vi nått målet voro vi utsatta för några flera rusningar, ehuru af lindrigare beskaffenhet än de här ofvan skildrade. Vi voro dock alla så grundligt utvakade och utslitna, att det var med en stor suck af lättnad vi öfverlämnade våra kreatur till vederbörande emottagare. Bully förvånades nog öfver bantåg och segelfartyg och ångare, men hvad som riktigt slog hans själ med undran var hafvet:

»Oh, oh», sade han, »det var en stor lagun!»

Dipsoligitatis?

Redan en vecka före jul voro dryckesvarorna slut vid Percy River. Fororna från Townsville hade blifvit uppehållna flera dagar på grund af en hastig vattenstegring i floden Burdekin och kunde med bästa vilja i världen icke vara framme före tredjedagen.

Utsikterna till en glad jul voro därför ej synnerligen lofvande och folket knotade.

Somliga visade öppet sitt missnöje genom att i kraftiga ordalag, späckade med eder och besvärjelser, förehålla den »uppriktigt ledsne» värden på Royal Hotel, Jeremias Healy, hans oförmåga att sköta en sådan rörelse, äfven om den, såsom nu var fallet, var belägen omkring 300 mil från hvar som helst.

Andra, mera sansade och saktmodiga personer gåfvo sitt ogillande tillkänna genom att vända på hufvudet och föraktligt spotta in genom den öppna bardörren, hvar gång de händelsevis passerade densamma. Det stadfästa priset på drinks af hvad slag

som helst var här en shilling, men hade det i stället varit fem, skulle det ej i längden hafva afhållit många bushmän från deras periodiska *spree* eller dagliga favoritdryck. Folk föredrager i allmänhet detta mera angenäma sätt att lämna tribut till statskassan än genom direkt beskattning. Tullen på rusdrycker är i Australien fyra shillings per gallon och på tobak fyra shillings per engelskt skålpund, och jag tviflar på att i något annat land på jorden konsumeras så mycket af dessa varor per caput som just i Australien. Men så har ej heller den vanliga medborgaren (såvida han icke är fastighetsägare i någon större stad) någon debetsedel att förarga sig öfver hvarje kvartal, och nykteristen och medlemmen af föreningen »Bort med tobaken» kunna fröjdas i sina stilla sinnen öfver att de lefva så godt som fritt, så vida de ej äro begifna på god mat och fina kläder eller andra lyxartiklar, ty på sådant har en välvis öfverhet äfvenledes satt en hög tull. Befolkningen vid Percy River var medveten om sin plikt till staten och hade lika väl som statsministern klart för sig, att penningar behöfdes i skattkammaren för att hålla det vidlyftiga maskineriet i gång; och detta bidrog kanske i någon mån till deras sorg och förbittring öfver att under flera dagar nödgas afhålla sig från att räcka finansministern, sir Thomas Mac Ilwraith, en hjälpande hand.

Hvad som ännu mer förvärrade saken var, att samtliga guldgräfvare hade ganska goda inkomster, ty fältet, som var helt nytt, korsades i alla riktningar af kvartsref eller ådror, af hvilka många lönade sig bra att bearbeta, ehuru endast ett fåtal gaf sina ägare hvad man kan kalla en mindre förmögenhet. Så

länge grufvorna dock ej behöfde arbetas på något större djup, var det en lätt sak att få ihop en större eller mindre stenhög och få den krossad och behandlad vid kvartsstamparne på platsen.

Under sådana förhållanden och då en stackars guldgräfvare måste bära sin bunt med hoprullade sedlar i byxfickan utan att hafva någon användning för dem, torde det ursäktas honom, om han ej alltid var vid det älskvärdaste humör.

Men när nöden är störst är hjälpen närmast. Så var det ock här.

Två dagar före julafton anlände till hotellet en främling med ett vårdadt helskägg och en »dog-cart», förspänd med två hästar. Efter ett långt samtal med värden buro de båda in den nykomnes effekter. Kineskocken sattes genast i gång med att skura kittlar, och negerpojken fick arbeta styft med att bära upp det ena ämbaret vatten efter det andra från floden. Se'n laborerades för lyckta dörrar i köket under ett helt dygn, hvarefter den mystiske vetenskapsmannen fortsatte resan västerut i sin gigg. Det kom efteråt till vår kunskap, att han i Georgetown växlat en af Healy utfärdad check på fyrtio pund.

Julaftons morgon var baren på Royal Hotel åter tillgänglig för den törstande allmänheten.

Med ett soligt leende visade värden på de fyllda hyllorna, där massor af buteljer stodo uppradade: rom, whisky och konjak, allt af prima kvalité och kända märken, och i lådor på golfvet fanns det än mer, oafsedt en halfankare plantagerom, hvilken tronade i ett hörn af baren. — En liten karavan med packhästar hade anländt under natten, men hade

omedelbart efter aflastningen måst återvända till forvagnarna vid Burdekin, förklarade Jeremias.

Julglädjen blef nu så öfversvallande hos samtliga hrr guldgräfvare, att det ej föll någon af dem in, förr än flera dagar efteråt, att förvånas öfver att en halfankare (hogshead) full med rom kunnat forslas den långa vägen på en packhäst. Nyheten spriddes snart rundt berg och dalar, och samma afton voro de flesta hvita inom tio mils omkrets församlade i staden.

De, som ej ämnade fira sin helg här, hade kommit in för att köpa sitt julförråd af spirituosa och sedan återvända till sina respektive »camps» eller läger.

Något konstig till smaken föreföll nog spriten, men den ref duktigt i halsen och rusade oklanderligt, och det var ju hufvudsaken, hvarför ej heller några onödiga anmärkningar gjordes.

Healy själf och hans hustru samt två extra biträden serverade innanför baren, tills de fram emot morgonen nästan dignade af trötthet.

Aldrig har jag varit vittne till så många slagsmål som denna natt. Efter tre eller fyra glas blefvo de bästa vänner osams och gåfvo hvarandra fula namn och tillmälen, så att skymfen måste utplånas i blod — om också endast näsblod — och dunket af knytnäfvar och de fallnes stönanden genljödo oafbrutet i den eljest lugna och fridfulla decembernatten.

Men hotellägaren hade en storartad recett och bjöd ibland själfmant sina vänner och gynnare på hvad som dädanefter alltid gick under namnet »Healys fighting rum».

Vid 4-tiden på morgonen letade Göteborgs-Jim och jag vår väg mellan slagna hjältar till vårt några hundra meter från hotellet belägna tält.

På mindre än två timmar uppnådde vi detta och gingo till hvila, just som solens blanka skifva visade sig öfver horisonten. Jim var så trött, att han ej en gång tog af sig skodonen och hatten. Han orsakade mig ofta bekymmer genom sina slarfviga vanor.

Juldagens eftermiddag gick jag öfver till handelsboden för att om möjligt skaffa något medicin åt Jim, hvilken visade tydliga symptomer af förgiftning: konvulsioner och frossbrytningar samt svåra krämpor i mellangärdet.

Min förvåning och likaså min tillfredsställelse var stor, då jag fann, att en läkare på genomresa hade anländt till Percy. Han hade redan under behandling ett par dussin fall af samma art som Jimmys och gaf utan att tveka diagnosen som »Dipsoligitatis», en nyligen, enligt hans utsago, af Pasteur upptäckt sjukdom, hvilken alstrades af en mögelsvamp hos sockerröret, hvaraf rommen var tillverkad. Som Jeremias Healy starkt misstänktes för att hafva fuskat med spriten och tillsatt kemikalier, undersökte läkaren denna och frikände värden absolut från något dylikt förfarande.

Doktorn var en allvarlig, förtroendeingifvande herre, på hvars kort lästes:

Clarence de Montmorency,
M. D. M. R. S. S.), London.*
46 Collins Street, Melbourne.

Lyckligtvis hade han med sig ett ymnigt förråd af läkemedel för just denna sjukdom. Jag köpte en

*) Med. dr., Member of Royal Society of Surgeons.

halfbutelj af detta jämte några pulver, för tillsammans 13 shillings och 6 pence och skyndade tillbaka till min kamrat. Först åt han två pulver och sade: »Bikarbonat»; detta sköljde han ned med innehållet i flaskan, hvarpå han smackade med läpparna och sade:

»Engelskt salt, ta mig tusan!» Och resultatet visade, att Jim nog hade rätt.

Alla sjuklingarna repade sig emellertid under denna behandling, utom en gammal man, som ingen kände.

Denne begrafdes under namnet Tom, sedan d:r de Montmorency gifvit Healy ett intyg på att Tom aflidit af akut »dipsoligitatis» i förening med ålderdomssvaghet. »Paddy med näsan» och »Gympie Mick» gräfde grafven, och Bill Bremner höll liktalet.

Bremner, en ung engelsman, som några år förut stukats i sin juridiska examen vid universitetet i Oxford, var vår förnämste vältalare, och som han vid detta tillfälle var nästan spik nykter, utsågs han enhälligt att förrätta den högtidliga akten. Detta gjorde han sålunda:

»Kamrater! Åter är det vår sorgliga plikt att viga en hädangångens stoft åt förgängelsen. — Med rätta säger Shakspeare: What's in a name, ty namnet gör ingenting till saken. För oss är denne gamle man endast Tom; Tom den okände, hvilken ännu kanske lefvat frisk och sund, om icke giftet, gömdt i flaskan, lurat på hans stig — »Dipsoligitatis» knäckte Tom! Stackars Tom. Ingen ålderstigen moders tårar strömma vid hans bår, ingen ljuslockig systers suckar höras vid hans graf, men vi, som stå här församlade, beklaga hans hårda öde och förtidiga bortgång!

Gentlemän, låten detta tjäna eder alla till en välbehöflig varning — ännu är det tid — akten er för »dipsoligitatis»! Frid öfver gamle Toms stoft. Amen!»

Därpå fylldes grafven igen, och den okände var icke ens ett minne längre.

Mr de Montmorency stannade ett par dagar och dispenserade medicin för både »dipsoligitatis», malaria och rödsot, då han fick ett viktigt sjukbud från Mount Hogan, en grufva fjorton mil från Percy.

Som hans egen häst var mager och eländig, lånade han Jeremias' bästa springare för att så mycket fortare kunna vara tillbaka; men hvarken doktorn eller Healys häst syntes mera till vid Percy River.

En tid efteråt reste Gympie Mick till Brisbane och bevistade kapplöpningarna på Eagle Farm. Två af de där fungerade vadhållarna (bookmakers) voro rom- och whiskyfabrikanten och d:r de Montmorency.

De voro förtjusta öfver att återse Mick, hvilken de bjödo på middag och efteråt länsade på sexton pund på kortspel!

Och ändå brukade alltid Mick påstå, att han var en smart karl.

Pärlemor.

Ungefär midt i en grupp små öar, belägna i Torres Sund, ligger Thursday Island, centrum för pärlemorfisket i farvattnen mellan Australien och Nya Guinea.

Glittrande fager är hon, med sin fjäderliknande krans af höga, vajande kokospalmer, innanför den hvita strandremsan, bakom hvilken gröna, skogbeklädda kullar höja sig.

Längs dessas bas är själfva den lilla staden byggd, med dess två paralellt med stranden löpande gator, med butiker och hotell, biljarder och åter biljarder samt opium-hålor och andra mystiska ställen med hinduiska eller kinesiska inskriptioner på fasader och dörrar.

Här och där brinna några i marken nedstuckna pinnar för att afhålla onda andar från ett kinesiskt tabernakel eller Joss-hus, under det att klinket af mynt inifrån underrättar den passerande att här,

under religionens mantel, existerar ett af de i dessa trakter så talrika spelhus, där icke blott asiater, utan äfven européer fördrifva tid och penningar med att spela »fan-tan» (uttalas kort, ej långt som på svenska).

Thursday Island har en så att säga flytande befolkning på omkring 1,800 själar, af hvilken dock kanske endast en fjärdedel samtidigt är till finnandes på ön. Öfriga tre fjärdedelar återfinnas på hafvet, på omkringliggande öar samt utanför kusterna på Nya Guinea eller norra Australiens fastland. Hufvudindustrien är pärlemor-fiske, ehuru Beche de mer- och sköldpaddsfångst äfven äro ganska gifvande.

En del »traders» besöka äfven de mera aflägsna ögrupperna: Woodlark, Troubriand och Salomon-öarna m. fl., där de utbyta sina kramvaror mot infödingarnas kopra, skölpaddskal, pärlor m. m.

Af dessa 1,800 invånare äro omkring trehundra hvita, ett tusen japaner och malajer samt återstoden papuer eller »binghies», kanaker, maoris, singaleser, färgade gentlemen från U. S. A. etc. etc.

Den ordinarie arbetsterminen för pärldykarna är april—december, då vinden är sydost och dykningsarbetet kan fortgå i skydd af »Det Stora Barriär-Refvet», som sträcker sig längs Queenslands östra kust från 10 till 22 grader sydligt.

Januari—mars, regntiden, blåser nordvästen med nästan ihållande storm.

Då är dykaren gentleman.

Då köpes och drickes champagne, icke glasvis utan lådvis, så länge pengarne räcka, eller krediten håller ut. Allt är lif och rörelse i den lilla hamnstaden; i barerna trängas barbenta massor från morgon till kväll (skodon begagnas ej i regntider), biljarder

och spelhus äro öfverfulla dygnet om, och de små geishorna i »Yokohama» inhösta gyllne skördar. Olikt sina europeiska kolleger förstå de dock konsten att tillvarataga och på bästa vis förvalta förtjänsten på sitt indräktiga, ehuru mindre hedersamma yrke. År 1895 ägdes åtminstone tre dykarefartyg af de små snedögda flickorna i Yokohamakvarteret.

Pärlemorfiske är likt guldgräfning, ett ojämnt gifvande värf, dock äro farorna i det senare som noll jämförda med dykarens.

Ryktet om den rikedom på pärlemor, som vid denna tid förekom omkring ön Darnley, samlade snart större delen af pärlflottan på dessa »marker».
Sida vid sida lågo japanska, malajiska och »hvita» båtar.

Korgarna fylldes med musslor till brädden på några minuter, och den ena lasten efter den andra ingick till Thursday Island f. v. b. per poståugare till Europa.

Dykare och båtägare hade en tid bortåt furstliga inkomster och för en 20 tons dykarebåt, s. k. lugger, som några dagar förut erbjudits mig för 80 pund, fordrade man nu 300.

Men detta var för godt för att vara länge, och snart voro musslorna bortplockade å de grundare pärlmarkerna.

Hittills hade arbetats på från tre till elfva famnars vatten, hvilket utan obehag kan fördragas af hvem som helst, men allt efter afståndet från Darnley Island ökades, så ökades icke blott djupet till mellan 20 och 35 famnar, utan eget nog, där vattnet var djupast, var rikedomen på musslor så stor, att som en Manilla-

dykare förklarade för mig: han trampade på tre lager musslor vid hvarje steg han tog.

Med en sådan utsikt att blifva rik togos naturligtvis äfven stora risker och följderna läto ej heller länge vänta på sig.

För att dyka i öfver tjugu famnars vatten anser jag att man bör vara ganska liknöjd om lifvet, och vid 30 famnar är trycket så starkt, att man bör vara försedd med refben af Eskilstunastål för att ej bröstkorgen skall bucklas. Men likvål arbetades här under flera veckor på ett djup af mellan tjugufem och trettiofem famnar!

Första dagen ströko två dykare med: Jimmy Maori (N. Z.) och Takushi, en japan.

Flaggorna på de drabbade fartygen hissades på half stång och allt arbete upphörde under en timmes tid på hela flottiljen.

Nästa dag var det en portugis, »Buçcaneer Bill», som halades upp död, och två malajer, hvilka vid uppkomsten rörde sig ledigt på däcket, men omedelbart efter dykarehjälmens aftagande grepos af förlamning och dogo inom några minuter. Ånyo flaggning på half stång och en timmes hvila.

Dagen därpå, söndag, höllo de hvita dykarna rådslag ombord på bröderna Allens från Norfolk Island lugger.

Bob Allen, den äldste af de fyra bröderna och en jätte på nära 7 fot, och bred och stark i proportion, föreslog då, och antogs det enhälligt, att ingen skulle skicka ned en hyrd dykare i djupare vatten än tjugufem famnar, ej heller skulle dykaren på detta djup få kvarstanna längre än tre minuter, antingen signal till uppstigning gifvits eller ej.

Följande förmiddag kl. 11 hissades flaggan på Allens båt halfvägs i topp.

Vi hoppade i jullen och rodde den korta sträckan.

På däcket låg Bobs väldiga gestalt och omkring honom sutto med dystra anleten hans tre bröder.

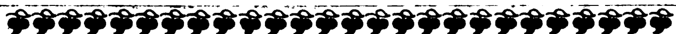
Symptomerna hade varit de vanliga, d. v. s. paralysering efter hjälmens aftagande.

Likväl hade han bibehållit sans och talförmåga till det sista och tagit löfte af bröderna att upphöra med pärlfisket och bege sig hem till sin gamla mor på den lilla ön, långt bort i Stilla hafvet.

Löftet gafs, för att infrias, när de fått full last, men innan dess hade ännu en af bröderna gått samma väg som Bob.

Under de få veckor, som flottiljen arbetade på djupt vatten utanför Darnley, förrättades på denna lilla ö ett sjuttiotal begrafningar, utan präst och ritualbok — mången var känd endast till förnamnet — med religion och fädernesland ovissa, men följd i det sista af kamraternas sympati, som osvikligt tog sig uttryck i orden: »Stackars sate»!

Kärlekens religion.

Mount Morgan, Australiens största guldgrufva och kanske den rikaste i hela världen, var för femton år sedan icke det ordnade samhälle det nu är.

För befolkningens andliga välfärd sörjde då »Fader» O'Malley, romersk katolsk präst, medan »Reverend» John Kingston var den episkopala kyrkans herde. Den senare var en glad själ, duktig atlet och kapten för »Rovers» Rugby fotbollklubb.

Utom om söndagarna kallades han familjärt af gossarne för Jack.

Fader O'Malley var heller icke bortkommen, och mången obotlig syndare hade, då förmaningar icke hjälpt, fått bita i gräset för ett slag af paterns kraftiga näfve. Men irländarne dyrkade härför ännu högre sin präst och slogo ej igen.

De båda prelaterna, som en tid bortåt stått på spänd fot med hvarann, bodde hvar och en i sin prästgård, men intogo sina måltider i Mac Graths hotell.

Fader O'Malley älskade öl, hvaraf han under den varma årstiden kunde förtära stora kvantiteter. För detta ändamål höll han en springpojke, som i en treliters bleckflaska hämtade det behöfliga förrådet från hotellet.

Stod termometern öfver nittio grader Fahrenheit, plägade denne yngling hafva jämn sysselsättning — åtta timmars normal-arbetsdag.

Nu hände en gång, att Tim, så hette springpojken, å tjänstens vägnar dök upp i baren, med Fader O'Malleys bleckflaska under armen. I rummet innanför sutto pastor Kingston och några vänner och spelade kort.

Härifrån åhördes följande samtal mellan värden och pojken:

»Hvad vill du»? röt Mac Grath.

»Fyll flaskan»! svarade Tim.

»Icke en droppe utan pengar»! —

»Men det är för fader O'Malley», fortsatte Tim.

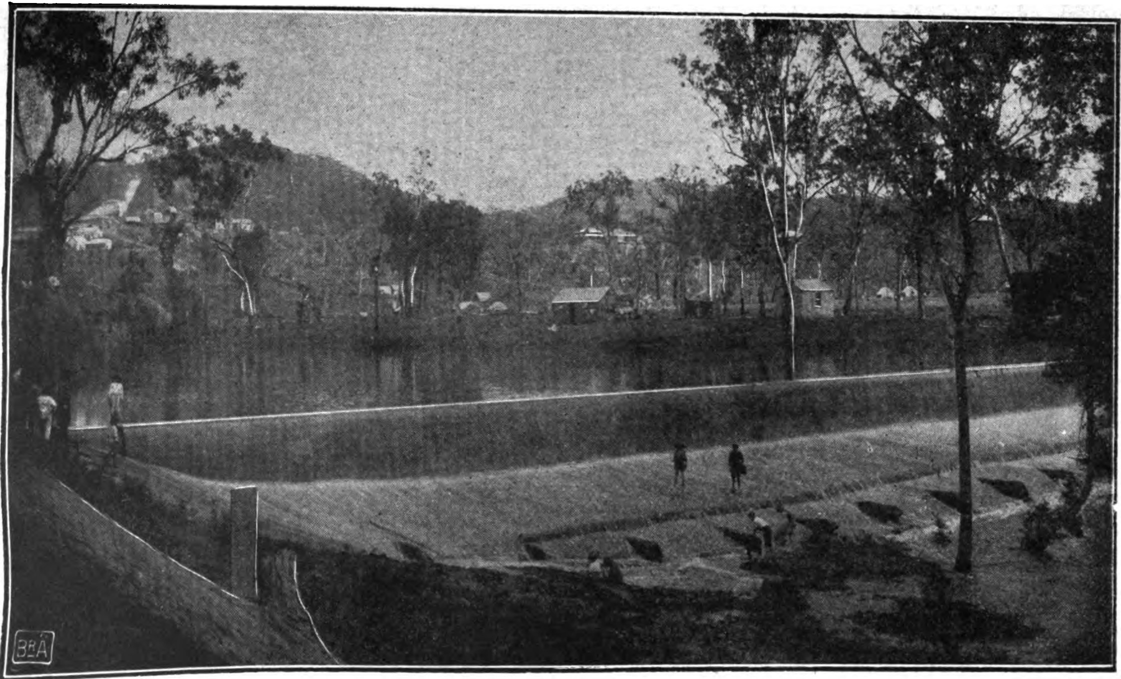
»Säg fader O'Malley, att jag ger tusan i om det är för honom eller för S:t Peter! Han får i alla fall ej mer på kredit, innan han betalt de sju pund han redan är skyldig»! —

Med detta besked gick Tim.

Om en stund kommer fadern själf, ond och röd och flåsande:

»Patrik Mac Grath! — Oförskämda människa! Förtappade giftblandare! Hvad menar du? Vet du hvad det vill säga att sätta sig upp emot kyrkan?»

Innan mr Mac Grath hann förklara sig, kom från inre rummet ett ljudligt: »Ha, ha, ha! Skål, ers helighet!»

En af fördämningarne öfver Dee-River, Mount Morgan.

Fader O'Malleys uppmärksamhet och vrede vändes nu åt detta håll.

»Åhå! Är det Ni min fine herre! Min lärde vän! Protestantiske skojarepräst, utan examen!»

»Kom ut på gatan, slyngel, skall du se på f—n!»

Och ute på gatan, inom en stor ring af intresserade åskådare, kämpade de båda gudsmännen, hvar och en för sin tro. —

Uppmuntrande tillrop saknades ej:

»Bra gjordt, Jack!»

»Ge honom en under örat, fader!»

»Mura igen ögonen på papisten!»

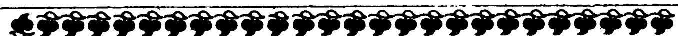
»Spräck icke ölblåsan!»

»Gå på, fader O'Malley! Knäck näsan på hedningen, och förstör hans skönhet!»

Sådana och andra tillmälen haglade öfver de stridande.

Reverend Kingston gick dock ut som segrare Han var yngre och bättre tränad, men fader O'Malley behöfde ej alls skämmas för den förmåga han visade sig besitta. —

Fader O'Malley har för längesedan lämnat detta jordiska, men John Kingston är nu biskop på Nya Guinea.

»Gule Charlies» guldgrufva.

Att »Gule Charlie» icke var något dygdemönster visste vi förut, ty han hade för icke längesedan blifvit utsläppt ur fängelset i Normanton, efter att hafva aftjänat aderton månader för boskapsstöld. Han hade nämligen från Murdocks station vid Junction Creek stulit femtio feta oxar, hvilka han tillsammans med en kamrat drifvit till Croydon för att därstädes försälja till en större slaktare.

Nu ville det sig ej bättre, än att slaktaren i fråga var delägare i Murdocks station och absolut vägrade att betala ut pengar för sina egna oxar, hvilka han igenkände på öronklippet och det på vänstra bogen inbrända märket M5C.

När Charlie såg att spelet var förloradt och att »bluff» var omöjlig, var han nog tillmötesgående att föreslå ägaren en, som han tyckte, rättvis kompromiss.

Han (Charlie) och hans kamrat skulle nöja sig med en skälig ersättning för sitt besvär att omsorgs-

fullt hafva fört dessa djur till Croydon, hvilket arbete tagit dem en tid af sexton dagar.

Mänskligt sedt var ju detta ej någon orimlig begäran, men besynnerligt nog vägrade affärsmannen i fråga att gå in på förslaget.

I stället lade han för polisens räkning beslag på Gule Charlie, med den påföljd, som här ofvan blifvit relaterad. En annan gång hade han en tid suttit häktad såsom skäligen misstänkt för att hafva skjutit på posten mellan Georgetown och Durham, men på grund af bristande bevisning blifvit frikänd.

Så icke var hans förflutna alldeles hvad som kallas fläckfritt.

Men om han hade sina små brister, så hade han också sina förtjänster. Ingen kunde så som han taga sig fram i skogarna, utan kompass eller vägar — rakt som biet flyger till sin kupa, styrde han kurs mot den plats han ville besöka, beroende på en värdefull instinkt, som han ärft af sin svarta moder, hvilken tillhörde en af de infödda stammarna kring Gilbertfloden.

Hans fader var en hvit man, men hvem han annars var, eller hvad han hette, visste hvarken modern eller Charlie. Sådana fall äro för resten ganska vanliga, att döma af det antal »half-cast», som förekomma inom negerstammarna.

Men för att återgå till berättelsen, så hade Gule Charlie för mig och ett par andra guldgräfvare förklarat sig sitta inne med en stor hemlighet: han visste hvar guld fanns i stora mängder i de svårtillgängliga klyftorna vid Robinsonflodens vänstra bank, ett tiotal mil innan den förenas med hufvudfloden Gilbert.

Utan att sätta allt för stor lit till Charlies uppgifter, visste vi ju, att såväl Gilbert som alla dess källfloder voro mer eller mindre guldförande, och vi beslöto därför göra en tur ditåt med »half-kasten» som vägvisare, helst han vid detta tillfälle var ägare till sju präktiga hästar, hvilka han ställde till sällskapets förfogande.

Som Charlie var i tillfällig penningförlägenhet, riggade vi upp honom i ny skjorta och hvita mollskinnsbyxor samt gåfvo honom femton-shillings till ett par skor och en ny hatt.

»I hatten» blef han ganska snart, men till de åstundade plaggen blef intet öfver.

Dagen därpå vid middagstiden voro vi klara till uppbrott, och utom vägvisaren, hvilken naturligtvis också skulle dela lika med oss andra, bestod expeditionen af Jack Ashton, vanligen kallad »Broken-wheel», Harry Ward och en ung half-kines Lung-Ah-Pan samt berättaren.

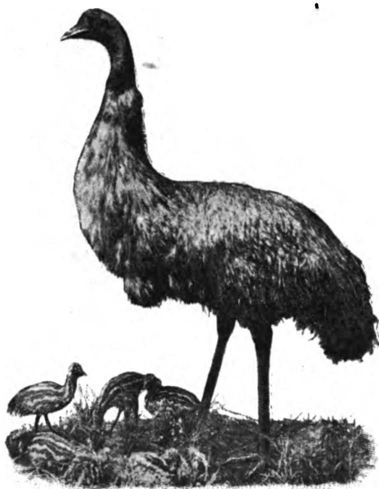
Utom Charlies hästar medförde vi hvar sin ridhäst och packhäst.

Af verktyg medtogo vi utom hackor och spadar en »vagga», icke afsedd för de små negerbarnen, utan för guldvaskning, samt en järnmortel för att stöta sönder och undersöka guldhaltig eller icke guldhaltig kvarts.

Vårt proviantförråd bestod af mjöl med tillhörande bikarbonat och kremortartari, te, socker, några dussin burkar med sylt, fjorton kilo torkad potatis samt omkring hundra kilo groft salt; detta sistnämda till saltning af kött, ty vild boskap fanns i öfverflöd på de gräsrika slätterna och i dalgångarna å ömse sidor af floden.

Skjutvapen medförde vi naturligtvis äfven: två Winchester-repetergevär, ett Snider-sporting-gevär samt två fågelbössor och revolvrar — så inte behöfde vi befara att svälta i en trakt, så rik på villebråd som den, dit vi ämnade oss.

Förlitande oss på Charlies skogsmannaegenskaper, lämnade vi genast från början förut trampade stigar och redo fram genom de ändlösa Eucalyptus-skogarna.

Emu med ungar.

Packhästarna drefvo vi framför oss i en klunga, medan vi själfva makligt följde efter, rökande våra pipor.

Emellanåt skrämde vi upp några betande känguruer, hvilka skuttade bort några steg innan de vände sig om för att nyfiket betrakta de ovanliga inkräktarna. Äfven emun, en till struts-släktet hörande fågel, förekom talrikt, och vi sköto en, ur hvars bringa vi skuro några biffstekar, hvilka gåfvo oss en ypperlig kvällsvard.

För natten stannade vi invid en liten å med klart, rinnande vatten, och efter ett uppfriskande bad och en god måltid gingo vi till hvila med det tindrande södra stjärnhvalfvet som enda tak öfver våra hufvuden.

Vid soluppgången följande morgon hade vi hopsamlat hästarna, och efter en frukost, bestående af te, bröd och sylt, voro vi i sadlarna och i väg. Under den hetaste tiden på dagen, d. v. s. mellan kl. 11 och 2, hvilade vi och höllo middag, efter att först hafva befriat hästarna från packningar och sadlar.

Till middag sköto vi några fasaner, hvilka genom sina gälla skrin förrådde sin vistelseort, den de snart nog utbytte mot en plats på spettet.

På några skedar torkad potatis hälldes kokande vatten, och vi hade det smakligaste potatismos i världen. Den, som uppfann denna artikel, har, utom den guldmedalj han antagligen fått, förvärfvat alla vildmarksmänniskors tacksamhet. Till dessert åto vi färska vilda fikon, och äfven på vindrufvor fanns det riklig tillgång.

Ett obehagligt missöde inträffade på eftermiddagen.

Ah-Pan och jag redo bredvid hvarandra och samspråkade, då hans häst plötsligt tvärstannade och började skälfva öfver hela kroppen.

En stor tigerorm hade bitit sig fast nedanför högra knät och gjorde ingen min af att släppa sitt tag.

Icke förrän en bössmynning satts nästan i munnen på reptilen och hagelsvärmen bortslitit hans hufvud föll han till marken.

Vi upptäckte då, att hästen hade trampat på denne, hvilken sålunda ej haft tillfälle att komma undan, ty utan att vara i trångmål går en orm ytterst sällan anfallsvis till väga. Detta exemplar mätte sju fot i längd, och som arten är särdeles giftig, nöd-

gades vi skjuta hästen, hvars ben på en kort stund svullnade ofantligt.

Ah-Pan flyttade sin sadel på en af de lediga hästarna, och vi fortsatte färden. Nästa dags afton uppnåddes Robinson river, men ännu återstodo tjugu mil till vår bestämmelseort.

Floden var nu, strax före regntidens början, nästan torr, och endast här och där på de djupare ställena funnos större eller mindre laguner, hvilka vimlade af fisk och sjöfågel: svarta svanor, änder, gäss och vadare m. m. Som det var för sent att gå vidare, stannade vi här öfver natten och fortsatte följande morgon till »Cave Creek», ett förträffligt lägerställe invid en djup lagun och med storartade grottor i närheten.

Droppstensbildning i grotta nära Robinson river.

Vid ett föregående tillfälle hade jag vistats här ett par veckor.

Några år förut hade på samma plats åtskilliga guldgräfvare mördats af vildar, och på en af de små kullarna, invid hvilka vi nu satte upp våra tält, stod ett groft träkors, på hvilket var inskuret:

»John Mc Cormick * 1858 † 1888. Murdered by blacks. Erected by his loving brother Dennis.»

Kring grafven hade ursprungligen funnits ett stängsel af grof järntråd, men detta hade vildarna för längesedan burit bort för att däraf tillverka spjutspetsar.

Ofvannämnde John Mc Cormick innehade vid tillfället, så har berättats mig af män, som kände honom, på sin packhäst guld till ett värde af fyratusen pund sterling, resultatet af ett lyckadt, om ock sträfsamt arbetsår.

Hästen undgick massakern och tillvaratogs tillika med den dyrbara packningen längre uppför floden af ett parti guldgräfvare, som igenkände den såsom Mc Cormicks egendom, och hvilka, efter att hafva funnit Mc Cormicks lik, genomborradt med spjut, vederbörligen fortskaffade guldet till dennes änka och barn i Townsville.

Och hvad dessa hedersmän gjorde, hade hvarje annan guldgräfvare bona fide gjort. Sådana äro de flesta af dem, ehuru undantag naturligtvis förekomma.

Stöld af guld från en kamrat eller en kollega, är ett nästan okändt brott på de australiska guldfälten, och man sofver tryggare i sitt tält eller under bar himmel i urskogen än i sin bekväma säng i storstäderna — hvad tjufvar beträffar.

Nästa morgon voro vi angelägna att blifva förda till den dolda skatten. Charlie var icke längre så tvärsäker, men ansåg dock, att han utan svårighet skulle kunna finna den.

Som vägen dit bar öfver svårtillgängliga klyftor och raviner, läto vi hästarna vara och anträdde färden till fots.

Här och där profvade vi någon ravin eller sluttning, som såg lofvande ut, och litet hvarstans fingo vi i tennfatet bevis på, att den ädla metallen var tillstädes, men det var Charlies »rika» ställe vi ville komma till, och därför fortsattes promenaden.

Efter att förgäfves hafva sökt en lämplig öfvergång till en väldig klyfta, hvars tvärbranta sidor stupade ned ett par hundra fot djupt i en vattenfylld bassäng, sågo vi oss nödsakade att följa ravinen åt till floden för att på så sätt kringgå den.

Själfva flodbädden var här torr, men den djupa sanden brännhet, hvilket gjorde gåendet ganska mödosamt.

Vi satte oss en stund under ett skuggigt ti-träd på en liten holme för att hvila och röka en pipa, då ett besynnerligt vidunder tilldrog sig vår uppmärksamhet. Jag kom ofrivilligt att tänka på stora sjöormen och storsjöodjuret — men på torra landet! Det var väl ändå icke möjligt?

Att det var en orm och till på köpet en riktig jätte, som långsamt slingrade sig fram i sanden, var tämligen tydligt; men ett sådant hufvud! Den hade ju två försvarliga horn.

Harry Ward hade ett winchestergevär med inneliggande elfva patroner, och jag en slätborrad dubbelbössa, och dessa höllo vi färdiga för att aflifva besten, så snart den kommit något närmare.

Gule Charlie var den förste som afslöjade det hemlighetsfulla djuret.

Han hade oafvändt betraktat det, och nu utropade han:

»Det vara djäkla stor carpet-orm, som försöka sluka känguru! Fy fan!»

Så var det verkligen. Det vill säga, det var visserligen ingen känguru, utan en wallaby, ett mindre djur af samma släkte, men ändock så stort, att det till synes hade fastnat i halsen på reptilen, så att de långa bakbeken stucko ut ur gapet.

Det var detta, som på afstånd liknade ett kolossalt, behornadt hufvud.

Vi sköto ormen och Broken-wheel drog skinnet af den. Den var tjugutre fot lång utom hufvudet.

Detta var den största lefvande constrictor jag sett i Australien. I museet i Brisbane finnes en dylik uppstoppad, som mäter trettio fot — men öfver tio fot äro de sällsynta — och väl är det.

»Nu, Charlie», ropade Broken-wheel, sedan vi hjälpt honom att sträcka skinnet till torkning — »visa oss nu hvar guldet finns eller säg ifrån, om du har ljugit för oss, din svarta tusan, så att vi slippa slösa bort dyrbar tid i onödan!»

Den i alla vilda raser inneboende bärsärken vaknade vid detta tilltal inom Charlie; han blef grå i ansiktet i stället för gul, och han hoppade omkring Broken-wheel som en besatt, skrikande: »Du kalla mig svart lögnare, du! Jag hvit man lika god som du, djäkla Brokum-wheel, take that!»

Härmed gaf han Broken-wheel en s. k. smocka på näsan, och så bar det ihop.

Broken-wheel var den störste och starkaste, men Gule Charlie var smidig och kvick i vändningarna, så bataljen blef icke alls ensidig.

Efter tio minuters förlopp flämtade båda af utmattning, och det var en lätt sak att intervenera och skilja dem åt.

Den fördolda skatten fick hvila till nästa dag, och vi gingo hem för att skaffa mat till hushållet.

Som vi alla längtade efter ett ordentligt mål kött, sadlade vi hvar sin häst och ett par packhästar samt redo ut för att skaffa oss en oxe. Ungefär en mil från lägret påträffade vi en liten hjord på omkring trettio djur. Vi jagade dem upp på en hög kulle och utvalde en liten fet ungoxe på ett par eller tre år. Harry Ward skulle skjuta honom. Vi voro ej nära nog för att i halfdunklet se, om de voro märkta eller ej, men vi behöfde kött och hoppades att de voro omärkta, s. k. »clean skins».

Skottet small och vår oxe föll, träffad bakom bogen. Nu observerade vi, att det skjutna djuret var brännmärkt med ett nummer, hvilket tydde på, att Bomarrah station vid nedre Gilbert var dess ägare.

Detta gjorde oss naturligtvis rätt ledsna, men vi tröstade oss med att stationen i fråga ägde cirka fyrtio tusen kreatur, hvilka de i sin tur »förflyttat» från diverse stationer kring floderna Norman och Flinders.

Knackade samvetet på allt för högljudt, kunde vi ju betala den lilla stuten, om vi någonsin komme till Bomarrah; men någon sådan knackning förnummo vi ej.

För säkerhetens skull, ty försiktighet är en dygd, brände vi både huden och benen, men köttet togo vi med oss hem och saltade och torkade och rökte.

En sådan rostbiff, som vi den aftonen stekte mellan glödheta stenar, har jag hvarken förr eller senare smakat; det var en rätt för gudar.

Då det åter kom på tal att finna Charlies guldgrufva, förklarade denne bestämdt, att det var honom omöjligt att finna platsen, förrän Broken-wheel bedt honom om ursäkt för att han kallat honom svart. Att han benämnts lögnare kunde han förlåta, men att hafva kallats svart — aldrig!

Detta vägrade Broken-wheel att göra. Han resone-

Australisk björn med unge.

rade ganska logiskt: »Kallar jag dig hvit, så ljuger jag, kallar jag dig gul, så blir du lika förbannad, därför är du svart, din fan!»

Och därvid blef det.

För öfrigt besparade denna lilla tvist Charlie obehaget att behöfva finna en grufva, om hvars tillvaro han själf icke hade den minsta aning.

I alla händelser hittade vi några uns guld, och när tiden framskridit så långt, att vi voro skyldiga Bomarrah station för tre oxar, stod julen för dörren.

Själf ämnade jag styra kosan till Charleston, hvaremot mina vänner föredrogo att fira sin helg vid Percy River.

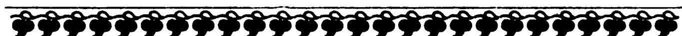
Vi togo farväl af hvarandra och skildes åt.

Af Ah-Pan fick jag sedermera veta, att Harry Wards häst på hemvägen störtat utför ett bråddjup, hvarvid både häst och ryttare omkommo.

Gule Charlie arresterades vid framkomsten till Percy River för att i Georgetown hafva stulit de sju hästar, vi haft till låns, men han rymde ur finkan och lefde sedan ett fritt, nästan fågelfritt lif i skogarna kring Carpentariaviken, och om honom kan man tryggt säga:

»Nog reder han sig.»

Rick.

Ulam, i Queensland, Australien, var ett af dessa små svampartade guldfält, hvilka under ett eller två år föra en tynande tillvaro för att sedan totalt öfvergifvas och glömmas. I sin blomstringsperiod bestod detta samhälle af 135 män, förutom kvinnor, barn och getter. Slumpen eller andra orsaker hade fört min vän Rick dit för att pröfva sin lycka. — Rick var glad och god.

I hans grufva: »Den dolda skatten», var guldet så väl doldt, att ingen, hvarken förr eller senare, lyckats finna det. Men Rick var ej en person, som fäste sig vid sådana småsaker.

Trots alla bevis på motsatsen, lyckades han öfvertyga platsens enda kapitalist, handlanden och hotellvärden Moses Silberstein, att »Den dolda skatten» var väl värd att hålla fast vid och otvifvelaktigt äfven existerade för den, som ville offra tid och pengar på dess utveckling.

Genom att mot kvitto stryka ett tjockt streck öfver debetsidan på Ricks konto i liggaren, öfvergick grufvan i Silbersteins ägo.

Nu frågar kanske någon, hvarför det ej förfors på samma sätt med kreditsidan?

Det behöfdes ej, ty på den stod intet skrifvet.

Kontraktsenligt skulle Rick kvarstå i tre månader mot lön och fritt vivre, (whisky och öl ej in-

Rick.

beräknade), för att taga rätt på guldet åt Moses Silberstein.

Detta var ju godt och väl, och Rick frodades och lade upp nya debetsidor i värdens böcker, och ingen törstig vandringsman gick oläskad förbi hotellet, om Rick fanns i närheten. Hade min vän ej i ett svagt ögonblick slagit sig på politik, hade han kanske varit där ännu.

Jag tror ej, att Rick vid denna tidpunkt hade några politiska åsikter, men Silberstein gynnade det bestående, d. v. s. han var konservativ och önskade vid de kommande valen se redaktör Buzacott i »The Rockhampton Bulletin» slå Jimmy Stewart, det radikala partiets kandidat, ur brädet.

Egentligen gaf Rick den s. k. fanken i hvem som blef vald, men ansåg det vara »fair play» att göra Moses den lilla tjänsten att aftonen före valet yttra några vackra ord till förmån för mr Buzacott. Rick och Moses hjälptes åt att sätta ihop talet, och den förre använde hela förmiddagen och en del af eftermiddagen att lära det utantill, medan Moses var stadigt sysselsatt i affären med att sälja ägg; icke nyvärpta, utan sådana där skvalpiga, gulfläckiga, från Kina importerade ägg, som han de sista tre månaderna hade ansett såsom alldeles osäljbara. Det erkännandet vill jag dock gifva Moses, att han genast höjde priset med femtio procent, men ändå tyckte jag ej det var riktigt gentilt gjort att just i dag slutförsälja ägglagret. Eller ville han månne hämnas för grufköpet?

Ändtligen var tiden inne. Boden stängdes, men i baren bjöds på »free drinks», en förmån, som hela den församlade menigheten begagnade sig utaf.

Talarestolen, en tom fläsklåda, rullades ut på planen framför hotellet, och Rick tog sig en sista styrkare och besteg tribunen. Han hostade ett par gånger och sade: »Gentlemän! Medborgare! Fria valmän! Jag — vi — i afton — god afton — come and have a beer!»

Denna vändning hade publiken nog ej tänkt sig, men den följde lydigt med — utan undantag.

»En talares första plikt är», sade Rick till mig på vägen in till baren, »att från början befalla öfver sitt auditorium, ser du. Det har jag gjort och de komma att utan bråk lyssna till hvad jag har att säga.» — Det hoppades jag också, men för hvem voro äggen?

Rick återtog sin upphöjda plats och talade: »Mina herrar; som jag sade nyss — du är ett fä, Bill Tom-

En frodig Ulam-picaninny.

kins! Jag såg, att det var du» — och Rick torkade äggulan ur örat — »Vi stå inför ett skede, hvars allvar — fan ta dig Stevens och dina ruttna ägg! tvi tusan! — ett skede säger jag, om hvars betydelse (pang — tvi)! sådana tjockskallade idioter som ni, (pang — pang) — försupna luffare och tjufstrykare (pang — krasch — pang), som jag skall vrida nacken af!» (Pang) — Här veks Rick dubbel och föll af

fläsklådan — det sista ägget, som träffade honom mellan ögonen — var ett porslinsägg! — Mötet var slut. Andens adel hade besegrats af den råa majoriteten! — Politik är ingen framtid för en rättskaffens yngling, såvida han ej har samma åsikter som »mannen med den stora klubban».

Ännu klockan elfva på aftonen lefde Rick, och vid fyratiden på morgonen var han så pass återställd, att han kunde begifva sig ut för att söka efter föröfvaren af nidingsdådet med porslinsägget — han ville ta hans skalp — men tyvärr fick han den aldrig.

Med första coach reste Rick till Rockhampton, där han grundade ett fiskrökeri efter svenskt mönster, hvilket dock på grund af den ringa tillgången på fisk ej kunde bära sig, utan blef han tvungen att bilda ett bolag af företaget, för att icke själf göra någon förlust. Den ärligt förvärfvade penning, han sålunda blef ägare utaf, användes till startandet af en fotografiatelier tillsammans med en fackman, som äfvenledes insatte något kapital.

Denna affär — efter amerikanskt mönster — blomstrade en tid, men som fotografierna besutto den egenskapen att efter sex veckor utplånas och lämna kortet blankt, måste Rick, som tröttnade på att ständigt mottaga klagomål från en förbittrad och missnöjd allmänhet, upphöra med denna födkrok, och det var endast med utveckling af den största energi, som det lyckades honom att äfven nu bilda ett bolag, i hvilket han dock uteslutande förbehöll sig kontanter. Aktier hade han ingen användning för, ty hans hälsa fordrade att han fortast möjligt kom till ett svalare klimat.

Han bor i Stockholm nu och har gjort sig be-

märkt som affärsman och uppfinnare. Hans »arktiska kylmaskin» och den patenterade konservbrytaren äro snart tillfinnandes i hvarje hem, och hans papp är den förnämsta i världen. För politik bibehåller han ett visst förakt, och vill ni se honom arg, så säg bara: »Moses», men stå ej inom skotthåll för hans knytnäfve.

Har ni någon gång sett en lång, mörk, distinguerad herre med ett märke såsom efter något hårdt, kastadt föremål i pannan? — D'ä han.

Billy sjöröfvaren.

Det var i början af juli månad, en härlig typisk vintermorgon på Thursday Island; temperaturen var omkring + 30 grader i skuggan, men en frisk bris blåste öfver sundet och kom kokospalmernas kronor att vagga och prassla öfver våra hufvuden, där vi några stycken stodo samspråkande utanför hotellet och väntade på att gonggongen skulle ljuda till frukost.

Till höger reste sig Prince of Wales Islands imponerande kullar, midt framför oss syntes Horn Island med dess yttersta, tvåhöfdade udde Kings Point, bakom hvilken det oändliga Stilla hafvets vågor rullade.

Ett tjugutal »luggers» lågo förankrade längs stranden och en och annan monoton negermelodi nådde våra öron från deras däck.

De förhärskande dragen hos alla denna morgon voro frid och belåtenhet, rena skjortor och linnebyxor,

och i tålig förbidan slogo vi oss ned i den hvita sanden och betraktade hajarna, som emellanåt visade sina svarta ryggfenor öfver vattenbrynet.

Sedan alla nyheter rörande pärlfisket dryftats, vände jag mig till portugisen Dan och en storväxt, skäggig och brunbränd, för mig obekant person och yttrade:

»Jag hör, att 'Billy Sjöröfvaren' återkommit till ön, jag undrar just hvems skuta han kommer att nypa denna gången?»

Samtalet afstannade nu, och tystnaden började blifva tryckande, då Alec Macdonald vände sig till mig och sade:

»Det är bäst att du frågar Billy själf om det, det är han, som sitter bredvid dig.»

Att jag blef snopen är ett mycket lindrigt uttryck för hvad jag kände vid detta tillfälle, och jag är säker på, att alla närvarande väntade, att sjöröfvaren ögonblickligen skulle tillintetgöra mig, men så skedde lyckligtvis ej.

Det gjorde mig ondt, om jag sårat främlingens känslor, helst som han var i det närmaste dubbelt så stor som jag, och jag bad honom ej taga illa upp att jag högt yttrat, hvad alla andra tänkte. Hade jag känt honom förut, så hade äfven jag tegat.

Billy log ett bredt grin i sitt tofviga skägg, i det han gaf mig handen, och äfventyret upplöstes i det sedvanliga: »Come and have a drink!» — och se'n voro vi de bästa vänner.

Han var en kraftfull koloss, denne gynnare, om vid pass fyrtio års ålder, en riktig vikingatyp och tämligen ärlig i handel och vandel — på ett undantag när. Och detta undantag hade urartat till en

slags kleptomani hos honom och förskaffat honom tillnamnet »piraten». Det var honom nämligen omöjligt att se en smäcker och välbygd farkost utan att intagas af ett oemotståndligt begär att äga densamma, och om den icke vaktades väl, tog han den också.

Hans sista eskapad, den från hvilken han just nu återkommit, hade varit ett dubbeldrag af princip och kärlek och strandade endast genom en olycklig slump.

Piraten var nämligen förlofvad med Bridget O'Shannessy, kokerskan på Smyths hotell, en medelålders irländska af ett föga tilltalande yttre, men med ett tillgodohafvande i banken på nära sex hundra pund. Äktenskapet hade nog på öfligt sätt kommit till stånd, om icke efter den gamla satsen att »the course of true love never did run smooth», William hade gått och förälskat sig i en liten sextonårig binghy-flicka, svart som spaderess men för öfrigt näpen och behaglig.

Hvad som icke förbättrade saken var, att Koolibah, som hon kallades, med hela sin lilla kropp och själ återgäldade hans kärlek, hvaraf följden blef, att dessa två snart nog insågo, att lifvet hade intet värde, om det icke finge lefvas endast och allenast för deras ömsesidiga stora böjelse, och detta kunde ej lämpligen ske på Thursday Island.

Men Billy Sjöröfvaren var situationen vuxen. En vacker dag saknades både han och lilla Koolibah, och hvad som väckte ännu mera uppseende, äfven den förmögna köpmannen Clarks lugger, »The Albatross», var försvunnen.

Polisen i de olika hamnarna rundt om Australien underrättades fast uta nresultat; »Albatrossen»

hade tydligen flugit sin kos. Om några veckor var händelsen i det närmaste glömd, då kaptenen på en från Europa ankommande bark rapporterade, att han i Indiska oceanen, ungefär tre hundra mil söder om ön Lombok, mött en lugger på omkring trettio ton, länsande för fulla segel, och hvilken på beskrifningen måst hafva varit mr Clarks »Albatross». Skoten hade varit fastgjorda och ratten surrad, och om några människor funnits ombord, måste de vid tillfället hafva befunnit sig under däck.

Nu varskoddes i sin tur per kabel polisen i javanska hamnar och följden var, att »The Albatross» kort därpå beslagtogs af myndigheterna i Batavias hamnstad, Tandjong Priok, och Billy och Koolibah arresterades och insattes i fängelse i Batavia.

För resten var det ju ingen dålig bragd, att utan annan besättning än den unga flickan föra en så pass stor farkost den ganska ansenliga vägen till Sundaöarna.

Herr Clark fick resa till Java för att identifiera sitt fartyg, och Billy med sin älskarinna återsändes under polisuppsikt till Thursday Island.

Vid den därpå följande rannsakningen frikändes Koolibah, hvaremot Billy sjöröfvaren dömdes till tre hundra punds böter, eller om dessa ej kunde anskaffas till ett år och sex månaders fängelse.

William saknade så pass stora kontanta medel och skulle således per första ångare transporteras till Normanton för att där aftjäna det honom ådömda straffet. Till sin oerhörda förvåning utsläpptes han dock samma dag och försattes på fri fot. Bridget O'Shannessy hade uppoffrat halfva sin förmögenhet för att utlösa sin otrogne pirat.

Rörd öfver ett sådant bevis på hennes kärlek, svor Billy att redan samma dag infria sitt förut gifna äktenskapslöfte. Detta gjorde han också, och ett par timmar senare hade han och Bridget O'Shannessy för lifvet hoplänkat sina öden. Men Koolibah försvann från ön, ingen visste hvart hon tagit vägen, men det ansågs troligt, att hon pr kanot återvändt till stammen på Kap York.

De följande dagarna träffade jag ofta piraten; han såg ej lycklig ut, tvärtom började han mer och mer likna en, som bär på någon stor sorg. Ett par gånger öfverraskade jag honom med att stå och stirra utåt hafvet med händerna i byxfickorna och den slocknade pipan i munnen.

En vecka efteråt var Billy försvunnen från hustru och hem. Samtidigt saknades äfven Londonska missionsförbundets nybyggda kutter »Albion», hvilken legat redo för att om några dagar afgå på en hedningaomvändelse-expedition bland öarna. Denna gången hade piraten valt förståndigt. »Albion» var en lättskött snabbseglare, väl beväpnad med gevär, biblar och annan ammunition samt provianterad för fem månader; äfven på öl och spritvaror fanns god tillgång — missionärerna äro minsann inga kostföraktare!

Sjöpolisen sattes i rörelse och sunden genomsöktes utan att hvarken »Albion» eller Billy syntes till eller hördes af.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Ungefär ett år efteråt, då jag var på en rekreationsresa till Brisbane, erhöll jag i korsband från redaktör Hodell på Thursday Island ett exemplar af

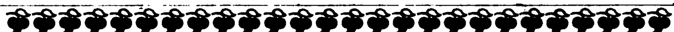
hans tidning »The Torres Straits Pilot», hvilken bland annat innehöll följande notis:

»Regeringens ångare 'Southern Cross' inkom hit i går efter en kryss bland öarna, medförande den för omkring ett år sedan stulna missionskuttern 'Albion'. Vår redan då uttalade förmodan att den omhändertagits af Billy Sjöröfvaren besannades, men såväl denne som den honom åtföljande flickan Koolibah beröfvade sig själfva lifvet hellre än att skiljas inom fängelsets murar. Kuttern påträffades mellan Badu Island och Nya Guinea och ångarens signal till flyktingarna att gifva sig beaktades ej, utan styrde dessa i stället kurs på Badu Island för att söka undkomma på grundt vatten. Detta lyckades dock ej, utan blef kuttern vederbörligen upphunnen och infångad.

Dessförinnan smällde två skott och de bägge fribytarekamraterna inträdde tillsammans i den värld, där måhända alla raser äro likställda.»

Båda lades i samma grift under ett Pandanusträd på Badu's strand, och det i stammen inskurna B. — K. † 1896, är allt, som utvisar deras sista hviloplats.

I jungeln.

Detta är ej ämnadt att blifva någon politisk afhandling, ty sådant hör ej hit. Ej heller besitter författaren de egenskaper, hvilka erfordras för att parlamentariskt förbättra eller försämra ett samhälle. — För det andra har han redan en gång försökt det — vid folkomröstningen angående federation af de australiska kolonierna — och bär som minne häraf ännu i dag ett ärr på vänstra sidan af sitt kranium.

Men att sansadt och lugnt, efter dagens vedermödor, vid lägerelden utbyta tankar om den politiska ställningen och kritisera regeringens förslag och åtgöranden, är ett vanligt och populärt tidsfördrif bland Australiens skogsbefolkning.

När man är »out back» som det kallas, utom räckhåll för järnvägar och coach-router äro tidningar naturligtvis sällsynta och begärligt eftersökta, och näst efter de mer eller mindre antika underrättel-

»Boar Pocket» hotell.

serna från de olika guldfälten, äro de politiska nyheterna de mest uppskattade.

Således var det ju mindre underligt, om min kamrat och jag jämförde våra meningar om Australiens ställning till Japan och Kina, hvilken vid denna tid tycktes ingifva koloniernas politici allvarsamma farhågor.

Den nyssnämnde kamraten, John Norman, var då, och är fortfarande, en af mina bästa vänner, ehuru hans verksamhet numera är förlagd till portugisiska Sydväst-Afrika. Han var norrman till börden och son till den för ett par år sedan aflidne berömde botanisten, »Norges Linné», som hans landsmän tycka om att kalla honom. —

Om en debatt fördes i något läger, hvarest flere nationer voro representerade, höllo vi ihop och voro skandinaver och skröto gemensamt med stora namn:

John Ericson, Ibsen, bröderna Nobel, Jörgen och Carl den tolfte; men om vi voro på tu man hand höjde hvar och en sin egen nation till skyarne, på bekostnad af den andres.

Vanligen afhöllo vi oss dock från unionspolitik, men denna afton kom den på tapeten. —

Vi voro på väg från Cairns till Mulgravefloden under regntiden och följaktligen icke vid bästa humör, då vi om aftonen nådde »Boar Pocket», en naturlig, öppen plats, midt i den täta jungeln. Att här finna ett lämpligt lägerställe på marken var dock absolut omöjligt. Allting var öfversvämmadt och vattnet nådde på de »torraste» fläckarne halfvägs till hästarnas knän.

Slutligen bestämde vi oss för att tillbringa natten på stammen af ett kullfallet, ofantligt gummiträd,

hvilket, om ej bekvämt, åtminstone höjde sig tre fot öfver vattenytan.

Gepäcket togs af hästarne och placerades på vindfällets grenar och efter mycket besvär lyckades det oss att tända en eld ungefär midt på stammen, där vi också tillredde en skvätt té, utan att dock kunna få vattnet upp till kokpunkten, ty elden alstrade endast glöd men inga flammor, och för att den ej helt och hållet skulle kväfvas af röken tvungos vi att turvis sitta och vifta på den med hattarne.

När supén var undanstökad, bäddade vi åt oss så komfortabelt som möjligt, på hvar sin sida om den skrala brasan och samtalet flöt in på den förenämnda gula faran. — Sedan vi kommit öfverens, eller rättare sagdt, icke kommit öfverens om hur denna fråga bäst skulle lösas, kom samtalet efter vanligheten att röra sig om hemländerna. Norman beundrade Björnson och Nansen, men ännu mera Nordenskiöld; förr hade han äfven satt Lumholtz högt, men sedan vi själfva bestigit samma och flera bergstoppar och trängt igenom samma skogar och hundra mil bortom dessa, tror jag, att han började anse denna upptäcktsresande som en humbug. —

Huruvida det föranleddes af något nyss skett »overgreb» minns jag ej, men om en stund hade vi en ifrig och ganska hetsig unionspolitisk dispyt i gång. Till slut kom min väns blod i sådan svallning, att han glömde hvar han befann sig och hoppade upp från sin hviloplats, för att bättre kunna demonstrera någon poäng.

Följden var att han hufvudstupa plumsade i vattnet! Själf skulle jag räcka honom en hjälpsam hand, då jag halkade på den våta stammen, och

gjorde honom sällskap ner i kärret, i fallet sopande med mig tekannan och den med så mycket besvär åstadkomna elden. Vattnet var endast fyra fot djupt, så vi kraflade oss upp igen, kallare och lugnare än förut och möjligen också något våtare. — Jag tror detta var sista gången vi befattade oss med svensk-norsk politik. — Numera nämna vi den aldrig — ej ens i bref — och vänskapen är fastare än någonsin.

Vid soluppgången följande morgon sadlade vi ånyo våra stackars hästar, hvilka hade gjort sig ett nödtorftigt mål af blad och buskar och af det på de grundare ställena uppskjutande gräset. Vi också voro olustiga och styfva i lederna, men måste det oaktadt skratta, då vi tänkte på föregående aftons lilla missöde.

Komna till andra sidan af Boar Pocket, funno vi att marken här var högre än där vi hade tillbringat natten och äfven att här fanns ett hotell.

Själfva huset, som var af bark, var väl knappt värdt femtio kronor, men här verkade det i alla fall civilisation, och vi voro ej sena att stiga af och skaffa våra hästar några liter majs, hvilket de så väl behöfde.

För eget bruk skaffade vi också en liter, hvilken *vi* så väl behöfde, och tack vare denna, förståndigt använd, fingo vi hvarken reumatisk feber eller förkylning, fastän vi i fyra dygn ej haft en torr tråd på kroppen.

Strax intill hotellet hade förlagts ett polisläger, bestående af sex svarta spårare, under befäl af två hvita konstaplar. Dessa voro här dels för att skydda hotellet mot öfverfall af infödingar samt dels för att

vara till hands om hjälp skulle behöfvas på det tjugofem mil därifrån belägna guldfältet. Äfvenledes tycktes dess uppgift vara att lära främlingar spela poker, och våra lärpengar på en kort stund belöpte sig till trettio shillings. —

De två polismännen voro nog vänliga att följa oss några mil på vägen, för att visa oss den kort förut på högplatån upptäckta sjön Eacham, (eller Yeetcham). Denna lilla sjö, hvilken är omkring en

Svarta spårare.

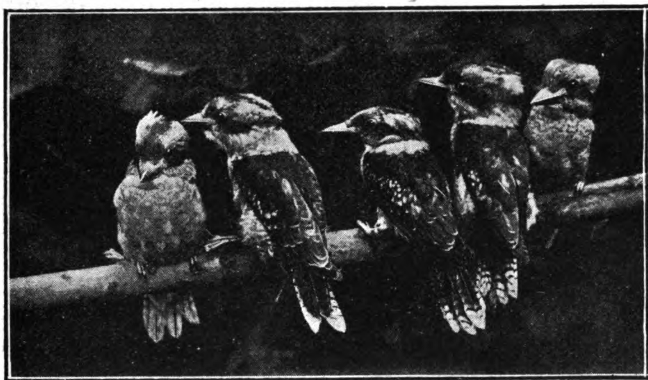
mil i diameter, har ursprungligen varit kratern på en för länge sedan slocknad vulkan. Dess djup lär vara oerhördt, och infödingarne kunna ej förmås att bada i dess vatten, »ty där devil-devil sitta ned», påstå de.

Vi försökte förgäfves — mot tobak och tändstickor — att förmå några unga negerkvinnor, som samlade frukter i närheten, att visa sin skicklighet i simkonsten.

»Gin gå i, gin dö, devil-devil äta upp», var allt hvad de tycktes ha klart för sig, men hvem denne »devil-devil» var, fingo vi ej veta.

Några mil härifrån finnas ytterligare två små bergsjöar, af de svarta kallade Barrang och Boonoobagolamee. De äro alla omgifna af en yppig och förtjusande vegetation.

På stranden af Yeetcham-sjön fingo vi bevittna en ganska intressant tilldragelse. En kookaburra,

Kookaburras eller skrattfåglar.

eller s. k. skrattfågel, hade råkat i strid med en svart orm, vid pass fyra fot lång.

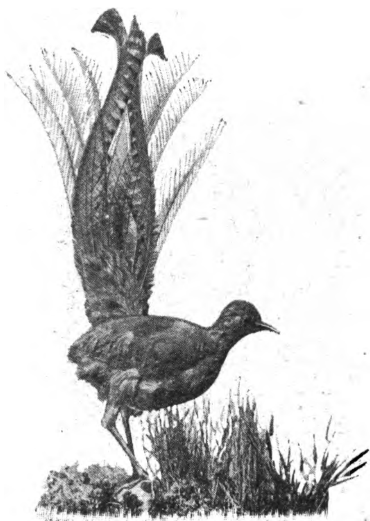
Fågelns alla försök att aflifva reptilen hade dock misslyckats, då den förre med näbben grep ormen om nacken och höjde sig med den ett par hundra fot högt upp i luften. Här släppte han sitt offer, hvilket efter fallet blef ett lätt byte för kookaburran.

Vid andra tillfällen har jag sett denna fågel anfalla ödlor af betydlig storlek. Blir kampen för

ojämn uppgifver skrattfågeln sitt ljudliga ki-ki-ki-ko-ko-ko, då hjälp snart anländer och reptilens öde är afgjordt.

Fågelvärlden i allmänhet är rikt representerad i denna jungel.

Ofta tillkännagaf en trumpetstöt och ett knakande bland buskarne, närvaron af den ståtliga och glänsande kasuaren.

Lyrfågeln.

Någon stor fruktan för människor tycktes ej dessa strutsfåglar hysa, ty ofta kunde de stanna och betrakta oss tills vi närmat oss på endast några få stegs afstånd. Här förekommo äfven lyrfågeln, och mera talrikt scrub-höns och kalkoner samt dufvor och papegojor i de mest lysande färger. Pelikanen förekommer i de lugnare vattendragen.

Vid den lilla kratersjön sade vi farväl till våra vägvisare och fortsatte, för att om möjligt nästa dag uppnå Mulgraveflodens källflöden.

Hästarne började nu förorsaka oss större bekymmer. Dels var det ofta nästan omöjligt att få dem igenom de täta snåren, utan att hugga väg med scrubknifven, ej heller fanns det något gräs för dem att äta. — Vi kommo dock fram dit vi skulle, men funno det omöjligt att här hålla fyra hästar vid lif.

För att de ej skulle svälta ihjäl måste vi baka bröd åt dem, något som ej kunde bära sig på ett ställe, där lifsmedel voro både dyra och svåra att anskaffa. Sålunda beslöto vi, att Norman skulle taga hästarne tillbaka till Cairns för att sedan i sällskap med andra guldgräfvare återvända till fots. Under tiden ämnade jag söka efter något ställe, där det kunde löna sig att börja vaskning.

Vårt stam-lokus i Cairns.

Häruti lyckades jag ganska snart, ehuru jag näppeligen skulle kunna hafva funnit en svårtillgängligare inmutning. Det guldförande lagret befann sig nämligen på botten af en med större och mindre kullerstenar fylld »gully» (ravin), i hvilken dessutom vattnet rann till ett djup af flera fot. Men guld fanns där och det afgjorde saken. I flera dagar arbetade jag, stående i vatten till midjan, och ehuru sämskskinnspåsen fylldes långsamt, började jag kalkylera

på stora förtjänster efter regntidens slut, då en natt himmelens slussar öppnade sig och bortåt fyrtio tum regn föll på några timmar.

De branta, mörkgröna bergssluttningarna förvandlades till brusande kaskader; jordskred fyllde floder och raviner och vattenmassorna måste skaffa sig nya aflopp. Allting var kaos och tält och palmhyddor spolades bort. Männen insågo faran i tid, så inga lif spilldes, men många förlorade allt, hvad de sträfvat för. Jag räddade vårt guld — omkring två uns — och min revolver.

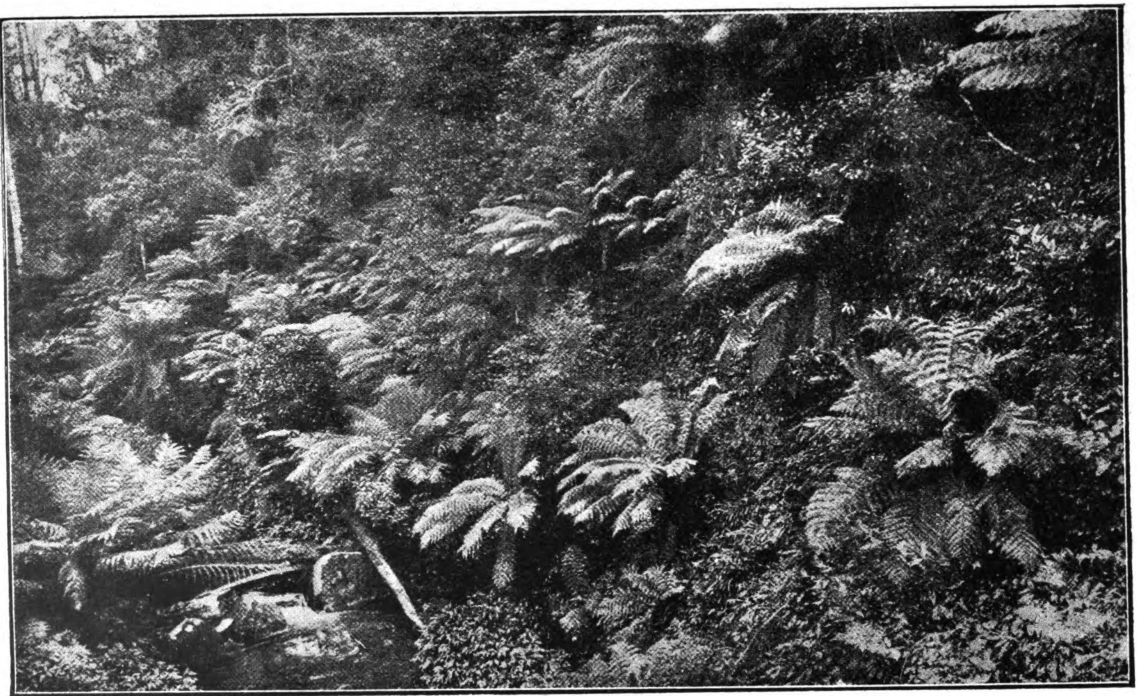
Då dagen bröt, och elementen lugnat sig, fanns ej mycket kvar som påminde om de gamla inmutningarna, och de, som voro hågade att fortsätta arbetet, fingo börja om igen ifrån början.

Åtskilliga hade fått nog och gingo att uppsöka torrare landsändar, och med en af dessa sände jag bud till Norman, att jag ämnade begifva mig till Goondi, vid Johnston River.

Att den färd, jag nu ensam företog, ändade lyckligt, är blott ett ytterligare ett bevis på, att icke vi, utan vårt öde spelar en ganska ingripande roll i hvad vi företaga oss.

Efter en vandring, som mera liknade en distanslöpning på öfver tjugufem mil, lämnade jag högplatån bakom mig och uppnådde de lågt belägna Russel- och Mulgravedalarne.

Vid ett tillfälle kom ett spjut hvinande förbi mitt ansikte och splittrades mot en trädstam vid sidan af stigen. Ingen lefvande varelse syntes till, men jag höjde hotande revolvern för att sätta skräck i min osynliga fiende — ett tomt hot — ty jag ägde ingen användbar ammunition. På ett annat ställe hittade

Skogslandskap, Russel River.

jag en rykande eldbrand i min väg, något som icke heller bidrog att slappa mina redan förut spända hörsel- och synsinnen.

Att veta sig vara följd och bevakad utan att själf kunna förnimma någonting är olidligare än att stirra en säker död i ögonen!

Då jag uppnådde kineslägret vid Russelflodens vadställe och kände mig räddad, drog jag en suck af lättnad och tacksamhet, som sannerligen ej var hycklad.

De goda kineserna omhuldade mig på bästa sätt med mat och dryck — mot betalning förstås — och som floden på grund af öfversvämningen var »okrossbar», bidade jag här i nio dagar, i förhoppning på att vattnet skulle sjunka. Då så ej blef fallet och mitt guld började smälta samman, beslöt jag mig för att följa floden mot kusten för att på så vis uppnå bebyggda trakter. För återstoden af guldet köpte jag af kineserna en gammal mynningsladdare jämte något krut och hagel, och stärkt med det moraliska mod ett skjutvapen ingifver begaf jag mig ånyo ut på vandring.

Stora sträckor, till största delen bevuxna med vilda bananer, voro öfversvämmade, och miltals vandrade jag i vatten upp till knäna. Funnos några torra ställen vimlade de af ormar; ett par gånger trampade jag på dem, men de tycktes vara för lata att bita, eller kanske de ansågo mig som en olyckskamrat, och det var deras medfödda hederskänsla, som bjöd mig fritt pass. Jag är nästan hågad att tro det senare, ty djuren äro ofta misskända af människorna.

Ett par gånger träffade jag på svarta, men de ofredade mig ej utan gåfvo mig några fiskar, som

de fångat, i utbyte mot ett par fåglar, hvilka jag skjutit.

Nu hade regnet upphört; molnen delade sig och solvärmen började hastigt göra sig gällande.

Endast de tre högsta topparna på Mount Bellenden Kerr i norr voro insvepta i hvita molnmassor, hvaremot Mount Pyramid i öster stod klart aftecknadt mot den blå himmeln. Så länge sådana landmärken funnos, behöfde jag hvarken karta eller kompass. Snart glesnade skogen, och vida gröna slätter öppnade sig inom min synkrets. På andra sidan af en djup, snabbt ilande liten flod, bland lummiga trädkronor, skymtade taket på en solidt uppförd byggning, medan uthus och rymliga inhägnader tydde på, att jag uppnått en boskapsstation.

Så förhöll det sig också. — Det var Newman Brothers station, Aloombah, jag hade framför mig, och i glädjen öfver att åter vara bland hvita människor, sprang jag i ån, ehuru jag sedermera upptäckte, att där fanns godt om krokodiler och simmade öfver till andra sidan. En stund senare stod jag inför den ene af ägarne och hans familj och hälsade och bytte nyheter om både ett och annat.

Elegant var jag ej. Mina kläder voro sönderrifna och skodonen fasthöllos vid fötterna af slingerväxter i stället för remmar, och en trasig hatt och ett fyra veckors gammalt helskägg förhöjde nog icke skönheten hos mina själfulla drag.

Men vi voro i Queensland och i dess utmarker och ej i Sverige, och med en rörande gästfrihet inbjöds jag till middagen, som just var färdig att sättas på bordet. Jag berättade om mina öden de sista veckorna, och mr Newman talade om den stora öfver-

svämningen, och om huru de med knapp nöd undgått att jämte boningshuset blifva vågornas rof. Af sina sex tusen nötkreatur hade han förlorat en femtedel samt dessutom fyrtio hästar och en svart stallpojke, hvilken senare hade varit ovanligt duglig.

Nu ämnade han taga skadan igen genom mejerihandtering och hade för ändamålet från Sydney anskaffat en De Lavals separator, hvilket gladde mitt fosterländska hjärta.

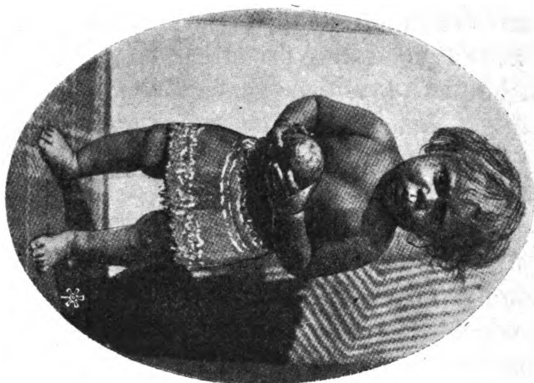
Jag fick tvärt anställning på platsen som »stockman» och mjölkare, och sedan jag från stationsförrådet skaffat mig nya kläder och rakat af mig skägget, såg jag så prydlig ut som trots någon, och på kvällen dansades med flickorna på verandan och allt var lif och lust och glädje.

Nästa morgon började mjölkningen. Jag halfmjölkade två kor och fick stelkramp i fingrarna. Den adertonåriga, blåögda Nellie såg min förlägenhet och visade mig, hur jag skulle bära mig åt. Jag var en uppmärksam och tacksam lärjunge, och om en vecka mjölkade jag hvarje morgon på min andel trettiofem kor med samma kläm som John och Nellie.

Till mina åligganden kom snart att blifva alla ungdomarnas informator.

Efter slutad mjölkning vid tiotiden åto vi frukost, hvarefter lärdom inpräntades till klockan ett, då vi åto lunch eller middag. Därpå sadlades hästarna, och boskapen samlades eller inspekterades i olika delar af de vidsträckta markerna. Hela eftermiddagarna sutto vi i sadeln — pojkar som flickor — och många roliga äfventyr voro vi med om, vid infångandet af omärkt boskap, eller då vi ansattes af någon mer än vanligt modig ungtjur. Äfven på de

svarta måste vi hålla ett vaksamt öga, och sedan vi en gång öfverraskat dem vid en kannibalfest i den

En liten kannibal och hans mamma, hvilka efter många besvärligheter vågade låta sig fotograferas.

närmaste jungeln, tillätos de ej att vistas inom fyra mil från stationen.

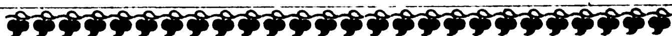
På Newman Bro:s station tillbragte jag fyra månader, hvilka jag räknar till de angenämaste i mitt

lif. Guldfebern, som slumrat, vaknade ånyo. En dag anlände Norman, hvilken en tid vistats i Herberton, till Aloombah, med våra fyra hästar, feta och friska och färdiga för en långtur.

Litet vet man vid resans början, hvar målet kommer att ligga.

Den färd, vi nu började mot inre Australien, räckte i öfver två år, och det var på denna vi tro oss hafva funnit lösningen till mysteriet om den försvunna, stora Leichardt-expeditionen.

Bättre brödlös än rådlös.

Lyckan hade en tid varit motig, hvarför vi beslöto, Göteborgs-Jim och jag, att försöka vår tur i Chillagoe, ett nytt koppardistrikt.

»Du förstår väl», filosoferade James, »att en grufva med 75-procentig kopparmalm är värd långt mer än en guldgrufva utan guld; och vilja vi inte själfva bearbeta den, så kunna vi ju alltid sälja till något engelskt syndikat för ett par tusen pund kontant, och när vi fått det, kvista vi öfver till Fly River på Nya Guinea, där guldet ligger uppe bland gräsrötterna och väntar på att bli upplockadt. Vi behöfva ingen stor expedition, ty konsten är blott att stå väl med infödingarna, och den saken förstår jag att sköta om.»

»Ja visst ja», afbröt jag min vän, »men om vi kanske först skulle skaffa den där 75-procentiga kopparmalmen.»

Lastning af ved för kvartskvarnen.

»Ja, det är ju det jag säger», genmälte Jim. »Tag du ned tältet och packa ihop grejorna, så går jag och söker rätt på hästarna.»

Allt var snart packadt och klart, och som det ännu torde dröja en stund, innan Jim kunde vara tillbaka, gick jag ned till »Royal Hotel», som nu fått nytt tak, och köpte en butelj enstjärnig Hennessy »mot ormbett».

Jag visste, att Jim skulle gilla detta försiktighetsmått.

Det var redan långt fram på kvällen, då Jim anlände med hästarna, men fullmånen lyste på en klar himmel, och med den svala aftonbrisen fördes doften af feberträd och eucalyptus, och en half timme senare voro vi på väg mot okända öden och 75-procentig kopparmalm. Då halfva natten förlidit, utan att vi sett så mycket som stjärten af en orm, började det blifva enformigt att lyssna till skvalpet i motgiftsbuteljen, och snart började James känna krämpor i magtrakten.

Månne det skulle blifva rödsot? Konjak är ju verksam äfven i sådana fall, och det är bättre att förekomma än förekommas.

Följaktligen stego vi af hästarna och medicinerade.

Under loppet af nästa dag återkommo Jims magplågor med korta mellanrum, och tidigt på eftermiddagen var vår Hennessy slut.

Samtidigt inträdde lyckligtvis en märkbar förbättring i Jimmys hälsa, hvilken sedan under hela färden icke vållade oss någon oro.

Åtta dagar hade vi varit på väg, då Chillagoes kägelformiga bergspets kom i sikte.

Som på alla nya gruffält var här lif och rörelse, hvar och en eggad af hoppet att blifva rik.

Rad efter rad af hvita tält. Här ett skjul, tjänstgörande som handelsbod, här några stolpar uppbärande ett tak af löfruskor, under hvilket ett par smeder voro i arbete, samt det oundvikliga »hotellet», byggdt af bark och tomlådor, i hvilket öl och whisky utminuterades till en shilling per drink.

Efter att vid baren hafva öfvertygat oss om, att ölet var surt och whiskyn prima, befriade vi våra hästar från sadlar och packning samt läto dem gå för att sörja för sin egen utfodring, hvilket ej var svårt, ty vatten fanns i riklig mängd, och det saftiga gröna gräset stod manshögt.

Vi höggo ned några raka ungträd och om en stund var tältet uppsatt efter alla konstens regler.

På aftonen genomströfvade vi samhället, träffade några bekanta och lade oss till med allt vetande, som stod att vinna om kopparfältet.

Detta ingaf inga omedelbart lysande utsikter. Allt berodde på om Moffatt & Co:s stora inmutning köptes af det engelska bolag, med hvilket de lågo i underhandling. Lyckades detta skulle smältugnar och nödigt maskineri genast uppföras, lyckades det ej, komme troligen detta fält att ostördt få vara i kängurus och opossums ägo för ännu en generation.

Under dessa förhållanden måste vi omedelbart skaffa oss några inkomster, eller också fortsätta färden uppåt halfön, ty kontanterna voro i det närmaste slut, och hästarna ville vi ej skiljas vid.

Efter vanligheten var det James som först fick den ljusa idén.

På platsen fanns ingen bagare. Vi skulle starta ett bageri, och handelsmannen skulle bli vår förlagsman.

Han komme ju i alla fall att förtjäna groft på allt mjöl m. m., som skulle gå åt.

Nå ja, mr Blanford var ej olifvad för saken, helst Jimmy uppgaf oss båda vara förstklassiga yrkesbagare. Vi togo tvärt itu med byggandet af en bakugn.

Termitmyrstackar brötos ned och knådades med vatten till en seg lera, hvaraf vi gjorde tegel, hvilket sedan soltorkades. Detta arbete uppväckte stor undran hos ortens svarta befolkning, och när jag förklarat ändamålet för dem, blefvo de så förtjusta, att de hjälpte oss att bära både vatten och murbruk, dessa tjänster att betalas med nybakadt bröd, så snart allting var klart.

När ugnen var färdig, fattades mjöl, jäst och bakträg.

Mr Blanford körde upp fem säckar mjöl till vårt bageri jämte några paket humle för tillverkning af jäst.

Nu gällde att skaffa ett tråg för degen. Detta var kinkigt nog, ty några lämpliga bräder funnos ej på platsen. Efter att noga, tillsammans med mr Blanford, hafva granskat hans ganska rikhaltigt sorterade lager, utan att finna något, som kunde användas till bakträg, märkte jag, huru James' blickar länge och frågande dröjde vid en likkista, som stod på ända mot en trafve dynamitlådor i lagerrummet.

»Ja, hvarför inte?» tänkte jag. »Den duger nog.»

Efter mörkrets inbrott hämtade vi vår likkista och installerade den som bakträg i vårt modärna bageri!

Jästen gjorde oss ganska mycket hufvudbry, i det hvarken Jim eller jag hade en aflägsen aning om, huru den skulle beredas, och att gå omkring och fråga några icke-fackmän till råds vore att sätta allmänhetens förtroende på spel. Efter många om och men blandade och kokade vi i en kittel med vatten omkring ett halft kilo humle, fem näfvar socker, två näfvar salt, något mjöl samt en butelj porter för att underlätta jäsningen.

Jag vet ej, om andra fackmän inom branschen skulle gilla detta recept, men själfva tviflade vi ej på dess lyftande egenskaper.

Tillsatsen af salt var min idé, alldenstund jag fruktade, att James eljest skulle använda jästen till läskedryck.

När denna blandning kokat en stund, lyfte vi den af elden för att kallna. Därpå silades den genom en nytvättad skjorta och tappades på buteljer.

Första baket gick af stapeln tidigt nästa morgon. Timme efter timme förflöt, men degen låg lika tung och dyster i likkistan.

Någon jäsning förmärktes ej.

Vi buro ut tråget i solvärmen för att påskynda reaktionen men tvungos flera gånger, vid främlingars annalkande, att åter bära in det i tältet, ty vi ville ej utsätta oss för att behöfva svara på närgångna frågor om hvem den döde var, eller om vi också idkade rörelse som begrafningsentreprenörer.

Frampå kvällssidan kunde vi ej uthärda längre i denna pinsamma ovisshet utan langade in våra bullar i den upphettade ugnen, tände våra pipor, satte oss på en stock och afvaktade händelsernas gång.

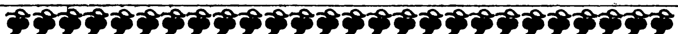
Jag såg, att Jim var nervös, och själf kände jag, att ett stort ansvar hvilade öfver vårt företag.

Midt under våra reflexioner rasade bakugnen och med den all vår själftillit. Mellan de grå tegelstenarna skymtade konturerna af svartbrända bullar, och ett intensivt os tillkännagaf, att allt räddningsarbete vore fåfängt.

Lyckligtvis hade det nu mörknat, och vid stjärnornas bleka ljus sökte vi rätt på våra hästar.

Då solens första strålar nästa morgon lyste öfver onda och goda i Chillagoe, voro Jim och hans kompanjon redan trettio mil bortom dess intresse-sfär.

Yankee-Neds pärla.

Att en engelsman lär sig tala infödingarnes språk är ytterst sällsynt. Icke en på hundra, af i Indien bosatta anglosaxer kunna tala hindostani eller singalesiska, hvaremot infödingarne själfva, för att kunna meddela sig med den härskande rasen tvungits att lära sig engelska.

På Java och de andra Sundaöarne är det gängse språket malajiska och alla där bosatta holländare tala det flytande.

Detta gör att de i sin tur äro mindre beroende af och kunna, utan stor vapenmakt, öfva ett kraftigare inflytande på sina vasaller, än engelsmännen på sina.

Landstig i Colombo eller i någon indisk hamn och ni skall finna er omringad af en hop tiggande och skränande slödder, visserligen hundra procent bättre än Afrikas araber och beduiner, men lika fullt

oblyga nog, att trots alla hotelser och käpprapp följa er genom gatorna.

Myndigheterna äro brittiska och infödingarna medvetna om sina rättigheter.

Om den resande sedan besöker Batavia eller någon annan stad på Java, förvånas han öfver det lugn och den höflighet, med hvilken de malajiska folkslagen bemöta honom. Myndigheterna här äro holländska och infödingarna äro hållna i tukt och ordning. Skulle en javanes först, eller i onödan, tilltala en hvit man, svaras han ganska säkert: »Soedah orang*) gila, dijem dan pigi»! (Nog, galna människa, tig och gå er väg.)

Den sålunda tilltalade går också och stannar ej för att resonnera om hvarför, eller om rösträtt, ty han vet, att den saken begriper han ej.

Erkännas måste ju, att engelsmännen äro världens förnämsta kolonisatörer, men huru millioner halfvilda folk skola hållas i styr kunna de lära af holländarne.

Men det var ej detta jag ämnade tala om, utan huru jag genom att kunna litet malajiska, en gång lyckades göra Yankee-Ned en tjänst, om det så kan kallas, att taga en lönmördare i hampan, just som han stod i begrepp att sticka dolken bland yankeens refben; och det anser jag att det kan, ehuru en och annan påstod att samhället skulle varit bättre utan Yankee-Ned.

---

*) Orang betyder människa, af hvilken det på malajöarna tyckes finnas tre slag, nämligen:

orang-lakki = människa maskulinum = man.

orang-prempóean = människa femininum = kvinna.

orang-utang = människa skog = skogsmänniska.

Hvem eller hvad Ned fordom varit, eller hvarifrån han kommit, visste ingen, men att han varit, och så vidt jag vet, ännu är en viktig faktor i Torres Sunds utvecklingshistoria, föll det ingen in att bestrida. Vid den tidpunkt, då jag gjorde hans bekantskap, var han en man på omkring femtio år, kraftig och muskulös, som hvarken fruktade Gud eller människor, och trots den råa ytan framskymtade mången gång drag, hvilka mest af allt påminde om Nietzsches »öfvermänniska».

Han var den ende hvite man på ön York, sjuttio mil öster om Thursday Island, och regerade som envåldskonung öfver de där boende Binghi-stammarna, och att hans styrelsesätt ej alltid var af det ömmaste slaget, visste öns befolkning att förtälja.

Till det yttre liknade Neds boning en liten fästning med pallisader och skottgluggar, men väl inkommen förvånades man öfver den rent af luxuösa inredningen.

Naturhistoriska samlingar af stort värde fyllde väggar och hyllor, och särskildt värderade Ned högt en samling grinande dödskallar, hvilka i lifstiden tillhört hans mera bemärkta vänner eller fiender och någon af honom mer än vanligt älskad hustru.

Dyrbara möbler och konstsaker fattades ej heller, och biblioteket var kanske det rikhaltigaste i Polynesien.

Men förklaringen låg nära till hands. Mången stolt fullriggare märkt »A 1 at Lloyds», hade under årens lopp slutat sin karriär på något af korallrefven bland irrgångarna i Yankee-Neds farvatten.

Och Yankeen hade bärgat. Ibland folk, ibland ägodelar. Stundom bägge delarna. Ofta hade han

äfven lotsat fartyg genom de svåra passagerna till säkrare farvatten, men hans pris var högt och försökte kaptenen köpslå, svarade Ned: »All right, tag själf er skuta igenom. Jag förtjänar mer på ert vrak!»

Yankee Ned höll en pärldykare-besättning, bestående af tio kanaker, och dessa tjänstgjorde äfven som hans skyddsvakt, ehuru öns infödingar numera hade funnit sig i hans regemente och sällan voro upproriska. Sina hustrur valde han alltid bland öns befolkning, och ehuru han emellanåt skilde sig vid dem, hade han aldrig mer än en i sänder.

En eller två gånger om året hissade Ned segel på sin lugger och besökte Thursday Island eller Cooktown för att proviantera och för att sälja pärlemor och sköldpaddskal samt »last but not least», för att hålla ett riktigt general-»spree». Detta räckte vanligen i tre veckor, och under denna tid gick det hett till.

En gång räckte spree't i två månader, men då hade också Ned bland annat gods fört med sig en pärla, som han sålde för fyra tusen pund sterling. Köparen var firman Burns, Philp & C:o L:ted, populärt kallad Nord-Australiens octopus.

Till Neds heder må dock nämnas, att han denna gång köpte sig ett nytt fartyg för tusen pund, men på återstoden festades det, och det grundligt; ty Torres sunds dykare och båtägare förstå sig på den konsten — hvilken för öfrigt är lätt att lära.

Sista resan hade förtjänsten varit mindre, och Neds spree led mot slutet och hans pengar och goda humör likaså.

Vi hade några stycken nyss kommit öfver från Horn Island för att skicka guld till myntet i Sydney och för att lufta på oss en vecka, då Ned gjorde oss uppmärksamma på en malaj, hvilken han påstod hade följt honom hela dagen.

»Känner Ni honom?» frågade jag. Ned bedyrade, att han aldrig i lifvet sett karlen förr och ännu mindre gjort honom något ondt. Vi motade bort mannen, som muttrade några hotelser och lomade i väg.

Senare på aftonen då det blifvit mörkt, låg jag i en korgstol på hotellets öfre veranda och rökte min pipa, då jag hörde en sakta hvissling från någon på verandan under mig. Ljudlöst böjde jag mig öfver räcket och såg då ännu en person smygande närma sig den förste. Jag lyckades uppsnappa följande ord af samtalet, hvilket fördes på malajiska:

»Rikatt portong — bekin mati Yankee Ned, dia skarang tidorr.» (Skynda, stick ihjäl Yankee Ned, nu sofver han.)

Med ett språng stod jag vid trappan, hvilken jag klarade i två skutt, hvarpå jag handlöst kastade mig öfver malajen, just som denne lyfte armen för att sticka en knif i Yankee-Ned, som inslumrat på en bänk i baren.

Vid bullret tillkommo några dykare, hvilka afväpnade och på stället straffade den tillämnade mördaren så ordentligt, att han måste bäras till lasarettet för reparation.

Härigenom vann jag Neds eviga vänskap men afböjde likväl hans hjärtliga och frikostiga anbud att ingå såsom kompanjon med honom på York Island och som gåfva mottaga hälften af allt, hvad han ägde.

Hvilken kvinna, som behagade mig på hans ö, skulle jag få taga till hustru, till och med om mitt val skulle falla på hans egen sultaninna; och ångrade jag mig efteråt, skulle jag få byta om.

Men jag reflekterade ej på hans liberala erbjudande, ty jag ägde en fjärdedel i en gifvande guldgrufva på Horn Island och var dessutom redan förlofvad med en fager, hvit flicka nere i Queensland.

Malajen var om några dagar så pass återställd, att han kunde utskrifvas från sjukhuset och försvinna från ön.

Yankee-Ned vägrade bestämdt att åtala honom af skäl, som han bäst kände själf. Då jag snart därefter afseglade från ön, var Ned den siste, som tryckte min hand, i det han vadade ut i vattnet till halsen för att ännu en gång upprepa sitt välvilliga anbud.

På hans festande tycktes det nu vara slut, och han hade äfven till det yttersta anlitat krediten på alla hotellbarerna, då ryktet om något, som Ned i det längsta hållit hemligt, hastigt spreds genom staden. Han innehade nämligen en pärla, större och dyrbarare än någon, som ännu blifvit funnen i Torres Sund. Nu stärktes hastigt krediten, och Ned samlade ånyo samhällets festprissar omkring sig.

Ingen hade ännu sett annat än konturerna på den stora pärlan, där den låg inknuten i ett hörn af Neds röda sidennäsduk; det var nog att den fanns, såsom ock det glädjande faktum att pärlköparna började blifva artiga och uppmärksamma mot honom, under det att champagnen flödade på nytt.

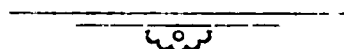
Åtsatt från alla håll beslöt Ned till sist att göra

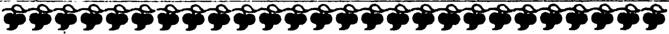
slag i saken och visa den stora pärlan för de i McNultys bar församlade spekulanterna och nyfikna.

Långsamt vecklade han, under spänd väntan, upp knuten, där klenoden låg förvarad, och fattande den mellan tummen och pekfingret lyfte han i höjden — en stenkula af den sort, som skolpojkar begagna.

»Är hon inte skön?» yttrade Yankeen bistert och lät henne falla i golfvet.

Samma eftermiddag hissade Ned segel och vände åter till sin ö igen.

Bortom godt och ondt.

Vi funno honom några mil på andra sidan Roper River i Nord-territoriet, i en dalsänka på en af dessa tröstlösa sandöknar, hvars enda vegetation består af några usla saltbuskar samt ett och annat mulgaträd, hvarjämte marken fläckvis är betäckt med skarpt spinnifexgräs, hvars hvassa nålar obarmhärtigt genomtränga både kläder och skodon och komma hästarnas hofvar att färgas röda af nedsipprande blod.

Han låg framstupa i solgasset och gräfde konvulsiviskt med händerna i sanden.

Vår ena vattensäck tömdes till sista droppen, innan mannen något så när återhämtat sina flyende lifsandar.

Tala förmådde han ej, och ögonen rullade vildt i hans hufvud — och de utmärglade benen voro ur stånd att uppbära tyngden af det öfriga skelettet.

Fallet var hopplöst, men som vi ej kunde lämna den nödställdde åt sitt öde, bredde vi ut tältet öfver

de knotiga grenarna på ett litet mulgaträd och lade honom därunder i skuggan.

Frampå aftonen tycktes den okände kvickna vid något och pekade gång på gång västerut, därefter på mina kamrater och mig samt återigen västerut.

Detta var hans sista kraftansträngning, och en stund efteråt var han död.

Guldgräfvares hydda i spinnifex-öknen.

Sedan vi förgäfves sökt efter något, som kunde leda till den aflidnes identifiering, vidtog begrafningen vid midnatt. Enkel förvisso, vid stjärnornas glimmer och endast bevittnad af tre främlingar men därför kanske icke mindre gripande.

Hvem sörjde väl denne obekante, som långt bortom civilisationens gränser vågat sitt lif och funnit sin död i ödemarken? Skulle hans öde blifva vårt?

Sådana och liknande betraktelser korsade ofrivilligt våra hjärnor, medan vi fyllde igen grafven och återvände till lägret för att sofva eller åtminstone invänta morgonen.

Utan svårighet kunde vi följa det spår — västerifrån — hvarifrån den nu döde mannen kommit. Ungefär en mil tillbaka hittade vi en sämskskinnspåse, innehållande omkring sex uns guld och några oslipade rubiner, samt därefter hans hatt, en trasig, urblekt panama.

Ett par mil längre bort funno vi hans tomma och uttorkade vattenpåse och en revolver, samt vid foten af en låg sandkulle, en half mil därifrån — hans kamrat — död — med en kula genom hufvudet. Något skjutvapen kunde vi dock ej upptäcka här, och reflexionerna gjorde sig självfva.

Men vi voro ej skickade att sitta till doms öfver de döde och för andra gången under denna färd gjorde vi en kollega den sista tjänsten. Guldpåsen fick följa med i grafven.

Vi hade fått nog af öken-sceneri och vände våra utmagrade hästar mot nordost för att söka uppnå Burketown.

Sjöfolk.

Sjömän äro i regeln praktiskt folk och duga till hvad som helst. En sjöman behöfver ej gå arbetslös i land; åtminstone ej på södra halfklotet.

Där har jag sett sjömän med heder fullgöra sina åligganden som slaktare, stufvare, instrumentsfodralsmakare, guldgräfvare, barberare och fondmäklare. Ja, jag vet till och med en, som var på god väg att bli en utmärkt metodistpräst. Att han i verkligheten tillhörde den romersk-katolska kyrkan visar blott, att han förstod att lämpa sig efter alla förhållanden och årstider och var redo att taga första bästa arbete, som erbjöd sig. Tyvärr uppdagades sveket redan efter andra kollekten, och mannen miste sin befattning, men genom flit och en rik begåfning höjde han sig sedan till öfveragent för Singers symaskiner.

Att se en sjöman till häst kan vara både nöjsamt och lärorikt.

Min vän Elias Skåliander har jag känt se'n han gjorde sin första resa på Abraham Rydberg. Därför var det ju ej underligt, att han sökte upp mig, då han för sju år sedan kom till Rockhampton som första styrman på barken Robert Kjäll från Helsingborg.

Efter hälsningarna och frukosten skulle jag profrida en treårig vallack, som jag köpt, och hvilken hade namn om sig att kunna löpa. Han var äfven ovanligt lättriden och eldig och flög formligen öfver marken. Då jag skulle taga af sadeln, föll det Elias in, att han också kunde vara road af en liten ridtur.

Hans, jag vill ej säga enda, men hans mest utpräglade drag, var en okuflig envishet, hvilken han själf plägade kalla karaktärsfasthet. Därför försökte jag ej afråda honom utan lät honom klifva upp.

Rick var där också, och som denne sällan försummade ett tillfälle att vara kvick, började han genast: »Hej, styrman! Man äntrar inte upp från styrbords halsår; brassa öfver till babords sida. Nej, vänster fot först!»

Elias ignorerade Ricks tillmälen och bevärdigade honom endast med en föraktfull blick. Han kände med sig, att han var situationen vuxen, och kapprak i sadeln styrde han, utan fruktan för skär och bränningar, kurs mot hamnen, där hans fartyg låg, under det vi följde efter till fots. Men denna paradridt räckte ej länge.

Så snart hästen kände tyglarna strama, och hälarna vidrörde hans sidor, inbillade han sig förmodligen vara på kapplöpningsbanan, och icke ens en kommendörkapten skulle nu varit i stånd att hålla honom.

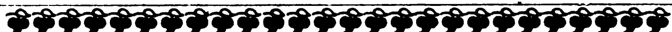
Därför ägnade också Elias all sin omsorg åt att sitta kvar i sadeln. Med ena handen höll han i manen, om den andra slog han ett halfslag med svansen, och allt annat lämnade han i försynens hand.

Denna hand hejdade hästen framför en bamburörshäck vid flodkanten, och det så plötsligt, att ryttaren slungades föröfver såsom skjuten ur en kanon. Projektilen gick tvärs igenom buskarna utan att göra någon nämnvärd skada och hamnade i mjuk dy på andra sidan.

Hästen väntade ej på att ånyo blifva infångad utan skenade i väg utom stadens hank och stör.

Jag annonserade bort tio shillings och fick betala ett pund i hittelön, innan jag fick honom tillbaka, men jag står fast vid, att sjömän duga till nästan allting här i världen.

Japaner.

Intet folkslag har i norra Queensland och på Thursday Island gjort så stora och hastiga framsteg i industriellt hänseende som japanerna. I början på nittiotalet tjänstgjorde det fåtal, som då fanns i Torres Sund, uteslutande som besättningar och dykare på de hvites fartyg. Nu däremot äro de betydligt öfverlägsna både i makt och antal, och sakta men säkert tränga de sig fram nedåt fastlandets kuster.

Två tredjedelar af pärlfiskeflottan äges af japaner, medan den återstående tredjedelen är fördelad mellan hvita ägare och filippinos.

Thursday Islands båda små skeppsvarf, hvilka år 1895 ägdes af europeer, äro nu i japanska händer.

Sättarne vid stadens enda tidning äro japaner, och de flesta biljarder samt hälften af alla handelsbutiker på ön äro äfvenledes i deras besittning, hvarjämte flertalet af stadens tjänsteflickor tillhöra samma ras. Huru de små gule männens framryckande på

australisk mark bäst skall förhindras är ett problem, som för närvarande ifrigt intresserar och sysselsätter de olika staternas regeringar, men mest känner sig naturligtvis Queensland berördt af frågans snara lösning.

Med den idoga företagsamhet och den snabba uppfattning, som japanen besitter, bringar han utan svårighet sina inkomster upp till samma nivå som den hvite mannens, medan hans spartanska lefnadssätt och ytterliga sparsamhet, jämfördt med den senares slöseri och större pretentioner på lifvet, göra slutresultatet till hvad det redan nu blifvit i Torres Sund.

Som ett bevis på japanernas intensiva konkurrens, erinrar jag mig, huru vid ett tillfälle några japanska båtägare af en hvit »flott-chef», Jack Tolman, för en obetydlig summa tillhandlade sig en kasserad dykareattiralj: pump, slangar etc.

Denna skickades per ångare till Japan och inom kort anlände därifrån fem stycken likadana, till utseendet förstklassiga, någonstädes i Japan tillverkade, dykeriuppsättningar; men priset på dessa var endast fjärdedelen af det, som betingades för den europeiska varan.

Visserligen sprucko några af dessa slangar vid profningen, och ett par af deras dykare omkommo, men nästa gång gjordes de starkare, och se'n var det slut med engelsmännens geschäft i den branschen.

Ett annat drag, som belyser det japanska kynnet, var ett knep, som först uppdagades af bemälde Jack Tolman.

Denne ägde en flotta, bestående af sjutton fartyg, af hvilka sexton voro luggers och ett, en skonare,

var hans s. k. flaggskepp och under hans eget befäl, medan de andras kaptener voro hvita eller japanska dykare, hvars skyldighet det var att hvarje afton aflämna sina musslor på skonaren, där de öppnades och möjligen befintliga pärlor samt skalen tillvaratogos.

Det föreföll Tolman besynnerligt, att de hvita dykarne vanligen hemförde betydligt mera pärlemor än japanerna, och han föresatte sig, i samråd med sina hvita dykare, att utforska orsaken härtill och denna befanns då vara följande:

Om morgonen utgingo fartygen från pärlstationen eller chefsfartyget till sina respektive arbetsplatser på pärlmarkerna. Dessa kunde vara milsvidt åtskilda, ty hvart och ett var under arbetstiden oberoende af de andra.

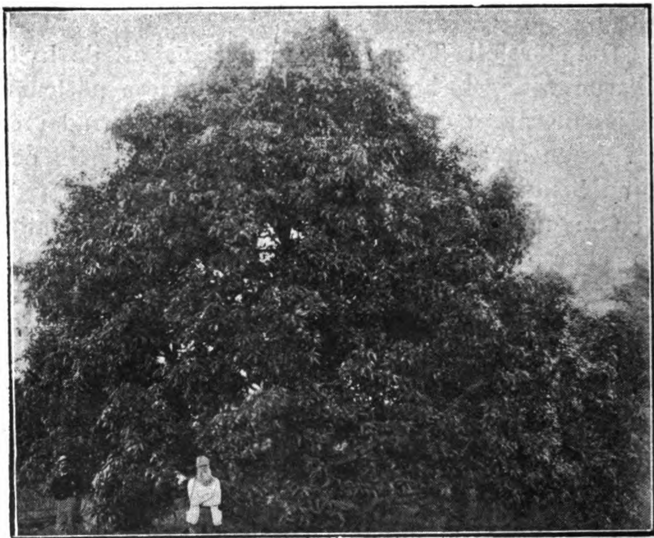
Då nu en af Tolmans luggers, med japansk dykare ombord kastat sitt ankare för att begynna arbete, uppseglar en annan — själfständig — japansk båt och förankrar i närheten.

Båda dykarne mötas på hafsbottnen och arbeta träget för att fylla den sist ankomnes korg, hvilken skickas upp två eller tre gånger på dennes fartyg, medan Tolmans båt får nöja sig med en!

Denna, japanernas kooperativa idé, föranledde såväl Jack Tolman som de andra hvita båtägarna att afskeda sina japanska dykare och ersätta dem med malajer samt i många fall att rent af sälja en del af fartygen till de alltid påpassliga japanerna.

Många starka firmor hålla ännu ut mot den inkräktande rasen, såsom Burns, Philp & C:o L:ted, Aplin, Brown & C:o, Torres Straits Pearling C:o L:ted, Jack Tolman, Kelly & C:o och några enstaka båt-

ägare, bland hvilka de mest kända äro: George Smyth, Portugis-Dan, Black Douglas, Yankee-Ned och »Dead-eye Dick» m. fl., men de blifva färre för hvart år.

Ett af mellersta Queenslands största och mest fruktbärande mangoträd.
O'Shannessys farm, Vycarbah nära Rockhampton.

Detta och mycket annat kan förklara det faktum, att under rysk-japanska kriget sympatierna hos Australiens folk voro med ryssarna, hvilka dock, till deras stora missräkning, ej lyckades krossa eller ens afvärja den äfven af dem med rätta fruktade gula faran.

Göteborgs-Jim.

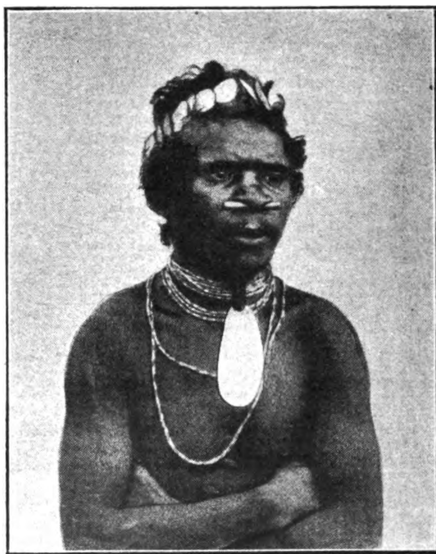
James Petterson, alias Charcoal, eller, som han vanligen plägade kallas, Göteborgs-Jim, var icke sentimental af naturen; tvärtom, han öfverflödade af skämt och lifsglädje och besatt en humor, för hvilken hvarken Mark Twain eller vår egen Dan hade behöft skämmas, men samtidigt fanns hos honom ett drag af bofaktighet, hvilket jag antar, att dessa gentlemän sakna.

Som guldgräfvarekamrat var han oöfverträfflig, förutsatt att whisky ej tillhandahölls inom de närmaste tjugo milen.

Stundom hände det dock, då vi efter dagens arbete njöto af våra pipor och passadvindarnes svalkande fläktar, att en suck uppsteg ur hans breda bröst, och ögonen fingo ett drömmande, fjärrskådande uttryck, medan tonerna från dragspelet blefvo allt vekare och mjukare, tills de slutligen helt och hållet upphörde. Då visste jag, att hans tankar tagit flykt

och befunno sig tusentals mil från Queenslands ensliga skogar och i stället dvaldes under vajande palmer i saltmättad hafsbris på den lilla ön Lanatoa i Gilbertgruppen i Stilla oceanen.

Där låg Göteborgs-Jims lycka begrafven; där bevarades hans lifs stora hemlighet.

Höfding från Gilbert-öarna.

Som det nu är många år sedan vi träffades, och det för öfrigt är mer än troligt, att Jims kranium numera pryder ingången till någon hufvudjägares hydda på Borneo, anser jag det ej vara ogrannlaga utan snarare en plikt mot hans minne att redogöra för en del händelser ur denne på Nord-Queenslands guldfält väl kände mans lif.

Om sin barndom har han själf berättat mig följande:

Han föddes i Göteborg år 1862, där han lärde sig läsa och skrifva nödtorftigt samt för öfrigt invigdes i alla de knep och konster, hvari en modärn ligagrabb bör vara förfaren.

Hans mor underhöll familjen genom fiskförsäljning på något af stadens torg. Fadern var obotlig alkoholist, och ägnade sig, med undantag af ett och annat nattligt inbrott, icke åt något slags allvarligt arbete — »så nog tusan har jag att brås på», förklarade Jim.

Omsider lyckades det dock gumman att skicka mannen i väg till Amerika, där han, eller någon annan med samma namn, blef hängd för det han med en knif hade förkortat lifvet på en bagaregesäll.

»Mor hoppades dock, att det var han», sade Jim, »och hon gick i alla fall en hel månad med en svart sjalett om nacken. Jag var gummans älsklingsbarn och hade inga andra inkomster än de slantar jag fick af henne, men en tid kunde man dock göra sig en extraförtjänst genom att ställa sig bakom ringen i någon 'Gubbe- eller Pilskola' och vakta spelets gång. När allas blickar voro riktade mot höjden för att följa de uppkastade mynten i deras lopp, stack man helt enkelt in ett spö, hvars ena ände hade doppats i tjock tjära, och vanligen gick det för sig att på detta sätt uppfiska en tolfskilling eller femtioöring af de i 'potten' liggande slantarna. Det roade oss pojkar obeskrifligt att bevittna alla de gräl och slagsmål vi sålunda förorsakade, då de spelande beskyllde hvarandra för att hafva förskingrat de fe-

lande mynten. Men 'skolan' fick nys om saken och så gick detta 'Göteborgssystem' sönder.»

Jim tycktes snart hafva insett, att fosterlandet ej var platsen för en yngling med hans begåfning, hvarför han vid fjorton års ålder gaf sig till sjös. Sedan dess hade han hvarken besökt hemlandet eller skrifvit till sina anhöriga.

»Jag har aldrig gått och läst», sade han, »så jag går väl åt helsefyr, när jag dör, men det ger jag håken, om jag bara får ta dragspelet med.»

Om en af sina första resor berättade han:

»Det var vintertiden i Nordsjön, och kosten var knappt tilltagen, men jag brukade hjälpa upp saken genom att plocka åt mig några matbitar ur kaptenens penteri, då jag om morgonen sopade kajutan. Bland annat fanns där en smörfjärding, hvarur jag, då tillfälle yppade sig, tog en grabbnäfve och stoppade i min mössa.

En dag måtte skepparen hafva observerat mig genom skylightet, ty så snart jag satt mössan på hufvudet, kom han ned för trappan och befallde mig att sopa bättre omkring den glödheta kaminen.

Jag gjorde ifrån mig med ovanlig skyndsamhet och försökte aflägsna mig, då kaptenen, med stränghet i rösten, ålade mig att skrapa bort några bläckfläckar från golfvet framför den fördömda eldhärden. Jag skrapade och skrapade, och smöret började smälta och rann i feta strömmar nedför mitt ansikte och min hals.

»Jag tror du svettas!» sade skepparen.

»Yes sir, det är varmt», svarade jag.

»Men det här är varmare», yttrade kaptenen, hvarpå han genompryglade mig med en repstump.

Ärlighet varar längst, tänkte jag och stal se'n ej på hela resan något annat än hvad jag kunde stoppa i munnen eller byxfickorna.

De närmast följande åren seglade Jim på kusten af Kina och bland Filippinerna, fångade hvalar i Söderhafvet och rymde till sist i Sydney för att söka en lugnare utkomst i land.

Här fick han anställning som kinestolk och användes som sådan vid polisdomstolen, när kineserna processade med hvarandra.

Som Jim ej var omutbar, kunde han under det halfår, han tjänstgjorde här, lägga af en ansenlig summa utan att likväl behöfva försaka något af det glada lif, Sydney har att bjuda på.

Att han efter så kort tid fick sitt afsked berodde på de många klagomål, som från de förlorande parterna ingingo till vederbörande.

En vältalig kines, Sue Yek, afgaf sitt utlåtande om James på följande sätt:

»Ah Kum, han stjäla fem höns af Sue Yek. Ah Kum, Sue Yek komma till domstol, blåsa ut tändsticka*), lofva tala bara sanning. — Missa Petelson, han komma också, kyssa bibel, lofva tala bara sanning. Jag förut gifva missa Petelson två pund, han säga: All ligh (all right), du vinna målet Sue Yek. Sen komma Ah Kum, gifva missa Petelson fem pund. Missa Petelson han säga: All ligh! du ej stulit några höns, Ah Kum! Domare han säga: »Du förlora målet, Sue Yek! Betala rättskostnader tjugo shilling, tolk tio shilling, vittnet Ah Kum tio shilling. Adjö!»

*) Kineserna gå eden på detta sätt eller genom att hugga hufvudet af en dufva e. d.

»Det rättvisa, hvafalls? God dam'!»

James funderade nu på hvad han skulle företaga med sitt samlade kapital. För affärslifvet hade han ej någon lust, ej heller låg hans håg åt landtbruk, så han stannade i Sydney och lefde gentleman tills den sista fempundssedeln växlats och en hård

Några af de fattiga negerbarnen.

nödvändighet dref honom bort från storstadsnöjena. Han reste till Bathurst i N. S. Wales, där han blef bekant med en fyrtiotvå-årig änka, som idkade konditorirörelse. Jims öppna och hurtiga väsen gjorde ett godt intryck på den fromma damen, och snart nog föreslog hon honom giftermål. Jim höll af henne

outsägligt, men kunde tyvärr endast lofva att blifva hennes broder, men som han hvarken hade någon anställning eller några penningar, gjorde han en slags kompromiss och lofvade att som hel-inackordering bo kvar hos sin nyförvärfvade syster.

Om det var änkans eller Jims egen idé, vet jag ej, men i alla händelser grundade han i en af Bathursts små kyrkor en söndagseftermiddagsklass för »fattiga negerbarn», hvars ledare han själf blef, till stor glädje för de fromma i församlingen.

Jim undfick nåden och lofvade efter några månader sin öfverlyckliga »syster» att inom kort föra henne till altaret och hjälpa henne att utvidga konditorirörelsen.

Försedd med en lista, undertecknad af inflytelserika personer i Bathurst, samlade Jim ihop en betydlig penningsumma för byggande af ett litet barnhem, där de stackars negerbarnen skulle uppfostras till kristna och dugande samhällsmedlemmar.

För att skaffa ytterligare bidrag reste han till Sydney, och vid hans återkomst skulle bröllopet äga rum i all enkelhet. Icke för tidigt påstodo somliga, men — den sorgsna änkan väntar ännu på sin James, och staden Bathurst på sitt »Hem för fattiga negerbarn».

Efter fyra år af växlande lif bland Söderhafsöarna återfinna vi Jim på Lanatoa, en af dessa tusentals små öar i Stilla oceanen, där naturen, som det kan tyckas på kargare länders bekostnad till ytterlighet utöfvat sin gifmildhet och slösat med sina

håfvor för att gifva människan tillfälle att skåda, hur ett mönsterparadis verkligen bör se ut.

Allting komplett: blommor, träd och frukter, klara, glittrande källor och som en gigantisk väktare, midt i lustgården, reser sig mot skyn hjässan af en med lummiga skogar beklädd, ensam vulkan.

Människorna äro där — ormen endast symboliskt — ty på dessa förtjusande öar förekomma hvarken reptiler eller andra kräldjur. Fågelvärlden är rikt representerad, medan däggdjurens enda representant är — grisen, d. v. s. vildsvinet.

Omgifven af några musikälskande, ljushyade infödingar, män och kvinnor, sitter Jim utanför sin »wharee» (hydda) och muntra låtar ljuda ur hans dragspel.

Det är nött och slitet, men ännu fullt brukbart.

En välväxt, ung kvinna, med en liten, nästan hvit baby på armen, kommer ut ur hyddan och lägger handen på Jims hufvud och säger på svenska: »Jim, middag färdig nu.»

Jim ser både stolt och lycklig ut, då han reser sig och följer sin infödda hustru, Loukani, och deras lilla dotter in i den rymliga och luftiga bostaden.

Det är två år sedan han och den öfriga besättningen upptogos af infödingarna på Lanatoa, då den lilla skonaren förliste på korallrefvet utanför ön.

Sex månader senare anlände en i Honolulu hemmahörande »trader» och tog alla de skeppsbrutna, utom Jim, med sig ombord.

Jim kände med sig att umgänget med den kvinna, han älskade, och det fria och sunda lifvet på ön hade byggt upp honom, både fysiskt och moraliskt, och höjt hans människovärde.

»Två år utan whisky, tjö — och ändå inte blåbandist, förståru!» brukade han säga efteråt.

En morgon, några dagar senare, gick Jim med sin »svåger» Rotumah, höfdingens son, och några andra öboar, försedda med bågar och pilar för att pröfva jaktlyckan några mil från byn.

På hemvägen om aftonen möttes de af en hop förskrämda kvinnor, hvilka omtalade, att ett främmande fartyg hade landsatt en massa beväpnade män, under förevändning att hämta vatten.

De intet ondt anande infödingarna hade obeväpnade infunnit sig med presenter af yam och taroo*) och frukter åt främlingarna, hvilka i sin tur hade lönat deras gästfrihet med att plötsligt öfverfalla och bortföra ett tjugotal af dem i den bredvid liggande storbåten.

Loukani var bland de bortröfvade.

Obesvärad af kläder, liksom hans följeslagare, rusade Jim mot hemmet.

Framkommen blickade han in i sin wharee, där en äldre kvinna hade omhändertagit hans lilla barn.

Åtföljd endast af Rotumah kastade sig Jim i en kanot och med en styrka, eggad af harm och förtviflan, paddlade de båda männen bort mot fartyget, där besättningen var i färd med att lätta ankaret.

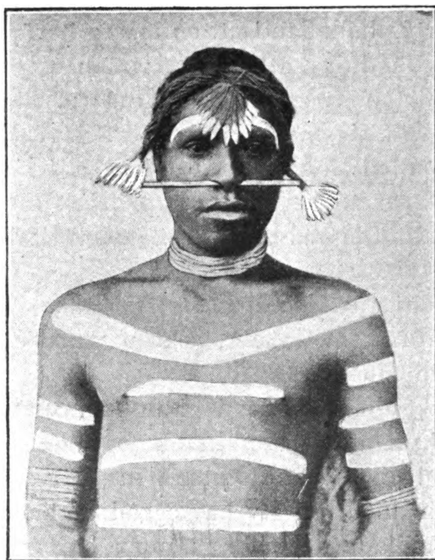
Jim hade vistats för länge bland Söderhafvets öar för att icke genast igenkänna skeppet. Det var skonerten Ariel, hemmahörande i Bundaberg, och af Queenslands regering bemyndigad att värfva arbetare för koloniens sockerplantager.

Flertalet af de nu senast »värfvade» infödingarna voro redan nedstufvade i lastrummet, och styrman-

*) Stora, potatisliknande rotfrukter.

nen, en svartmuskig brasilian, hade just gripit Loukani för att äfven fira ned henne, då hon fick syn på den snabbt annalkande kanoten. Med ett hjärtskärande skri slet hon sig lös från mannen för att kasta sig i hafvet.

Hon hade nått relingen, då brasilianens pistolkolf träffade henne i hjässan och hon, sanslös och

Inföding från Lanatoa.

blödande föll hufvudstupa i sjön. Med några drag af paddlarna voro Jim och Rotumah framme vid olycksplatsen och lyckades lyfta den unga kvinnan i kanoten.

Skonarens segel fylldes redan af brisen, och det hvita skummet kring bogen tillkännagaf att åtminstone dramats första akt för denna gång var slut.

Likblek i ansiktet sträckte Jim sina knutna händer mot den på slafskeppets däck stående styrmannen och skrek: »Djäfvul! vi träffas igen!»

Jims hustru återfick endast för några ögonblick medvetandet och log då mot sin förtviflade make — men det var blott ett lik de buro i land, då de uppnådde stranden.

Ett år senare. — Skonerten Ariel ligger förtöjd vid mynningen af Burnett River, Queensland, strax utanför Youngs plantage »Fairymead».

Allt ombord är putsadt och fint, och mässingsbeslagen glimma som guld i solskenet. Kaptenen och besättningen äro inne i staden och kocken snarkar i sin kajuta.

På relingen midskepps sitter styrmannen och blossar halfsofvande på en cigarrett. Det är samme man, hvars bekantskap vi förut hafva gjort långt bort i Söderhafvet.

Under skydd af den yppiga vegetationen nalkas osedd en välklädd, kraftigt byggd man och stiger ombord.

Den främmandes högra hand griper om en revolver i fickan på den tunna råsilkesrocken, men då han ett ögonblick sett sig omkring, låter han pistolen ligga och mumlar: »En sån sabla tur.» Med några lätta steg står han framför brasilianen och hväser fram:

»Djäfvuls bastard, minns du Lanatoa!»

Styrmannen hinner knappt minnas, förrän ett välriktadt knytnäfsslag i ansiktet kastar honom bak-

länges i vattnet. Hämnaren drar upp revolvern för att jaga en kula genom människoröfvaren, men han behöfver ej använda den, ty hajarna slitas redan om sitt byte, och en minut efteråt är det upprörda, blodfärgade vattnet bortfördt af strömdraget, och allt är stilla och fridfullt som förut.

Göteborgs-Jim stannade i Queensland och slog sig på guldgräfning, hvilket yrke han liksom alla andra följde med växlande framgång.

Sin lilla dotter hade han kvarlämnat i Rotumahs vård för att möjligen i en framtid återfordra.

Sedan det blef bekant, att styrmannen på skonerten Ariel omkommit, troligtvis genom olyckshändelse, återfick Jim så småningom sitt glada humör.

Vid Percy River voro vi en tid kompanjoner i guldgrufvan »Sunbeam», ett kvartsref, hvilket vi gemensamt upptäckte, ehuru vi för egen räkning ej på långt när lyckades lägga beslag på den bästa inmutningen på linien.

På samma ref gjordes elfva inmutningar, hvilka alla gåfvo sina ägare en vacker utdelning. — Då vårt schakt på »Sunbeam P. C.» (prospecting claim) hade nått ett djup af fyrtio fot — vi hissade upp vår kvarts och »mullock» *) i hårdt torkade hinkar eller säckar af oxhud, medels ett winchrep, flätadt af samma material — fingo vi för sista gången besök af en kines, hvilken hade tjugofem pund att fordra af Jim för levererade varor.

*) Icke guldbärande sten eller grus.

Denne kines hade ofta på sista tiden kommit till grufvan för att kräfva Jim, tills denne slutligen beslöt att vänja honom af med denna fula ovana.

Följaktligen bad Jim kinesen helt artigt att stiga ned i grufvan för att bese denna och samtidigt själf öfvertyga sig om, att där funnos möjligheter i kvartsen för att klarera mycket större skulder än den ifrågavarande. Sagdt och gjordt. Kinesen satte ena benet i hudsäcken och fattade med händerna repet öfver sitt hufvud, och Jim firade honom ned i underjorden.

Då han nått bottnen och klifvit ur, hissade Jim åter upp den tomma säcken och ropade ned i schaktet:

»Är du där, Sing Kum Jang?»

»Yes», svarade denne.

»Gif mig då adressen till din gamla mor i Hongkong och bed se'n Joss bevara din syndiga själ, ty nu skall du dö!»

Härmed började Jim skotta ned i schaktet en massa lös grus och sand från mullockhögen och »tippen». Gräsliga nödrop ljödo från den skrämda och möjligen äfven kantstötte kinesen, så vi hissade snart upp honom igen.

Han kräfde aldrig Jim mera men fick likafullt sin betalning.

Två dagar efter denna episod gick Jim till Sing Kum Jangs handelsbod och begärde ett kontant lån på två pund — och fick det!

Åtskilliga andra af min väns bedriftér hafva förut skildrats i denna bok, men jag har ännu ej omtalat, huru Jim en gång i Coolullah i nordvästra Queensland agerade lord Lamington, tjugosjette baron af Buteshire.

Sagde lord var nyutnämnd guvernör i Queensland efter sir Henry Norman och gjorde som sådan sin eriksgata genom en del af kolonien. På denna hade han visst kommit inom sex hundra mil af Coolullah vid Leichardtfloden och ämnade sig ej heller längre västerut, tror jag, men det bekymrade icke Jim, ty han visste, att Coolullah hade ingen telegraf och postgång endast en gång i månaden.

För resten hade han ej ett öre på fickan och något måste göras. Så medan vår vän James var på väg till ofvannämnda »stad» kläcktes en briljant idé under hans hvita, nymålade korkhatt.

Han gjorde halt vid en liten lagun, ett par mil från Coolullah, tvättade och rakade sig och klädde sig i en nästan ny och nästan ren kostym linnekläder.

Därpå red han djärft fram till hotellet (det enda som fanns) och lämnade nådigt tyglarna åt en arbetslös och presenterade sig för värden som lord Lamington, hvars följeslagare ej hunnit med, men skulle anlända senare.

Lorden var mycket hungrig och åt en god middag med vin, under det han utifrån begapades af stadens alla femtiofem innevånare förutom ett par hundra svarta, hvilka infunnit sig för att uppvakta »Budgeree Besoro» eller »Bigfella government», såsom de mera språkkunniga uttryckte sig. Efter slutad måltid mottog lorden stadens honoratiores och lät dessa sola sig i hans nedlåtande småleenden. Omsider, efter den fjärde eller femte whiskyn, blef dock guvernören mera tillgänglig och bjöd öfver lag på hvad huset förmådde.

Visserligen förekom ej någon betalning, men hvem fordrar väl kontanter af en lord?

Coolullahs invånare hade endast *ett* omdöme om den nye guvernören: »Förbaskadt fin och treflig karl!»

Byns ende goodtemplare, den arge och fanatiske nykteristen Potts, skålade med lorden, tömde till dräggen sin med whisky fyllda bägare och önskade lycka och välgång, och folket sjöng unisont: »he is a jolly good fellow» och »God save the Queen».

Nu voro de alla rojalister! »Ned med republikaner och socialister!» skränade de. »Skål, ers excellens!»

Fram på eftermiddagen lade lorden bort titlarna med smeden och handelsmannen och skolläraren och något senare med hela menigheten, men när en smilande kines kom honom för nära, kastade han ut denne genom fönstret under folkets jubel.

»Jäkla fin karl! Maken till guvernör ha vi aldrig haft, och jag är bror med honom!» hviskade slaktarens biträde till hotell-groomen. Därpå höjde han sitt glas, halft vördnadsfullt och halft förtroligt och sade: »Skål på dej, Lamington; har du någon minister eller annan dj—l, du vill bli af med, så räkna på mej. Shanks heter jag, mylord. Lamington menar jag.»

Följande dag gick hela Coolullah i bakrus. Guvernören hade afdunstat utan att invänta sin adjutant eller ens betala förtäringen, och befolkningen har för länge sedan lagt bort att skryta med sin höga bekantskap.

Sista gången, jag såg Jim var vid Oakey Creek, långt uppe i nordväst, men för ett par år sedan eller mera noga bestämdt, vid jultiden 1904 erhöll jag från

Thomas Ryles, kallad Jonathan, ett bref afsändt från Benkajang, västra Borneo, hvari han bland annat säger: »— — — — vi hafva här för närvarande en liten expedition från Nya Zeeland, hvilken ämnar söka guld i inre Borneo.

En af dem, en glad själ, 'Gothenburg-Jim', känner dig från Queensland och blef högeligen förvånad öfver att höra, att du återvändt till Sverige efter så många års bortvaro. Han fick din adress och skall skrifva vid sin återkomst till kusten, men jag tänker, att hufvudjägarna nog skola draga försorg om, att ingen återvänder för att tala om, huru mycket guld de funnit.»

Ännu har ej Jim användt den erhållna adressen, och det är ju möjligt, att Jonathans förutsägelse gått i fullbordan, men själf har jag ej uppgifvit hoppet att få veta, hur Jim har lyckats på Borneo.

Ty kan icke han klara skifvan, så gör ingen annan det heller.

Äga hästarne ett sjätte sinne?

Skratta gärna åt min teori, du mångvetande, allvise skeptiker. *Du* vet, att intet är fördoldt för vetenskapen — allting kan förklaras på naturliga grunder, genom sunda fysiska lagar eller medels kemisk analys; och de som säga annorlunda äro inbilska, vidskepliga narrar, hundra år efter sin tid!

Hvad dina ögon icke se och dina öron icke höra — är icke — finnes ej! Och hvad du ej själf förnimmer eller förstår, är humbug, och därmed punkt!

Nå ja, din tvärsäkra, förutfattade mening må vara rätt eller orätt; behåll den och le gärna öfverlägset åt dem, som med Shakespeare tro, att »mellan himmel och jord gifves mycket, hvarom vi i vår filosofi ej ens kunna drömma».

Att hästar af alla skapade varelser med undantag kanske af brefdufvan, äga det högst utvecklade lokalsinnet, är så väl kändt åtminstone för en australier,

att jag ej anser mig behöfva framlägga några för öfrigt lätt anskaffade bevis därför.

Nej, det »sjätte sinne», som jag tror på, och den australiske »bushmannen» svär vid, är något helt annat. Det är nämligen hästens — den fria, okufvade, obrutna hästens förmåga att förnimma sådant, som genom de kända — eller erkända — sinnena är oförnimbart.

Att så är fallet, därom är jag öfvertygad, och att hästen besitter denna oförklarliga egenskap det *vet* hvarje »drover» och »stockman» mellan Spencers golf och Carpentariaviken.

Och vildmarksaustraliern känner sin häst och är hans vän; från sin spädaste barndom har han umgåtts med och lärt sig att förstå honom; mellan dem finnes ett samförstånd, hvilket redan upphör att vara där landet kommit inom kulturens råmärken, och där hästen maskinmässigt arbetar sida vid sida af automobiler och ångvagnar.

»Vi äro alla lika!» Ett falskt och dåraktigt rop, hvilket lika litet håller streck för hästar som för människor.

Kan väl en träl tänka som en friboren, eller en åkarkamp hafva förnimmelserna hos viddernas springare?

Rid en okufvad häst förbi ett mordställe — och sådana finnas här och där i Australien; vid dagsljus går han förbi det, kanske nervös och orolig, men försök om natten, och hvarken piska eller sporrar skola förmå honom att passera platsen, utan att göra en lång omväg.

Nedom M'Cormicks graf vid Robinsonfloden i norra Queensland rusade alltid hästarne af vägen,

skrämda af något som ingen människa kunde se, och dock hade M'Cormick mördats där redan år 1888. På ett ställe, mellan Kroombit station och Rockhampton, brukade alltid hästarne visa sig skrämda och göra svårigheter, och då vi en natt färdades samma väg med tolf lösa hästar, gjorde de helt om på det sedvanliga stället och rusade i väg, frustande och skälfvande, och kunde ej drifvas den vägen fram förrän följande morgon. Sedermera fick jag veta af stationens ägare, Mr Cadell, att här hade begrafts, tjugo år förut, ett tiotal svarta, hvilka hade dödats i en strid med nybyggarne.

Vid Mulgravefloden, på Newman Brothers' station, Aloombah, red jag ofta längs en smal gångstig genom en tät jungel.

På alltid samma ställe vägrade hästen att gå vidare, om ej spö och sporrar anlitades. Då samma manöver upprepats fyra eller fem gånger med olika hästar, undersökte jag till fots denna del af jungeln och fann, tio steg från stigen, men fullkomligt doldt af träd och buskar, ett skelett, hängande vid fötterna från en trädgren. —

Vid Myalls lagun i västra Queensland kan ingen häst förmås att stanna nattetid, och äfven hornboskapen skyr denna plats, där enligt de svartas sägner många illdåd föröfvats i forna dagar.

Jag har varit vittne till huru några hästar en morgon drucko ur en flod, hvarvid en af dem drogs ned och uppåts, under det de andra blefvo mer eller mindre sargade af alligatorer; men det oaktadt simmade de följande dag frivilligt öfver detta vatten, för att återvända till den station, på hvilken de voro uppfödda, men jag är säker på, att icke ens den

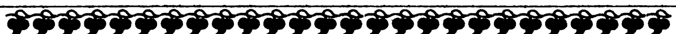
mest brinnande hemlängtan skulle hafva förmått samma djur att, åtminstone nattetid, färdas öfver en af de gamla valplatser, där de svartas oroliga andar hafva sitt tillhåll.

Allt detta bevisar ju ingenting, men det visar ju åtminstone, att om hästen också inte besitter ett sjätte sinne, så kan dess syn- eller förnimmelseförmåga vid vissa tillfällen skärpas till den grad, att han, för sin upphetsade inbillning (?) kan se astralkropparne af de döda, hvars jordiska omhöljen till *vår* absoluta vetskap multna eller multnat på dessa ställen.

Under tiden kunna vi ju kalla det vidskepelse — eller humbug — eller bådadera — eller intetdera?

Lär er känna hästarne, så får ni se.

Værings hemkomst.

Barken Torilds bländhvita skrof lyste som pärlemor under tropikernas brännande sol, där hon låg förtöjd vid kajen nedanför en allé af fikonträd och grönskande, smäckra bamburör, hvilka prasslade och gnisslade i den knappt märkbara eftermiddagsbrisen.

Luften vibrerade af de dallrande ångorna från mangroveträsken nedanför staden, och till och med från fartygets däck kunde iakttagas ett par bjässar till alligatorer, hvilka öfver de sammanflätade mangroverötterna slunko ned i floden för en simtur utan att med så mycket som ett stänk eller en skvalpning uppröra det långsamt utflytande tidvattnet.

Hettan var tryckande, och atmosfären var laddad med elektricitet, men detta hindrade ej, att vi kände oss nöjda och lyckliga efter den under suntältet afätna julmiddagen; den första jag på många år hade intagit bland landsmän och på svenskt manér, med

smörgåsbord och aptitsup och alla dessa andra små delikatesser och anordningar, hvilka egentligen endast svenska hjärtan och magar förstå att uppskatta.

Dessutom hade kapten Berndtsons kock en gång i tiden lärt sitt yrke hos Cadier på Grand Hotell i Stockholm och kunde lätt täfla med berättaren i matlagningens ädla konst.

I själfva verket hade min egen utbildning skett i en annan skola, efter en mera lättlärd metod, enligt hvilken födan blef betydligt enklare, på samma gång som den också blef mycket mera hårdsmält.

Vi lutade oss belåtet tillbaka i de bekväma däckstolarna kring kaffebrickan och njöto andäktigt af de doftande havannacigarrerna, hvilka aldrig kostat ett kronans öre i tull och af en gammal fin kognak, på hvilken kungl. maj:t och kronan hade förtjänat ungefär lika mycket. Men då *visste* jag ej detta — jag endast misstänkte det, och därför njöt jag i långa drag af cigarrerna och i små korta af drycken. — Tänk så simpel man har varit!

Under de få dagar »Torild» hade legat i Rockhampton hade dess kapten och käcka styrmän såväl som dess besättning vunnit allas våra skandinaviska hjärtan, ty borta — och i synnerhet långt borta — äro svenskar och norrmän fortfarande landsmän, hvad än må sägas om den saken här hemma.

De gästade oss, och vi gästade dem.

Några färska nyheter hemifrån erhöllo vi ej af kapten Berndtson, ty »Torild» hade ej på tre år besökt en svensk hamn och kom nu senast med last af järnbalkar och grufmaskiner för Mount Morgan från Antverpen, änskönt jag konstaterade att maskinerna voro tillverkade hos Krupp i Essen.

Och likväl hade vi mycket att tala om: Landet, kungen, ministären, författare och uppfinnare, gemensamma bekanta och tusen andra saker.

Andre styrman, en ung norrman vid namn Væring, läste för tionde gången ett bref från »mor og gammeln», och tårarna glänste i ögonvrårna, då han nämnde, att om han ett halft år skulle återse de kära gamla, ty från »Torilds» rederi hade ingått order om att lasta ull i Sydney för Liverpool, hvarefter fartyget skulle gå i docka i Göteborg.

Tiden förflöt under angenämt samspråk, tills en blixt och ett doft mullrande gaf signal till uppbrott.

Vi gamla kolonister togo den ofvanifrån gifna vinken »ad notam» och skyndade hem efter att hafva varnat våra värdar för en hastig stigning i floden.

Tio minuter efteråt rann vattnet sex tum djupt genom gatorna i Rockhampton; blixtarna liknade det mest storartade fyrverkeri, och åskan knallade oafbrutet som kanonerna på ett slagfält, medan jorden darrade som under en jordbäfning.

Frampå förmiddagen nästa dag fingo min hustru och jag mottaga återvisit af kapten Berndtson och andre styrman, hvilka, rodda af några »gastar» i »Torilds» storbåt, lade till utanför verandan till vårt hus vid William Street.

Kolossala regnmassor hade fallit under natten längs floden och dess källflöden, och detta kom vattnet i Fitzroy river att stiga 27 fot vid Rockhampton.

Halfva staden var öfversvämmad, men endast de allra lägst liggande kvarteren hade tagit någon skada.

Torilds besättning hade haft ett styft arbete med att klara skeppet för flytande trädstammar och vrak-

gods, och det var under denna sysselsättning som unge Væring fått högra handens lillfinger afklämdt.

Han begaf sig nu till doktor S—, som bodde vid nästa gata. Doktorn öfvertygade sig om, att benet var afklippt, men som fingerspetsen hängde kvar vid skinnet, ansåg han, att »det kanske kunde växa ihop igen» och förband skadan.

Ett par dagar efteråt hade vattnet i det närmaste återgått till sin normala höjd, och jag besökte »Torild» för att göra mig underrättad om Værings befinnande.

Handen plågade honom ej, men i stället hade smärtor infunnit sig i bröstet.

»Det är ärgerlig med det här, gut», sade han, »ty jeg kan slet ikke bestille noget, og jeg skulle ha skrivit till gamlingarne der hjemme.»

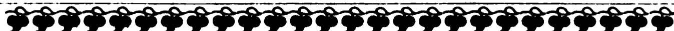
På fleres inrådan gick han till sjukhuset.

»Kallbrand», sade läkaren, och handen blef aftagen.

»Det har redan gått för långt», löd utslaget nästa dag, och armen blef amputerad.

Fjärde dagen på morgonen dog Væring, och på eftermiddagen sänktes hans blomsterhöljda kista i grafven — tusentals mil från »hjemmet, där gamlingarne väntade».

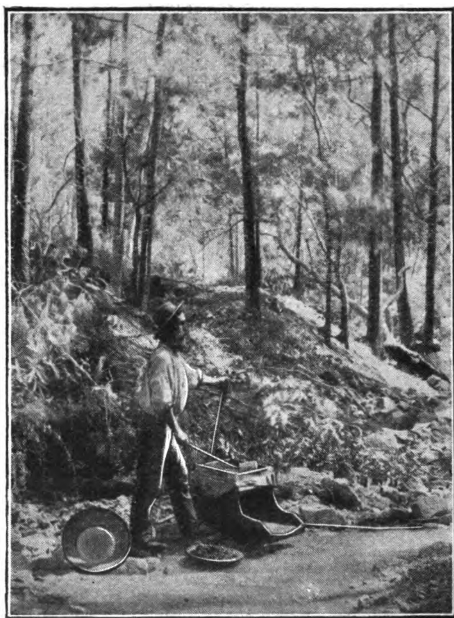
När Micky Doolan döptes.

Vid Cohen River upptogs vår tid nästan lika mycket af att vakta oss själfva och våra ägodelar för de svarta, som att söka efter guld.

Infödingarna rundt om på den Kap Yorkska halfön äro s. k. »myalls», d. v. s. sådana som ännu ej kommit i beröring med de hvita, eller åtminstone icke lärt sig att betrakta dem såsom annat än dödsfiender; men närmast Cohen hade de kommit under några halfciviliserade vildars inflytande, och dessa hade sänkt moralen hos de öfriga.

Charlie Wilson från Wäddö och »Barfota Petter» — från gud vet hvar — hade redan dragit sig tillbaka med förmögenheter och köpt hotell i Cooktown, och åtskilliga af de andra kamraterna hade följt deras exempel och vändt det aflägset belägna lilla guldfältet ryggen, men ännu voro vi kvar, ett trettiotal lycksökare, hvilka i det längsta hoppades, att äfven våra bemödanden skulle krönas med framgång.

Under fältets glansdagar — det var ännu icke tio år sedan det upptäcktes — hade regeringen där stationerat en polisvakt, under befäl af sergeant O'Driscoll, för att hålla de hvita i ordning och de svarta på vederbörligt afstånd.

Guldvaskning med »vagga».

Kasernen, som var byggd af galvaniserad järnplåt och rundt om försedd med skottgluggar, beboddes numera endast af O'Driscoll själf och konstapeln Patrik Murphy samt af fem svarta spårare. Kring denna lilla fästning voro guldgräfvarnes tält och barkhyddor uppsatta, men trots all vaksamhet lyckades de knepiga vildarne ofta bortröfva matvaror och kläder,

förutom att de, när tillfälle gafs, med sina spjut dödade våra hästar, och som arbetsplatserna i de flesta fall voro belägna åtskilliga kilometer från lägret, hade de tämligen fria händer.

En midsommarafton midt i vintern, d. v. s. den 23 juni, kommo vi hem och funno flera tält länsade på allt, hvad som var värdt att bära bort, och polisen hade intet märkt, förty den hade varit frånvarande.

Då beslöts det att dagen efter midsommardagen söka uppspåra marodörerna för att om möjligt återfå något af det stulna.

Fyra eller fem af de mera äfventyrslystna ungdomarna fyllde sina winchestergevär med patroner och förstärkte lagens arm, medan de, som voro äldre och människovänligare, gingo till sitt arbete som vanligt.

Tro ej därför att dessa senares risk var mindre än straffexpeditionens: tvärtom, ett par ensamma män i en undangömd däld voro nog faran närmare än en beriden klunga om tolf personer.

Då guldgräfvarna på aftonen återvände till lägret, märktes att något ovanligt hade timat.

Patrullen hade kommit åter utan att finna de sökta förbrytarne.

Men det var ej detta, som så ofantligt intresserade de kring kasernen samlade männen. Nej då! Saken var den, att de svarta under polisens frånvaro hade gjort inbrott i kasernen, hvarifrån de äfven hade bortfört en del gevär, kaskar och helgdagsuniformer samt åtskilligt annat smått och godt.

Det var värdt en mindre sedel att se O'Driscolls och Murphys långsträckta anleten, då de fingo klart för sig hela vidden af dådets fräckhet,

Den ohöljda munterhet, som de kringstående lade i dagen, gjorde ej polissergeanten »genast lite gladare», utan stärkte blott hans oryggliga beslut att här skulle, tage honom den och den, rättvisa skipas — hård, kall och omutlig; det skulle belackarne få se!

Före soluppgången nästa morgon var den infödda polisen på spåret efter tjufvarne, följda af O'Driscoll och Murphy samt föregående dagens frivilliga.

Hvar och en medförde ett par handklofvar, ty att utrota hela stammen var ej deras afsikt; några skulle tagas lefvande.

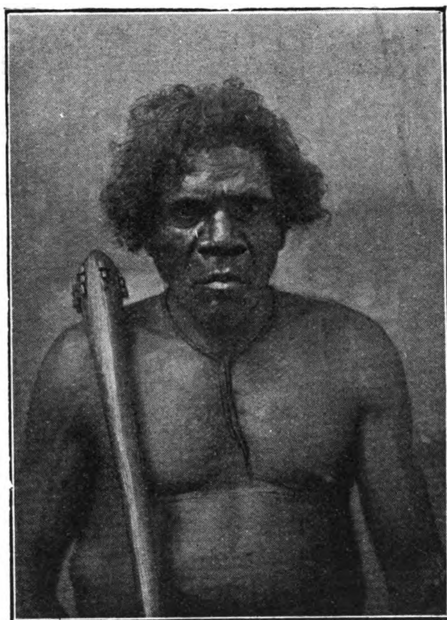
I jungeln bortom »Callans peak», där McClaren året förut blifvit mördad, fingo de framtågande ryttarne först känning af fienden.

Härifrån aflossades nämligen ett skott, hvars kula hven obehagligt nära konstapel Murphys högra öra, och af några spjut, som kastades mot den anryckande truppen, träffade det ena en af spårarne i höften och gjorde honom stridsoduglig.

Att till häst förfölja infödingarne i jungeln var naturligtvis omöjligt, hvarför ryttarne sutto af och bundo hästarna vid de närmaste träden, hvarefter de själfva till fots satte efter de svarta.

Att *en* vilde i handklofvar är värd tio i skogen, fick sällskapet snart erfara. Om några ögonblick smattrade skott, och spjut hveno i halfdunklet under löfkronorna, men till följd af de tätt växande träden och de trassliga snåren, fingo trädens stammar mottaga så godt som alla projektilerna, både kulor och spjut.

Efter en kvart hade alla vildar utom en försvunnit i urskogen. Denne ende hade blifvit lindrigt skadskjuten och blef genast belagd med handbojor. Så snart striden upphört, fördes den tillfångatagne ut i det fria och befanns då till allas förvåning vara

Aling-Tulos-höfding.

en hvit man, omkring tjugotvå år gammal, visserligen naken och brunbränd af sol och väder, men otvifvelaktigt en europé.

Ehuru oförmögen att tala ett enda ord engelska, lyckades det honom dock att göra sig förstådd för »Monkey», en af de infödda spårarne,

För denne uppgaf han sig heta Loomoo-Boggalong, och så länge han kunde minnas tillbaka, hade han alltid tillhört stammen vid Aling-Tulo, eller, som de hvite kallade den, Cohen river.

Samtliga expeditionsmedlemmar ansågo sig nu böra vara nöjda med det uppnådda resultatet, helst de, utom en fånge, hade återtagit alla de stulna gevären.

Efter hemkomsten till lägret förhördes Loomoo-Boggalong angående infödingarnes göranden och låtanden, så väl som om sin egen historia. Beträffande denna senare kunde han dock icke gifva flera upplysningar, än han redan gjort. Han behandlades nu väl, fick mat och dryck och tobak och en »tam» negerkvinna som sällskap och förklarade sig villig att kvarstanna som spårare hos O'Driscoll.

Men denne hade en sträng uppfattning om religionens betydelse; därför skulle Loomoo-Boggalong döpas. Den värde polissergeanten gaf honom nöddopet, medan undertecknad och ett par andra kristna åtogo sig fadderskapets ansvarsfulla kall.

Hädanefter skulle den nydöpta gå och gälla under det mera borgerliga, men mindre välklingande namnet Micky Doolan.

Att det var den romerska kyrkan, som upptog mr Doolan i sitt sköte, behöfver väl knappast sägas.

Och han skulle ej få äta kött om fredagarna.

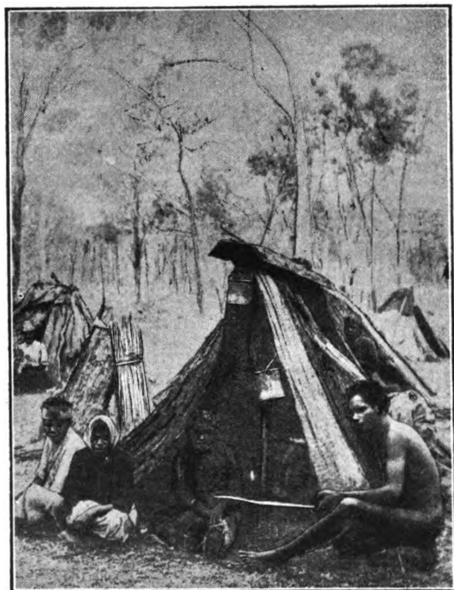
Efter fyra månader talade Micky Doolan hjälpligt engelska och mr O'Driscoll betraktade honom redan som sin bästa och pålitligaste spårhund, ehuru hans religiösa begrepp ännu voro något dunkla.

En fredagseftermiddag uppsökte sergeanten Micky i dennes »gunyah» och fann honom sysselsatt med

att förtära en väldig biffstek, hvilken han halstrat på glöden.

»Vet du inte, att det är fredag, din kanalje?» röt han, »och då får du inte äta kött!»

»Detta icke kött, detta fisk», genmälte den hvite

Micky Doolan och hans gunyah (eller maj-maj).

vilden och fortsatte lugnt att med tänder och fingrar sönderslita sin biff.

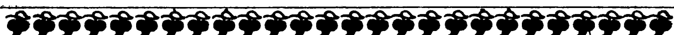
»Hut med dig, slyngel», skrek O'Driscoll, »jag ser väl, att det är kött!»

»Ne-ej», vidhöll Micky, »detta fisk. Du missa Driscoll hälla vatten på mig och säga: Du icke mer heta Loomoo-Boggalong, du heta Micky Doolan! All

right, mig doppa kött i vattenhink, mig säga: du icke heta kött, du fisk. All right, mig äta fisk. Förstå, hva?»

Jag är icke alldeles säker på, att mr O'Driscoll förstod, men han tillät för framtiden, att Micky Doolan åt »fisk» om fredagarna.

INNEHÅLL.

	Sid.
Queensland	7
En nyårsidyll	14
Fattig men stolt	21
Duellen vid Treemon Creek	23
»På luffen»	28
En ödesdiger guld-»rush»	33
På en sockerplantage	40
I regntiden	49
Framstående landsmän å utrikes ort	56
I torkan	61
En cyklon	69
Fårens intelligens	74
I människoätares land	77
Hvarför posten blef försenad	88
Hur australiskt oxkött anskaffas	97
Dipsoligitatis	107
Pärlemor	114
Kärlekens religion	117
»Gule Charlies» guldgrufva	124
Rick	136
Billy sjöröfvaren	142
I jungeln	148
Bättre brödlös än rådlös	166

Sid.

Yankee-Neds pärla 174
Bortom godt och ondt 181
Sjöfolk 184
Japaner 187
Göteborgs-Jim 191
Äga hästarne ett sjätte sinne 207
Værings hemkomst 211
När Micky Doolan döptes 215

